B.J.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

ASG WP wewn. 3712/82

JAWNE

Egz. nr 1

REGULAMIN

WALKI WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ BRYGADA, PUŁK, BATALION

(Tymczasowy)

49612

WARSZAWA 1982

B.J.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

ASG WP wewn. 3712/82

JAWNE

Egz. nr 1

REGULAMIN

WALKI WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ BRYGADA, PUŁK, BATALION

(Tymczasowy)

49612

WARSZAWA 1982

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O WP

ASG WP wewn. 3712/82

JAWNE

Egz.nr 1

BIBLIOTEKA NAUKOWA ... 1391 (III) ...

Przekaz. –
prot 1 z dn. 2.01.97
Dy.

REGULAMIN WALKI WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

BRYGADA, PUŁK, BATALION

/Tymczasowy/

BIBLIOTEKA GŁÓWNA-ARCHIWUM Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. II 49612

W A R S Z A W A

1982

ZAWAL

Regulamin opracował zespół oficerów
Dowództwa Wojsk Obrony Przeciwlotniczej MON.

T R E Ś Ć

Str.

Rozdział 1. ZASADY OGÓLNE 5

1. Obrona przeciwlotnicza 5
2. Wojska obrony przeciwlotniczej 14
3. Zasady użycia ZT i oddziałów wojsk OPL w boju /operacji/. 22

Rozdział 2. DOWODZENIE WOJSKAMI OPL 28

1. Postanowienia ogólne 28
2. Praca szefów /dowódców/ i sztabów wojsk OPL podczas organizacji obrony przeciwlotniczej /działań bojowych wojsk OPL/ 33
3. Stanowiska /punkty/ dowodzenia 53
4. Dowodzenie wojskami OPL podczas odpierania uderzeń nieprzyjaciela powietrznego 56
5. Łączność 59

Rozdział 3. PRACA PARTYJNO-POLITYCZNA W WOJSKACH OPL 68

Rozdział 4. ZABEZPIECZENIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH WOJSK OPL 80

1. Rozpoznanie 80
2. Obrona przed bronią masowego rażenia 94
3. Powszechna obrona przeciwlotnicza 99
4. Ubezpieczenie 100
5. Zabezpieczenie rakietowo-techniczne 101
6. Zabezpieczenie inżynieryjne 108
7. Zabezpieczenie chemiczne 111
8. Maskowanie 114
9. Obrona radioelektroniczna 115
10. Zabezpieczenie topograficzne 121
11. Zabezpieczenie hydrometeorologiczne 123
12. Zabezpieczenie tyłowe 124
13. Zabezpieczenie materiałowe 128
14. Dowóz środków materiałowych 129
15. Zabezpieczenie medyczne 129
16. Zabezpieczenie techniczne 131

Rozdział 5. OBRONA PRZECIWLOTNICZA WOJSK W MARSZU W CZASIE PRZEWOZÓW I W REJONACH ROZMIESZCZENIA 136

1. Obrona przeciwlotnicza wojsk w marszu 136
2. Obrona przeciwlotnicza przewozów wojsk 142

Str.

3. Obrona przeciwlotnicza wojsk w rejonach rozmieszczenia. 145
4. Obrona przeciwlotnicza obiektów 148

Rozdział 6. OBRONA PRZECIWLOTNICZA WOJSK W NATARCIU 151
1. Postanowienia ogólne 151
2. Obrona przeciwlotnicza wojsk podczas natarcia z marszu. 155
3. Obrona przeciwlotnicza wojsk podczas natarcia z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem 163
4. Obrona przeciwlotnicza wojsk podczas forsowania przeszkód wodnych 165
5. Obrona przeciwlotnicza wojsk podczas natarcia nocą 168
6. Obrona przeciwlotnicza wojsk podczas walki o opanowanie rejonu zurbanizowanego 170
7. Obrona przeciwlotnicza wojsk w boju spotkaniowym 176

Rozdział 7. OBRONA PRZECIWLOTNICZA DZIAŁAŃ DESANTOWYCH 180
1. Postanowienia ogólne 180
2. Obrona przeciwlotnicza desantu powietrznego 181
3. Obrona przeciwlotnicza desantu morskiego 183

Rozdział 8. OBRONA PRZECIWLOTNICZA WOJSK W OBRONIE 185
1. Postanowienia ogólne 185
2. Organizacja i prowadzenie działań bojowych 188

Rozdział 9. MARSZ, PRZEWÓZ I ROZMIESZCZENIE W TERENIE WOJSK OPL 199
1. Marsz wojsk OPL 199
2. Przewóz wojsk OPL 212
3. Rozmieszczenie wojsk OPL w terenie 228

Rozdział 1

ZASADY OGÓLNE

§. Obrona przeciwlotnicza

1. Obrona przeciwlotnicza /OPL/ jest to zespół sił i środków oraz przedsięwzięć zorganizowanych w określony system działania i jednolicie kierowanych mających na celu osłonę wojsk i obiektów przed rozpoznaniem i uderzeniami z powietrza.

Obrona przeciwlotnicza jest częścią składową działań bojowych wojsk. Jej celem jest odparcie napadu nieprzyjaciela powietrznego, rażenie go ogniem rakiet i artylerii, skuteczna osłona zasadniczych zgrupowań wojsk oraz ważnych obiektów tyłowych i stworzenie im dogodnych warunków do wykonania zadań bojowych.

Zasadnicze zadania obrony przeciwlotniczej: niszczenie samolotów, śmigłowców, rakiet skrzydlatych i innych środków napadu powietrznego /ŚNP/ nieprzyjaciela w powietrzu; prowadzenie walki z jego desantami i transporterami powietrznymi w czasie przelotu i lądowania, utrudnianie nieprzyjacielowi prowadzenia rozpoznania z powietrza.

Wykonanie zadań obrony przeciwlotniczej zabezpieczają następujące przedsięwzięcia: ciągłe rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego, terminowe rozwinięcie wojsk OPL w ugrupowanie bojowe i organizacja ich ognia, manewr środkami OPL w czasie działań bojowych, inżynieryjna rozbudowa i maskowanie rejonu ugrupowania bojowego, jedność dowodzenia siłami i środkami OPL, ich współdziałanie.

Zasadnicze wymagania stawiane obronie przeciwlotniczej: wysoka efektywność ognia, trwałość, ciągłość, aktywność i zdolność prowadzenia długotrwałych i intensywnych działań bojowych w warunkach stosowania broni masowego rażenia, silnego oddziaływania ogniowego i zakłóceń radioelektronicznych.

Czynnikami sprzyjającymi wykonaniu zadań przez obronę przeciwlotniczą są: niszczenie przez wojska rakietowe, artylerię i lotnictwo samolotów i śmigłowców nieprzyjaciela na lotniskach i lądowiskach; niszczenie stanowisk dowodzenia jego lotnictwa i wojsk rakietowych oraz radioelektroniczne zakłócenie ich pracy.

Podstawą obrony przeciwlotniczej jest ogień związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów rakiet i artylerii przeciwlotniczej powiązany z działaniami bojowymi lotnictwa myśliwskiego /LM/ i innych środków OPL.

2. Podstawowymi zasadami obrony przeciwlotniczej są:

- kompleksowość;
- koncentracja wysiłku;
- ciągłość, aktywność i stanowczość działań;
- zaskoczenie;
- współdziałanie;
- manewr;
- jedność, stanowczość i ciągłość dowodzenia;
- wszechstronne i pełne zabezpieczenie działań bojowych wojsk obrony przeciwlotniczej.

3. Kompleksowość obrony przeciwlotniczej polega na utrzymaniu wysokiej gotowości bojowej oraz pełnym i uzgodnionym wykorzystaniu możliwości bojowych i wysiłku wszystkich sił i środków OPL wyposażonych w różne typy uzbrojenia.

Pełne wykorzystanie możliwości bojowych wojsk OPL osiąga się poprzez: terminowe i dokładne określenie rozmachu i charakteru działań nieprzyjaciela powietrznego; umiejętne utworzenie ugrupowania bojowego sił i środków OPL i właściwą organizację ich ognia; wysoki stopień zorganizowania stanów osobowych, znajomość budowy i zasad użycia sprzętu bojowego, wytężenie wszystkich sił moralnych i fizycznych.

Wysoka gotowość bojowa wojsk OPL jest warunkiem określającym ich możliwość przystąpienia do działań bojowych w sposób zorganizowany i w określonym terminie oraz wykonania zadań w każdych warunkach i w dowolnej sytuacji.

Czynniki determinujące wysoką gotowość bojową: prawidłowe rozumienie zadań przez wszystkich dowódców, szefów i sztaby, przewidywanie możliwych zmian sytuacji bojowej; wysoki poziom wyszkolenia stanów osobowych, gotowość sprzętu bojowego oraz obsług do wykonania zadań, pełne ukompletowanie i zabezpieczenie wojsk OPL w środki niezbędne do prowadzenia działań bojowych, użycie związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów zgodnie z ich przeznaczeniem i możliwościami bojowymi; ciągłe rozpoznanie; sprawna organizacja i właściwe pełnienie dyżurów bojowych, wysoki stan moralno-polityczny i zdyscyplinowanie stanów osobowych; wysoka gotowość mobilizacyjna; terminowe i zorganizowane przejście wojsk obrony przeciwlotniczej w wyższe stany gotowości bojowej i sprawne przygotowanie ich do działań.

4. Koncentracja wysiłku obrony przeciwlotniczej jest warunkiem skutecznej osłony wojsk i obiektów. Polega ona na zgrupowaniu niezbędnej ilości związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów wojsk OPL na najważniejszych kierunkach/do osłony określonych zgrupowań wojsk i obiektów/ zgodnie z decyzją dowódcy ogólnowojskowego.
Koncentrację wysiłku osiąga się poprzez: racjonalne rozdzielenie wojsk OPL do wykonania poszczególnych zadań /do osłony poszczególnych obiektów/, na kierunki działań osłanianych wojsk; wykorzystanie na najważniejszych kierunkach /w najważniejszych rejonach/ większej liczby, najbardziej efektywnych i zdolnych bojowo związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów; pozostawienie na innych kierunkach / w innych rejonach/ tylko niezbędnej ich ilości; /ekonomia sił i środków/.

5. Ciągłość obrony przeciwlotniczej zapewniają następujące przedsięwzięcia: tworzenie urzutowanych ugrupowań bojowych związków taktycznych i oddziałów wojsk OPL; narastanie sił; terminowe uzupełnianie stanów osobowych, uzbrojenia i techniki oraz rakiet, amunicji i środków zabezpieczenia materiałowego; sprawne odtworzenie zdolności bojowej wojsk; terminowe przygotowanie ich do wykonania kolejnych zadań; utrzymanie wysokiego stanu moralno-politycznego stanów osobowych; śmiałe i zdecydowane wykonanie manewru.
Aktywność i stanowczość działań polega na ciągłym dążeniu do zadania nieprzyjacielowi powietrznemu maksymalnych strat w każdych warunkach, a także prowadzenia działań intensywnych, śmiałych, energicznych i uporczywych.

6. Zaskoczenie nieprzyjaciela powietrznego pozwala utrudnić mu wykonanie zadań, zadać maksymalne straty przed rubieżą ich wykonania, obniżyć aktywność działań i stworzyć dogodne warunki prowadzenia walki osłanianym wojskom.
Czynnikami sprzyjającymi zaskoczeniu są: wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd odnośnie rozmieszczenia oraz ugrupowania sił i środków OPL; skryte doprowadzenie ich do stanu pełnej gotowości bojowej; terminowe określenie momentu rozpoczęcia przez nieprzyjaciela działań bojowych; zastosowanie nowych nieznanych przez nieprzyjaciela środków bojowych i nowych sposobów walki; wykorzystanie właściwości ochronnych terenu i skuteczne maskowanie, wykonanie przedsięwzięć przeciwdziałających rozpoznaniu, przestrzeganie wymogów tajnego dowodzenia.

7. Współdziałanie pomiędzy związkami taktycznymi i oddziałami wojsk OPL, lotnictwem myśliwskim polega na uzgodnieniu i zgraniu ich działań według zadań, wysokości, kierunków, rubieży, czasu, celów oraz sposobów wykonania postawionych zadań.

Współdziałanie organizuje się w interesie najbardziej skutecznej osłony ugrupowań wojsk wykonujących główne zadanie. Dla współdziałania z lotnictwem myśliwskim i zapewnienia bezpieczeństwa przelotów własnych samolotów i śmigłowców przez strefy ognia, związków taktycznych, oddziałów, pododdziałów wojsk OPL, przy punktach dowodzenia OPL rozmieszcza się punkty dowodzenia bojowego /PDB/, a przy stanowiskach dowodzenia związków taktycznych i oddziałów wojsk OPL - punkty naprowadzania i wskazywania celów /PNWC/ lotnictwa.

8. Manewr oddziałami, pododdziałami /środkami/ i ogniem. Wykonuje się w celu stworzenia w krótkim czasie, najbardziej

odpowiedniego ugrupowania bojowego sił i środków OPL oraz ześrodkowania ich ognia na osłonie wojsk wykonujących najważniejsze zadania.

Manewr powinien być prosty w zamiarze, nieoczekiwany dla nieprzyjaciela oraz wykonany szybko i skrycie.

Manewr ogniem sprowadza się do ześrodkowania ognia do ważnych celów, rozdzielenia ognia dla jednoczesnego lub kolejnego niszczenia kilku celów, a także na przeniesieniu ognia dla ostrzelania nowych celów.

9. Jedność, stanowczość i ciągłość dowodzenia wojskami /środkami/, pozwala w sposób najbardziej pełny i efektywny wykorzystać ich możliwości bojowe i osiągnąć wysoką jakość dowodzenia.

Jedność dowodzenia wojskami /środkami/ OPL we wszystkich ogniwach nie ogranicza możliwości przejawiania rozsądnej inicjatywy w czasie wykonywania zadań.

Czynnikami decydującymi o jedności dowodzenia są: organizacja dowodzenia w oparciu o decyzję dowódcy /szefa/ zatwierdzoną przez przełożonego; stanowcza i zdecydowana realizacja przyjętych decyzji i planów; wysoka osobista odpowiedzialność szefów OPL, /dowódców związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów wojsk OPL/ za podejmowane decyzje, optymalne wykorzystanie sił i środków OPL, rezultaty działań bojowych i wykonanie zadań.

10. Zabezpieczenie działań bojowych ma na celu przygotowanie i wykonanie przedsięwzięć ukierunkowanych na utrzymanie wysokiej gotowości bojowej wojsk OPL, określenie składu, położenia,

charakteru działań i zamierzeń nieprzyjaciela, obniżenie efektywności jego uderzeń i zwiększenie efektywności własnych działań, stworzenie własnym wojskom sprzyjających warunków dla zorganizowanego rozwinięcia w ugrupowanie bojowe i wykonania zadań, zachowanie ich zdolności bojowej i ciągłe uzupełnienie stanów osobowych, uzbrojenia i techniki zaopatrywanie w rakiety, amunicję, materiały pędne i smary, a także inne środki zabezpieczenia materiałowego.

11. Na szczeblach dowodzenia ZT /oddziału/ ogólnowojskowego w celu kompleksowego i efektywnego wykorzystania wyspecjalizowanych sił i środków OPL, do walki ze ŚNP organizuje się - system obrony przeciwlotniczej.

System obrony przeciwlotniczej jest to zespół sił i środków OPL danego szczebla organizacyjnego wojsk lądowych zorganizowany do walki ze środkami napadu powietrznego, działający według jednolitej myśli przewodniej i jednolitego planu, kierowany przez dowódcę /szefa/ zgodnie z decyzjami dowódcy ogólnowojskowego.

Ze względu na przeznaczenie i spełniane funkcje w systemie OPL wyodrębnia się następujące podsystemy:

- podsystem rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego;
- podsystem ognia przeciwlotniczego;
- podsystem dowodzenia obrony przeciwlotniczej;
- podsystem zabezpieczenia rakietowo-technicznego.

12. Podsystem rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego - jest to zespół sił i środków rozpoznania radiolokacyjnego, radiopelengacyjnego, telewizyjnego i wzrokowo-optycznego, zorganizowany

według jednolitego zamiaru i planu do nadzoru przestrzeni powietrznej, wykrywania, rozpoznania i śledzenia środków napadu powietrznego, informowania o nich aktywnych środków OPL, wojsk i lotnictwa w celu podjęcia z nimi na czas walki i zastosowania przedsięwzięć powszechnej OPL oraz identyfikacji własnych samolotów /śmigłowców/.

Podsystem rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego powinien zapewnić wykrycie ŚNP na wszystkich możliwych kierunkach i w całym możliwym przedziale wysokości ich lotu oraz na odpowiednio dużej odległości od ugrupowania sił i środków OPL.

Podstawą podsystemu rozpoznania stanowi rozpoznanie radiolokacyjne.

13. Podsystem ognia przeciwlotniczego - jest to zorganizowany według jednolitego zamiaru i planu kierowany ogień oddziałów i pododdziałów przeciwlotniczych powiązany z działaniami lotnictwa myśliwskiego i uzupełniony zorganizowanym ogniem broni strzeleckiej i pokładowej czołgów, transporterów opancerzonych i wozów bojowych piechoty prowadzony w celu zniszczenia ŚNP - lecących na różnych wysokościach z dowolnych kierunków - na podejściach do osłanianych wojsk i obiektów oraz nad ich ugrupowaniem bojowym.

Podsystem ognia wojsk OPL organizuje się zgodnie z zamiarem działań osłanianych wojsk, lotnictwa myśliwskiego, sił i środków OPL szczebla nadrzędnego oraz sąsiadów.

Podsystem ognia powinien zapewnić: odparcie uderzeń lotnictwa nieprzyjaciela z dowolnych kierunków, niszczenie ŚNP przed rubieżą wykonania przez nie zadań; prowadzenie walki z desantami powietrznymi w powietrzu; wzajemne wsparcie ogniowe sąsiednich

pododdziałów przeciwlotniczych; prowadzenie ognia nocą i w trudnych warunkach meteorologicznych.

14. Podsystem dowodzenia OPL - jest to zespół organów i środków dowodzenia zorganizowanych i rozwiniętych na stanowiskach /punktach/ dowodzenia OPL, połączonych według ustalonego sposobu podporządkowania oraz podziału funkcji dowodzenia.

Podsystem dowodzenia powinien charakteryzować się wysoką gotowością bojową, niezawodnością, odpornością na zakłócenia, żywotnością, skrytością i ciągłością pracy.

15. Podsystem zabezpieczenia rakietowo-technicznego, organizuje się w celu terminowego zabezpieczenia związków taktycznych i oddziałów /pododdziałów/ w rakiety, utrzymania rakiet w określonych stanach gotowości, zabezpieczenia ich bezawaryjności i przestrzegania zasad bezpieczeństwa pracy przy rakietach oraz przygotowania ich do użycia w czasie walki.

Zasadniczymi przedsięwzięciami zabezpieczenia rakietowo-technicznego są: nagromadzenie, racjonalne urzutowanie i uzupełnianie zapasu rakiet przeciwlotniczych; ukrycie i przechowywanie rakiet w odpowiednich stanach gotowości; obsługiwanie techniczne rakiet i wykonywanie przy nich prac okresowych; odtwarzanie resursów technicznych i doprowadzanie rakiet do odpowiednich stanów gotowości; rozśrodkowanie zapasów rakiet i niedopuszczenie do neuzasadnionego ich wydawania; kontrola przestrzegania zasad eksploatacji rakiet w czasie ich przechowywania, transportu i przygotowania do użycia; likwidacja skutków wypadków rakietowych; zniszczenie rakiet w przypadku zaistnienia niebezpieczeństwa przejęcia ich przez nieprzyjaciela; wydawanie rakiet związkom taktycznym /oddziałom, pododdziałom/ i przygotowanie ich do użycia; remont i ewakuacja rakiet niesprawnych.

Przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem rakietowo-technicznym wykonują związki taktyczne; oddziały i pododdziały rakiet przeciwlotniczych, a także polowe techniczne bazy rakiet przeciwlotniczych.

2. Wojska Obrony Przeciwlotniczej

15. Wojska Obrony Przeciwlotniczej są przeznaczone do niszczenia nieprzyjaciela powietrznego, odparcia jego uderzeń z powietrza osłony wojsk, lotnisk, stanowisk dowodzenia i innych ważnych obiektów we wszystkich rodzajach działań bojowych. Cechuje je duża siła ognia, wysoka manewrowość i możliwość prowadzenia walki ze środkami napadu powietrznego o każdej porze doby i w różnych warunkach atmosferycznych. Są one zdolne wykrywać, rozpoznawać i niszczyć samoloty, śmigłowce, rakiety skrzydlate i inne cele powietrzne w różnych warunkach i sytuacjach bojowych, umiejętnie wykorzystywać połączenie ognia i manewru.

Wojska Obrony Przeciwlotniczej wykonują zadania bojowe zarówno samodzielnie jak i we współdziałaniu z frontowym lotnictwem myśliwskim, wojskami Obrony Powietrznej Kraju /WOPK/ i siłami OPL Marynarki Wojennej.

16. W skład wojsk OPL wchodzą związki taktyczne, oddziały i pododdziały rakietowe, rakietowo-artyleryjskie, artyleryjskie i radiotechniczne.

Związki taktyczne, oddziały i pododdziały rakiet przeciwlotniczych dysponują wysoką efektywnością i siłą ognia, możliwością niszczenia nieprzyjaciela powietrznego lecącego na dowolnych wysokościach z dowolnymi prędkościami oraz możliwością prowadzenia ciągłej osłony wojsk we wszystkich rodzajach działań bojowych.

Na uzbrojeniu związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów rakiet przeciwlotniczych znajdują się różne pod względem zasięgu, sposobów naprowadzania i siły rażenia przeciwlotnicze zestawy rakietowe /PZR/.

Przeciwlotnicze zestawy rakietowe pod względem zasięgu dzielą się na:

- bliskiego zasięgu - do 10 km
- małego zasięgu - do 25 km
- średniego zasięgu - do 100 km
- dalekiego zasięgu - powyżej 100 km

Przeciwlotnicze zestawy rakietowe bliskiego zasięgu przeznaczone są do niszczenia celów powietrznych na bardzo małych i małych wysokościach, PZR małego zasięgu - do niszczenia celów na małych i średnich wysokościach, PZR średniego i dalekiego zasięgu niszczą cele powietrzne na średnich i dużych wysokościach, a także w stratosferze.

Oddziały i pododdziały artylerii przeciwlotniczej przeznaczone są do osłony wojsk i ważnych obiektów tyłowych przed uderzeniami nieprzyjaciela powietrznego działającego na bardzo małych i średnich wysokościach. W niektórych wypadkach mogą być one użyte do niszczenia celów naziemnych i nawodnych.

Na uzbrojeniu oddziałów i pododdziałów artylerii przeciwlotniczej znajdują się różnego kalibru armaty przeciwlotnicze:

- małego kalibru - od 20 do 60 mm
- średniego kalibru - od 60 do 100 mm

Radiotechniczne związki taktyczne, oddziały i pododdziały są przeznaczone do prowadzenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego w celu zabezpieczenia działań bojowych przeciwlotniczych związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów, a także informowania wojsk o działalności ŚNP. Ich możliwości pozwalają: wykrywać cele powietrzne i śledzić ich lot; określać zasadnicze kierunki i rodzaj nalotów nieprzyjaciela powietrznego; określać współrzędne, skład, przynależność i charakter działań ŚNP, prowadzić kontrolę lotów własnego lotnictwa.

Na wyposażeniu radiotechnicznych związków taktycznych oddziałów i pododdziałów znajdują się ruchome stacje wstępnego poszukiwania i wysokościomierze pracujące w różnych zakresach częstotliwości, a także aparatura określająca przynależność obiektów latających.

17. Związki taktyczne i oddziały /pododdziały/ wojsk OPL wchodzą w skład wyższych związków operacyjnych, związków operacyjnych, związków taktycznych i oddziałów wojsk lądowych.

18. Wojska OPL organizacyjnie składają się z brygad, pułków dywizjonów /batalionów/ i baterii /kompanii/. Ich działalność bojową zabezpieczają będące w ich składzie pododdziały wojsk inżynieryjnych, chemicznych, łączności, a także pododdziały tyłowe.

Brygada rakiet przeciwlotniczych /artylerii, radiotechniczna/ - związek taktyczny wojsk OPL, pułk rakiet przeciwlotniczych /artylerii przeciwlotniczej/, pułk radiotechniczny - oddziały taktyczne wojsk OPL.

Dywizjon /batalion/ bateria /kompania/ rakiet przeciwlotniczych artylerii przeciwlotniczej /radiotechniczne/ - pododdziały taktyczno-ogniowe /taktyczne/ wojsk OPL.

Brygada rakiet przeciwlotniczych wchodzi w skład wojsk frontu. Składa się z kilku dywizjonów i jest przeznaczona do osłony głównych Zgrupowań wojsk i obiektów frontu.

Brygada radiotechniczna /pułk radiotechniczny/ wchodzi w skład wojsk frontu i składa się przeważnie z kilku batalionów /kompanii/. Przeznaczona jest do prowadzenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego i informowania wojsk o jego działalności.

Pułk rakiet przeciwlotniczych /artylerii przeciwlotniczej/ wchodzi w skład armii i dywizji zmechanizowanej /pancernej/.

W jego skład wchodzi zwykle kilka baterii i przeznaczony jest do osłony głównego zgrupowania lub ważnych obiektów armii, do bezpośredniej osłony dywizji /głównych sił lub ważnych obiektów dywizji/.

Batalion radiotechniczny wchodzi w skład armii /brygady radiotechnicznej/. Składa się z kilku kompanii radiotechnicznych i przeznaczony jest do prowadzenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego oraz informowania wojsk o jego działalności /meldowania o sytuacji powietrznej/.

19. Skuteczność działań wojsk OPL charakteryzują ich możliwości bojowe, które obejmują: możliwości rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego; możliwości ogniowe, możliwości manewrowe.

Możliwości rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego określane są odległościami wykrycia ŚNP na różnych wysokościach i ilością jednocześnie śledzonych celów.

Możliwości ogniowe określone są rozmiarami strefy rażenia,

liczbą jednocześnie ostrzeliwanych celów i oczekiwaną ilością zniszczonych środków napadu powietrznego.

Możliwości rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego i możliwości ogniowe ugrupowania wojsk OPL /związku taktycznego, oddziału/ określa się według zadań, kierunków i wysokości uwzględniając oczekiwane przeciwdziałanie nieprzyjaciela, niezawodność eksploatacyjną uzbrojenia i techniki oraz posiadaną ilość środków zabezpieczenia materiałowego.

Wojska OPL mogą wykrywać i niszczyć cele powietrzne na następujących wysokościach /licząc od powierzchni terenu/:

- bardzo małych - poniżej 200 m
- małych - od 200 m do 1000 m
- średnich - od 1000 m do 5000 m
- dużych - od 5000 m do 12000 m
- w stratosferze - powyżej 12000 m.

Możliwości manewrowe wojsk OPL określa czas rozwinięcia związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów w ugrupowanie bojowe, prędkość i zasięg marszu, możliwość pokonywania przeszkód terenowych i prowadzenia ognia w marszu i z krótkich przystanków.

20. Ugrupowanie wojsk OPL /ugrupowanie bojowe/ wchodzi w skład ugrupowania wyższego związku operacyjnego /związku operacyjnego, związku taktycznego, oddziału/ wojsk lądowych.

21. Związki taktyczne, oddziały i pododdziały wojsk OPL w zależności od sytuacji działają w ugrupowaniach bojowych i marszowych.

Ugrupowanie bojowe - jest to celowe, zgodne z decyzją dowódcy rozmieszczenie sił i środków związku taktycznego, oddziału /pododdziału/ wojsk OPL w terenie dla zapewnienia skutecznego prowadzenia walki.

Ugrupowanie bojowe powinno odpowiadać otrzymanemu zadaniu, zamiarowi działań wojsk i powinno zapewnić: pełne wykorzystanie możliwości bojowych, osłonę wojsk działających na głównym kierunku; utrzymanie podsystemu rozpoznania i podsystemu ognia, a także ciągłości współdziałania z osłanianymi wojskami i sąsiadami; wzajemną osłonę; ochronę przed zakłóceniami radioelektronicznymi; możliwość wykonania szybkiego manewru /przegrupowania/; ciągłe i trwałe dowodzenie; pełne wykorzystanie dogodnych warunków terenowych; małą wrażliwość pododdziałów na uderzenia bronią masowego rażenia i ogień broni konwencjonalnej.

Ugrupowanie marszowe - ugrupowanie wojsk OPL przyjęte w celu wykonania marszu. Ugrupowanie marszowe powinno zapewnić utrzymanie wysokiego tempa marszu, możliwość prowadzenia ognia w marszu /z krótkich przystanków/, szybkie i sprawne rozwinięcie w ugrupowanie bojowe, małą wrażliwość na czynniki rażenia broni masowego rażenia i uderzenia lotnictwa nieprzyjaciela, ochronę sił stanu osobowego i zachowanie sprawności sprzętu bojowego i techniki, utrzymanie ciągłości dowodzenia.

22. W zależności od sytuacji i postawionego zadania wojska OPL mogą w pełnym składzie lub częścią sił znajdować się w następujących stopniach gotowości bojowej.

Gotowość numer jeden - najwyższy stopień gotowości bojowej - na stanowiskach i punktach dowodzenia, posterunkach i stacjach radiolokacyjnych, stanowiskach ogniowych i startowych pełne

obsługi /zmiany/ bojowe znajdują się na swoich miejscach pracy.

Pododdziały i stacje rozpoznania radiolokacyjnego całością sił prowadzą poszukiwanie celów powietrznych.

Zestawy przeciwlotnicze włączone i sprawdzone pod względem funkcjonowania. W zależności od sytuacji powietrznej i stopnia oddziaływania radioelektronicznego nieprzyjaciela, nadajniki stacji naprowadzania rakiet, radiolokacyjnych stacji artyleryjskich /RSA/ pracują na promieniowanie lub na ekwiwalent.

Rakiety na wyrzutniach w położeniu bojowym /przygotowane do startu/. Armaty przeciwlotnicze - załadowane.

Zestawy /systemy/ zautomatyzowanego dowodzenia włączone i sprawdzone pod względem funkcjonowania.

Zorganizowane jest przyjmowanie i przekazywanie informacji o sytuacji powietrznej oraz dowodzenie podległymi oddziałami /pododdziałami/, utrzymywana jest ciągła łączność z przełożonym i jego sztabem.

Gotowość numer dwa - na stanowiskach /punktach/ dowodzenia posterunkach i stacjach radiolokacyjnych, stanowiskach startowych i ogniowych znajdują się dyżurne zmiany bojowe będące w stanie zabezpieczyć otwarcie i prowadzenie ognia. Zmiany te znajdują się na swoich miejscach pracy a pozostały skład osobowy - w pobliżu stanowisk startowych /ogniowych/ i stanowisk /punktów/ dowodzenia.

Posterunki /stacje/ radiolokacyjne prowadzą rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego zgodnie z grafikiem dyżurów.

Zestawy przeciwlotnicze, zestawy /systemy/ zautomatyzowanego dowodzenia - sprawdzone i przygotowane do włączenia. Elektrownie polowe /agregaty zasilające/ - podgrzane.

Rakiety na wyrzutniach - w położeniu dyżurnym /złącza elektryczne łączące rakiety z wyrzutniami podłączone/. Amunicja przygotowana do strzelania.

Zorganizowane jest przekazywanie i przyjmowanie informacji o sytuacji powietrznej oraz dowodzenie podległymi oddziałami /pododdziałami/. Utrzymywana jest ciągła łączność z przełożonym i jego sztabem.

Gotowość numer trzy - na stanowiskach /punktach/ dowodzenia posterunkach /stacjach/ radiolokacyjnych, stanowiskach startowych /ogniowych/ znajdują się dyżurne zmiany będące w stanie zabezpieczyć przyjęcie komend / sygnałów/, alarmowanie i zbiórkę pełnych zmian /obsług/ bojowych. Dyżurne zmiany znajdują się na swoich miejscach pracy, pozostała część obsług bojowych /pełnych zmian bojowych/ przebywają w rejonach stanowisk startowych /ogniowych/ stanowisk /punktów/ dowodzenia.

Zestawy przeciwlotnicze, stacje radiolokacyjne, zestawy /systemy zautomatyzowanego dowodzenia, środki łączności - przygotowane do włączenia.

Elektrownie polowe /agregaty zasilające/ podgrzane i przygotowane do włączenia.

Rakiety na wyrzutniach - w położeniu dyżurnym; złącza elektryczne rakiet i wyrzutni rozłączone. Amunicja przygotowana.

Zorganizowane jest przyjęcie i przekazywanie informacji o sytuacji powietrznej oraz dowodzenie podległymi oddziałami

Z przełożonym i jego sztabem utrzymywana jest ciągła łączność.

Przejście związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL w wyższe stopnie gotowości odbywa się kolejno, lub z pominięciem stopni pośrednich w maksymalnie krótkim czasie.

Ilość i skład oddziałów /pododdziałów/, sił i środków /wyrzutni, przeciwlotniczych rakietowych wozów bojowych /PRWB/, armat stacji radiolokacyjnych, rakiet, amunicji i innych środków zabezpieczenia materiałowego/ znajdujących się w odpowiednich stopniach gotowości, skład dyżurnych obsług bojowych /dyżurnych zmian/, terminy i sposób przejścia w gotowość do prowadzenia ognia ustala dowódca związku taktycznego /oddziału/ zgodnie z wytycznymi przełożonego.

Obniżenie stopni gotowości bojowej i zmniejszenie składu dyżurnych sił i środków możliwe jest tylko za zgodą przełożonego.

3. Zasady użycia związków taktycznych i oddziałów wojsk OPL w boju /operacji/.

23. Sposób bojowego wykorzystania związków taktycznych i oddziałów wojsk OPL, określa charakter wykonywanych przez nie zadań w operacji /walce/ i zależy od możliwości bojowych związków taktycznych /oddziałów/ wojsk OPL, działań osłanianych wojsk /obiektów/ i nieprzyjaciela powietrznego, a także od warunków terenowych, stanu pogody i pory doby.

24. Frontowa brygada rakiet przeciwlotniczych z zasady wykorzystywana jest do osłony pierwszego rzutu wyższego związku operacyjnego i związków operacyjnych; drugiego rzutu w czasie marszu rozwinięcia i wprowadzenia do bitwy; ugrupowania wojsk rakietowych i artylerii oraz innych obiektów. Brygada wykonuje zadanie bojowe współdziałając z wojskami OPL poszczególnych armii, frontowym lotnictwem myśliwskim oraz przyfrontowym związkiem operacyjnym /związkiem taktycznym/ wojsk OPK.

Ugrupowanie bojowe brygady składa się z ugrupowań bojowych dywizjonów rakiet przeciwlotniczych, stanowiska dowodzenia oraz pozycji technicznej baterii technicznej.

Dla rozwinięcia w ugrupowanie bojowe, brygadzie wyznacza się rejon ugrupowania bojowego w którym wybiera się rejony ugrupowań bojowych dywizjonów /zasadnicze i zapasowe/, miejsca rozwinięcia stanowisk dowodzenia i pozycję techniczną. Rejony ugrupowań bojowych dywizjonów pierwszej linii rozmieszcza się w odległości do 10 km od linii frontu w operacji zaczepnej i do 15 km od linii frontu w obronie.

Wzajemne oddalenie stanowisk startowych dywizjonów może wynosić 15-30 km i więcej. Odległość pozycji technicznej od stanowisk startowych dywizjonów może wynosić do 40 km.

Stanowisko dowodzenia brygady rozwija się z reguły w odległości do 20 km od rejonów ugrupowań bojowych dywizjonów.

Tyłowy punkt dowodzenia i pododdziały tyłowe rozmieszcza się w rejonie oddalonym do 25 km od SD brygady.

25. Armijny pułk rakiet przeciwlotniczych /paplot/ przeznaczony jest do osłony wojsk armii działających na głównym kierunku, zgrupowania wojsk rakietowych i artylerii stanowisk dowodzenia armii, przepraw i ważnych obiektów tyłowych. Wykonując zadania bojowe armijny pułk rakiet przeciwlotniczych współdziała z dywizyjnymi oddziałami i pododdziałami OPL, oddziałami OPL sąsiednich armii, frontowymi związkami taktycznymi i oddziałami OPL działającymi w pasie armii, a także lotnictwem myśliwskim i wojskami OPK.

Pułk rakiet przeciwlotniczych dywizji zmechanizowanej /pancernej/ osłania wojska w całym pasie dywizji skupiając główny wysiłek do osłony jej głównych sił, pułk artylerii przeciwlotniczej /paplot/ przeznaczony jest zwykle do osłony pierwszego rzutu dywizji.

Pułk rakiet przeciwlotniczych /pułk artylerii przeciwlotniczej/ wykonuje swoje zadania współdziałając z pododdziałami przeciwlotniczymi pułków zmechanizowanych /pułków pancernych/, z pułkami przeciwlotniczymi sąsiednich dywizji, a także z wojskami OPL szczebla nadrzędnego działającymi w pasie dywizji.

Ugrupowanie bojowe pułku składa się ze stanowisk startowych /ogniowych/ poszczególnych baterii i stanowiska dowodzenia. Dla rozwinięcia w ugrupowanie bojowe pułkowi wyznacza się rejon stanowisk startowych /ogniowych/ w którym wybiera się zasadnicze i zapasowe stanowiska startowe /ogniowe/ poszczególnych baterii, miejsce rozwinięcia stanowiska dowodzenia

i pozycję techniczną / w pułku rakiet przeciwlotniczych/.

Stanowiska startowe baterii pierwszej linii wybiera się z reguły w ugrupowaniach bojowych pierwszorzutowych pułków zmechanizowanych /czołgów/, stanowiska ogniowe - wybiera się w ugrupowaniach bojowych batalionów pierwszego rzutu lub bezpośrednio za nimi. Wzajemne oddalenia pomiędzy bateriami PZR małego zasięgu mogą wynosić 5-15 km, pomiędzy bateriami PZR bliskiego zasięgu - do 5 km, pomiędzy bateriami artylerii przeciwlotniczej 3-5 km.
Pozycję techniczną rozmieszcza się z reguły w odległości do 20 km od stanowisk startowych baterii pierwszej linii.

Stanowisko dowodzenia pułku rozwija się w obrębie ugrupowania bojowego w odległości 5-15 km od stanowisk startowych /ogniowych/ baterii.

Pododdziały tyłowe rozmieszcza się w rejonie oddalonym 10-15 km od SD pułku.

26. Brygada radiotechniczna /pułk radiotechniczny/ w toku operacji prowadzi rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego w pasie frontu i zabezpiecza powiadamianie wojsk o nieprzyjacielu powietrznym, a także prowadzi kontrolę przelotów własnego lotnictwa w strefach działań bojowych wojsk OPL.
Brygada /pułk/ wykonuje swoje zadanie we współdziałaniu z armijnymi batalionami radiotechnicznymi, radiotechnicznymi brygadami /pułkami/ sąsiednich frontów, oddziałami radiotechnicznymi wojsk OPK, oddziałami rozpoznania radiowego i radiotechnicznego.

Ugrupowanie bojowe brygady radiotechnicznej /pułku/ składa

się z ugrupowań bojowych batalionów /kompanii/ radiotechnicznych i stanowiska dowodzenia.

Stanowisko dowodzenia brygady radiotechnicznej /pułku/ stanowi z reguły centrum rozpoznawczo informacyjne stanowiska dowodzenia OPL frontu.

Brygada /pułk/ tworzy zwykle drugą i trzecią linię radiolokacyjnych posterunków wykrywania /RPW/ frontu; druga linia - 6-8 posterunków w odległości 30-60 km od linii frontu; trzecia linia - 4-6 posterunków w odległości 100-120 km od linii frontu.

W terenie średnio pociętym brygada /pułk/ może wykrywać cele powietrzne lecące na małych wysokościach w rejonie o froncie do 300 km i głębokości do 100 km; cele lecące na średnich i dużych wysokościach może wykrywać w rejonie o froncie i głębokości do 400 km.

27. Batalion radiotechniczny armii w toku operacji prowadzi rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego w pasie armii i zabezpiecza powiadamianie wojsk o nieprzyjacielu powietrznym.

Ugrupowanie bojowe batalionu radiotechnicznego składa się ze stanowisk kompanii radiotechnicznych i stanowiska dowodzenia. Stanowisko dowodzenia batalionu stanowi zarazem centrum rozpoznawczo-informacyjne stanowiska dowodzenia OPL armii.

Batalion radiotechniczny armii pierwszego rzutu rozwija zwykle jedną - dwie linie radiolokacyjnych posterunków wykrywania.

Pierwsza linia składa się z dwóch - trzech posterunków, druga - z jednego - dwóch.

Batalion radiotechniczny armii drugiego rzutu rozwija z reguły jedną linią radiolokacyjnych posterunków wykrywania na podejściach do rejonu zajmowanego przez wojska i na kierunku ich przyszłych działań.

28. Rozmieszczając radiolokacyjne posterunki wykrywania /RPW/ brygady i batalionów należy brać pod uwagę kierunki prawdopodobnych nalotów nieprzyjaciela powietrznego i zadania wykonywane przez osłaniane wojska.

Odstępy między radiolokacyjnymi posterunkami wykrywania wzdłuż frontu wynoszą zwykle w pierwszej linii 25-40 km, w drugiej linii i następnych - 60-80 km. Dla wykrycia nieprzyjaciela powietrznego lecącego na bardzo małych wysokościach, odstępy między posterunkami radiolokacyjnymi na najbardziej zagrożonych kierunkach mogą być zmniejszone.

Odległość posterunków radiolokacyjnych pierwszej linii od linii frontu wynosi 5-10 km w natarciu i 10-15 km w obronie.

Rozdział 2

DOWODZENIE WOJSKAMI OPL

1. Postanowienia ogólne

29. Dowodzenie wojskami OPL jest to celowa i ukierunkowana działalność dowódców, szefów i sztabów wojsk OPL polegająca na utrzymaniu wysokiej gotowości bojowej związków taktycznych oddziałów i pododdziałów wojsk obrony przeciwlotniczej, przygotowaniu ich do działań bojowych i kierowaniu nimi podczas wykonywania postawionych zadań. Dowodzenie obejmuje: ciągły zbiór, studiowanie i analizę danych dotyczących aktualnej sytuacji; terminowe podejmowanie decyzji; stawianie zadań i doprowadzenie ich do podwładnych; kierowanie ogniem i manewrem związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów; organizację i utrzymanie współdziałania, organizację i prowadzenie pracy partyjno-politycznej; zabezpieczenie działań bojowych; organizację łączności; bezpośrednie kierowanie przygotowaniem wojsk OPL do wykonania zadań oraz ich działalnością bojową; organizację i przeprowadzenie kontroli oraz inne przedsięwzięcia.

Dowodzenie powinno zapewnić utrzymanie wysokiej gotowości bojowej /mobilizacyjnej/ związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów ich zdolności bojowej wysokiego stanu moralno-politycznego kadry i żołnierzy, efektywne wykorzystanie możliwości bojowych wojsk /środków/ OPL i wykonanie przez nich zadań w określonym czasie i w dowolnych warunkach.

30. O skuteczności i niezawodności dowodzenia decydują następujące czynniki: wysoki poziom przygotowania fachowego i pracy organizatorskiej, dowódców, szefów, sztabów, organów partyjno-politycznych i oficerów poszczególnych służb, głębokie zrozumienie przez nich miejsca i roli obrony przeciwlotniczej we współczesnych operacjach i współczesnej walce; gruntowna znajomość możliwości i zasad użycia wojsk OPL; umiejętność prawidłowej oceny sytuacji; przezorność i zdolność przewidywania; wysoka operatywność w pracy nad podjęciem decyzji i przy stawianiu zadań wojskom; planowanie obrony przeciwlotniczej /zadań bojowych/ umiejętne wykorzystanie środków łączności oraz automatyzacji i mechanizacji dowodzenia.

Dowodzenie wojskami OPL powinno być we wszystkich ogniwach ciągłe, stanowcze, elastyczne i skryte.

Ciągłość dowodzenia zapewniają: stała znajomość sytuacji; terminowe podjęcie decyzji i szybkie postawienie zadań podwładnym; niezawodna łączność z podwładnymi, wojskami współdziałającymi i przełożonym; wykonanie przedsięwzięć maskowania radiowego i radiotechnicznego oraz przedsięwzięć dotyczących ochrony swoich środków i systemów przed przeciwdziałaniem radioelektronicznym nieprzyjaciela; umiejętny wybór stanowisk dowodzenia, utrzymanie ich wysokiej gotowości bojowej, a także terminowe przegrupowanie w czasie operacji /działań bojowych/; szybkie przekazanie dowodzenia w razie konieczności z jednego SD /PD/ na drugie i szybkie odtworzenie przerwanego dowodzenia.

Stanowczość dowodzenia polega na kategorycznym i uporczywym wprowadzaniu w życie podjętych decyzji.

Elastyczność dowodzenia jest szybkie reagowanie na zmiany sytuacji, terminowe uaktualnianie wcześniejszych decyzji, postawionych wojskom zadań i sposobów współdziałania.

Skrytość dowodzenia wojskami zapewnia się poprzez utrzymanie w tajemnicy wszystkich przedsięwzięć związanych z przygotowaniem i prowadzeniem działań bojowych, zastosowanie aparatury łączności utajnionej i bezwzględne przestrzeganie przepisów tajnego dowodzenia wojskami.

31. Szef OPL /dowódca/ dowodzi oddziałami /pododdziałami/ osobiście poprzez pomocników /sztab/, a także poprzez swoich zastępców i szefów służb.

Jest on zobowiązany w każdej chwili wiedzieć gdzie znajdują się i co robią podległe mu wojska /pododdziały/, jaki jest stan ich gotowości bojowej i zabezpieczenia.

Oceniając osobiście sytuację, szef OPL /dowódca/ powinien podjąć decyzję, postawić zadania podległemu oddziałowi /pododdziałom/, ukierunkować ich wysiłek na wykonanie postawionych zadań i kontrolować ich działalność.

Szef OPL /dowódca/ zapoznaje pomocników /zastępców szefa sztabu/ z zamiarem działań, a także informuje ich o wydanych zarządzeniach.

32.[x] Szefostwo OPL związku taktycznego /sztab związku taktycznego, oddziału/ OPL jest podstawowym organem dowodzenia oddziałem /pododdziałem/OPL. Swoją pracę organizuje na

x/ Dalej zwane "Szefostwem"

podstawie decyzji i wytycznych szefa OPL dowódcy związku taktycznego oddziału, a także zarządzeń i wytycznych sztabu ogólnowojskowego i dowództwa wojsk OPL.

Szefostwo /sztab/ odpowiada za organizację dowodzenia wojskami OPL powinno:

- posiadać aktualne dane dotyczące bieżącej sytuacji;

- utrzymywać podległy oddział /pododdziały/ wojsk OPL w stanie stałej gotowości bojowej i w terminie doprowadzać ich do wyższych stanów gotowości bojowej;

- organizować rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego i informowanie o nim wojsk;

- znać aktualne położenie, stan i możliwości bojowe podległych wojsk, położenie i zadania sąsiadów, charakter terenu warunku hydrologiczne-meteorologiczne, sytuację powietrzną, radioelektroniczną, skażeń i zakażeń;

- przygotować obliczenia i propozycje niezbędne szefowi /dowódcy/ do organizacji obrony przeciwlotniczej i działalności bojowej wojsk OPL;

- w terminie planować działania bojowe związku taktycznego /oddziału, pododdziałów/ zgodnie z decyzją podjętą przez szefa OPL /dowódcę/;

- posiadać aktualne dane dotyczące ukompletowania stanu osobowego, uzbrojenia i techniki podległego związku taktycznego, /oddziału, pododdziałów/ OPL;

- prowadzić kontrolę otrzymania, przygotowania i dostarczania do oddziału /pododdziałów rakiet i amunicji;

- wydawać zarządzenia wstępne, w terminie doprowadzać do oddziału /pododdziałów/ wojsk OPL zadania, opracowywać rozkazy i zarządzenia bojowe, organizować i utrzymywać współdziałanie;

- terminowo organizować dowodzenie podległym oddziałem /pododdziałami/, pracę bojową na punkcie /stanowisku/ dowodzenia /stanowiskach dowódczo-obserwacyjnych/ i łączność z przełożonym;

- doprowadzać w określonym czasie do wojsk sygnały /kody/ rozpoznania własnych obiektów latających i sposoby ich stosowania, zawiadomienia o przelotach własnego lotnictwa, wykonywać przedsięwzięcia dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa przelotów własnych samolotów i śmigłowców w strefie działań bojowych wojsk OPL;

- organizować i w terminie realizować wszechstronne zabezpieczenie działań bojowych oraz zabezpieczenie ruchu podległego ZT /oddziału, pododdziałów/ wojsk OPL;

- prowadzić ewidencję rezultatów działań bojowych a także otrzymanych i wydanych zarządzeń;

- przedstawiać przełożonym meldunki o działalności bojowej, w określonym czasie meldować o gotowości do działań bojowych, otrzymaniu rakiet, amunicji o wszystkich zmianach położenia i działalności oddziałów /pododdziałów/, a także informować dowódców i sztaby podległych i współdziałających związków taktycznych oddziałów i pododdziałów o zmianach sytuacji bojowej;

- kontrolować wykonanie przez oddział /pododdziały/ OPL postawionych im zadań;

- zbierać doświadczenia z działalności bojowej oddziałów /pododdziałów/ OPL.

33. Szef Sztabu odpowiada za organizację i utrzymanie dowodzenia, osobiście organizuje i zgrywa pracę sztabu, zastępców szefa dowódcy i szefów służb, zapoznaje ich z otrzymanym zadaniem i aktualną sytuacją, a także określa kto, kiedy i jakie dane powinien przedstawić oraz jakie przygotować zarządzenia wstępne dla pododdziałów.

Szef sztabu jest zobowiązany w każdej chwili znać zadanie związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL, aktualną sytuację bojową i być gotowym zameldować szefowi /dowódcy/ swoje wnioski i propozycje do decyzji; znać zamiar dowódcy dotyczący prowadzenia walki, a także wszystkie osobiście przez niego wydane zarządzenia i kontrolować ich wykonanie, organizować pracę stanowiska dowodzenia, środków łączności i rozpoznania.

Szef sztabu jest pierwszym zastępcą dowódcy i tylko on posiada prawo wydawać rozkazy /zarządzenia/ w jego imieniu.

2. Praca szefów /dowódców/ i sztabów wojsk OPL podczas organizacji obrony przeciwlotniczej /działań bojowych wojsk OPL/

34. Całokształt pracy szefa OPL, dowódcy i sztabu podczas organizacji obrony przeciwlotniczej /działań bojowych/ zależy od konkretnej sytuacji, otrzymanego zadania i czasu którym dysponuje. Organizacja obrony przeciwlotniczej /działań bojowych/ może być realizowana metodą pracy równoległej lub

pracy wykonywanej kolejno.
Metoda pracy równoległej jest metodą zasadniczą. Stosuje się ją wówczas gdy czas przeznaczony na organizację obrony przeciwlotniczej /działań bojowych/ jest ograniczony. W tym wypadku pracę wykonuje się jednocześnie w dywizji /brygadzie, pułku, dywizjonie/ na podstawie wstępnego zarządzenia bojowego wydanego przez przełożonego jeszcze przed otrzymaniem rozkazu bojowego /zarządzenia bojowego/.

Metoda pracy wykonywanej kolejno ma zastosowanie przy dostatecznej ilości czasu przeznaczonego na organizację obrony przeciwlotniczej /działań bojowych/ i z reguły rozpoczyna się z chwilą otrzymania rozkazu bojowego /zarządzenia bojowego/.
W tym przypadku praca wykonywana jest najpierw w wyższym dowództwie /szefostwie/ sztabie, a następnie w niższym.

W każdym wypadku szef /dowódca/ i sztab powinni całość pracy związanej z organizacją obrony przeciwlotniczej /działań bojowych/ zakończyć w terminie i tak - aby pozostawić wojskom czas na przygotowanie się do czekających ich działań.

35. Zasadniczymi przedsięwzięciami związanymi z organizacją działań bojowych są:

- powzięcie decyzji do obrony przeciwlotniczej, planowanie obrony przeciwlotniczej, postawienie zadań wojskom i kontrola ich wykonania;

- utworzenie nieprzerwanie działającego podsystemu rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego i organizacja informowania wojsk o sytuacji powietrznej;

- utworzenie ugrupowania rakiet i artylerii przeciwlotniczej oraz podsystemu ich ognia;

- przygotowanie wojsk OPL do działań bojowych i utrzymanie ich w stałej gotowości do odparcia uderzeń nieprzyjaciela powietrznego, realizacja przedsięwzięć dotyczących obrony radioelektronicznej;

- organizacja współdziałania i dowodzenia;

- organizacja zabezpieczenia działań bojowych.

Przystępując do organizacji obrony przeciwlotniczej szef OPL zobowiązany jest przeprowadzić analizę zadania, ocenić sytuację, przygotować dowódcy ogólnowojskowemu dane niezbędne do powzięcia decyzji, zaplanować obronę przeciwlotniczą, postawić zadania oddziałowi /pododdziałom/ i zabezpieczyć terminowość ich wykonania.

36. Podczas analizy zadania szef powinien zrozumieć zadanie osłanianych wojsk, zamiar dowódcy dotyczący prowadzenia działań bojowych i zadanie obrony przeciwlotniczej.

W rezultacie analizy zadania, szef OPL ustala: jakie zgrupowania wojsk /obiekty/, gdzie i kiedy należy osłaniać, gdzie skupić główny wysiłek obrony przeciwlotniczej, określa jakie przedsięwzięcia związane z przygotowaniem do przyszłych zadań należy wykonać niezwłocznie, przeprowadza kalkulację czasu i wydaje niezbędne zarządzenia wstępne w celu wcześniejszego zorientowania szefów /dowódcy i sztabu/ o przyszłych działaniach bojowych i pozostawienia podwładnym czasu na przygotowanie się do ich wykonania.

37. Podczas oceny sytuacji szef OPL ocenia:

- położenie i charakter działań nieprzyjaciela naziemnego;

- skład, bazowanie i możliwy charakter działań nieprzyjaciela powietrznego; jakimi siłami, z jakich kierunków, na jakie obiekty nieprzyjaciel może wykonać uderzenia; możliwe sposoby pokonania obrony przeciwlotniczej i wykonania uderzeń na wojska i obiekty; charakter stosowanych przez nieprzyjaciela środków walki radioelektronicznej; czas dolotu celów powietrznych od momentu ich wykrycia;

- położenie, stan, stopień zabezpieczenia i możliwości bojowe oddziału /pododdziałów/ lotnictwa frontowego sąsiadów i zasady współdziałania z nimi;

- sytuację skażeń i zakażeń;

- charakter terenu, warunki hydrologiczno-meterologiczne, wpływ pory roku i doby na działanie bojowe wojsk OPL.

38. Na podstawie analizy zadania i oceny sytuacji szef OPL powinien być gotów zameldować dowódcy wnioski z oceny nieprzyjaciela powietrznego; zadania wojsk OPL, ich położenie, stan i możliwości bojowe; zadania wykonywane przez siły i środki OPL przełożonego i sąsiadów; propozycję organizacji obrony przeciwlotniczej; organizację współdziałania i dowodzenia; stan zabezpieczenia w rakiety i amunicję, terminy ich przygotowania i przewidywany rozchód w czasie działań bojowych.

39. W swojej decyzji, w części dotyczącej wojsk OPL dowódca ogólnowojskowy określa: oddziały /pododdziały/ powinny być osłaniane od uderzeń z powietrza, gdzie skupić główny wysiłek

OPL; rejony ugrupowań bojowych, sposób ich zajęcia i zakres rozbudowy inżynieryjnej; zasady wykonania manewru /przegrupowania/, zasady współdziałania z lotnictwem myśliwskim wojskami OPL sąsiadów i OPK; limit rakiet i amunicji, terminy gotowości.

Podczas rekonesansu prowadzonego przez dowódcę ogólnowojskowego, szef OPL jest zobowiązany: określić w terenie najbardziej prawdopodobne kierunki nalotów lotnictwa nieprzyjaciela i rubieże działania jego śmigłowców bojowych; udokładnić ugrupowanie bojowe wojsk OPL, drogi przegrupowania i manewru.

40. Na podstawie decyzji dowódcy dywizji /pułku/ szef OPL planuje obronę przeciwlotniczą.

Planowanie obrony przeciwlotniczej polega na określeniu miejsca kolejności, sposobów i terminów wykonania zadań przez wojska OPL, określeniu zasad i sposobów dowodzenia i współdziałania oraz zabezpieczenia działań bojowych wojsk OPL.

Zakres, treść i kolejność planowania obrony przeciwlotniczej zależy od konkretnych warunków i sytuacji.

Obronę przeciwlotniczą ogólnowojskowych związków taktycznych /oddziałów/ planuje się według zadań wykonywanych przez osłaniane wojska.

W związkach taktycznych głównym dokumentem planistycznym obrony przeciwlotniczej jest plan obrony przeciwlotniczej, w ogólnowojskowym pułku - mapa robocza szefa OPL pułku.

41. Plan obrony przeciwlotniczej wykonuje się na mapie. W nim przedstawia się: położenie nieprzyjaciela, skład

bazowanie i prawdopodobne kierunki nalotów jego środków napadu powietrznego; położenie, zadania osłaniających wojsk i obiektów, linie rozgraniczenia między związkami taktycznymi, oddziałami, tyłowa granica sektora OPL związku taktycznego, ugrupowanie oddziału i pododdziału OPL, ich zadania, rejony rozmieszczenia i drogi przegrupowania /manewru/; rubieże wykrywania nieprzyjaciela powietrznego, lotniska i strefy dyżurowania w powietrzu lotnictwa myśliwskiego; korytarze przelotu lotnictwa przez strefy działań bojowych wojsk OPL; położenie i zadania wsp łdziałających oddziałów pododdziałów OPL sąsiadów i wojsk OPK; rejony rozmieszczenia desantów powietrznych i trasy ich przelotu do rejonów desantowania; położenie i przegrupowanie technicznych oddziałów rakiet przeciwlotniczych; miejsca i czas rozwinięcia punktów /stanowisk/ dowodzenia wojsk OPL i lotnictwa.

W legendzie do planu obrony przeciwlotniczej przedstawia się: ocenę nieprzyjaciela powietrznego /ilościowy i jakościowy skład, możliwości, sposoby działania, kierunki, wysokości, obiekty i czas możliwych uderzeń/; skład możliwości i urzutowanie wojsk OPL; stosunek sił i środków z uwzględnieniem ilościowo-jakościowych charakterystyk swoich wojsk i nieprzyjaciela /ogólny oraz na poszczególnych kierunkach i w poszczególnych okresach walki/; stopnie i terminy gotowości; przedsięwzięcia dotyczące ochrony przed zakłóceniami radioelektronicznymi; współdziałanie i dowodzenie; ilość, terminy otrzymania i rozdział na poszczególne zadania i do poszczególnych oddziałów /pododdziałów/ rakiet i amunicji przeciwlotniczej.

Do planu obrony przeciwlotniczej wykonuje się następujące załączniki: schemat dowodzenia i schemat łączności, schemat ostrzegania o zagrożeniu z powietrza informowania, niezbędne obliczenia i uzasadnienia.

W toku działań bojowych może być wykonywany plan odtworzenia zdolności bojowej wojsk OPL po uderzeniach jądrowych nieprzyjaciela.

42. Zadania bojowe do obrony przeciwlotniczej doprowadza się do wojsk za pomocą rozkazów i zarządzeń bojowych.

W rozkazie bojowym dowódcy ogólnowojskowego, w części dotyczącej wojsk OPL z reguły określa się: rejony stanowisk startowych /ogniowych/, sposób wykonania manewru, kierunek przegrupowania, terminy gotowości.

43. W zarządzeniu bojowym do obrony przeciwlotniczej dla oddziału ogólnowojskowego podaje się:

- krótką ocenę możliwych działań nieprzyjaciela powietrznego;

- rejony ugrupowań bojowych /stanowiska startowe, ogniowe/ ZT oddziałów wojsk OPL przełożonego, sąsiadów oraz najbliższe lotniska i strefy dyżurowania w powietrzu lotnictwa myśliwskiego korytarze przelotu własnego lotnictwa;

- zadanie wojsk OPL / z kim współdziałać, gdzie skupić główny wysiłek, co osłonić, jakimi siłami, w jakim terminie/;

- sposób organizacji i prowadzenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego i ostrzegania o nim wojsk;

- zasady organizacji i prowadzenia ognia;

- zadania dotyczące ochrony przed zakłóceniami radioelektronicznymi;

- zasady współdziałania i przedsięwzięcia dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa przelotów własnego lotnictwa w strefach ognia wojsk OPL;

- limit rakiet i amunicji oraz terminy ich dostarczenia;

- terminy i stopnie gotowości wojsk OPL;

- sygnały dowodzenia i współdziałania;

- sposoby i terminy składania meldunków.

44. W zarządzeniu bojowym dla oddziału przeciwlotniczego podaje się:

- położenie nieprzyjaciela naziemnego i krótkie wnioski z oceny nieprzyjaciela powietrznego;

- niezbędne wiadomości o działaniach osłanianych wojsk;

- zadania współdziałających oddziałów wojsk OPL ich najbliższe stanowiska startowe /ogniowe/, lotniska i strefy dyżurowania w powietrzu lotnictwa myśliwskiego, korytarze przelotu własnego lotnictwa przez strefę ognia oddziału wojsk OPL;

- zadania oddziału i sposoby ich wykonania /gdzie skupić główny wysiłek, rejon ugrupowania bojowego, sposób wykonania marszu i przegrupowania w czasie walki/;

- sposób prowadzenia ognia;

- zadania dotyczące obrony przed zakłóceniami radioelektronicznymi;

- zasady współdziałania z lotnictwem myśliwskim i zapewnienia bezpieczeństwa przelotów własnego lotnictwa przez strefy ognia;

- limit rakiet i amunicji oraz terminy i sposób ich dostarczania;

- terminy i stopnie gotowości;

- sygnały dowodzenia i współdziałania;

- sposób i terminy składania meldunków.

45. Po otrzymaniu zadania bojowego, dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL przeprowadza jego analizę, określa przedsięwzięcia, które należy wykonać niezwłocznie aby w terminie przygotować podwładnych do wykonania postawionego zadania, przeprowadza kalkulację czasu, wydaje zarządzenia wstępne dla zorientowania podwładnych dowódców i oficerów sztabu o otrzymanym zadaniu, ocenia sytuację i podejmuje decyzję stawia zadania podwładnym, przeprowadza /przy dostatecznej ilości czasu/ rekonesans, organizuje i kontroluje przygotowanie do działań bojowych.

Podczas analizy zadania dowódca powinien poznać i zrozumieć zadanie wykonywane przez osłaniane wojska, zamiar przełożonego i swoje zadanie.

Podczas oceny sytuacji dowódca ocenia:

- położenie, możliwości i oczekiwany charakter działań nieprzyjaciela;

- położenie, aktualny stan i możliwości bojowe podległych pododdziałów;

- położenie i charakter działań sąsiednich związków taktycznych /oddziałów/ wojsk OPL i lotnictwa myśliwskiego;

- charakter terenu, stan pogody, porę roku i doby, a także sytuację skażeń i zakażeń.

46. W rezultacie analizy zadania i oceny sytuacji dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL podejmuje decyzję w której określa:

- zamiar działań: gdzie skupić główny wysiłek /obiekty osłony, kierunki i wysokości/, ugrupowanie bojowe, sposób przegrupowania i zasady wykonania manewru w czasie walki;

- zadania bojowe dla pododdziałów;

- zasady i sposób współdziałania;

- organizację dowodzenia;

- zasady zużycia i uzupełnienia limitu rakiet i amunicji.

47. Zadania bojowe dla podległych i podporządkowanych pododdziałów dowódca stawia wydając rozkaz bojowy lub zarządzenia bojowe. Rozkazy bojowe i zarządzenia dowódca wydaje osobiście lub poprzez sztab. Podczas przygotowania do działań bojowych i w czasie ich trwania zadania mogą być stawiane za pomocą krótkich zarządzeń, przekazywanych przez techniczne środki łączności.

Rozkazy i zarządzenia formułuje się krótko i jasno. Ich treść nie powinna dopuszczać możliwości różnego jej rozumienia. Powinny one zawierać tylko te dane, które są niezbędne podwładnym dla organizacji walki.

Rozkazy bojowe i zarządzenia wydawane ustnie są zapisywane i dokumentowane przez jednego z oficerów sztabu.

W rozkazie bojowym podaje się:

W pierwszym punkcie - położenie nieprzyjaciela naziemnego i krótkie wnioski z oceny nieprzyjaciela powietrznego.

W drugim punkcie - zadania i położenie współdziałających związków taktycznych /oddziałów/ OPL i lotnictwa myśliwskiego.

W trzecim punkcie - zadania związku taktycznego /oddziału/.

W czwartym punkcie - zamiar działań.

W piątym punkcie - po słowie "rozkazuję" - zadania bojowe dla pododdziałów;

- dla rakietowych - obiekty osłony, rejon ugrupowania bojowego /stanowisko startowe/, sposób rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego i prowadzenia ognia;

- dla artyleryjskich - obiekty osłony stanowiska ogniowe, sposób rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego i prowadzenia ognia;

- dla radiotechnicznych - rejony radiolokacyjnych posterunków wykrywania, zasady i sposób prowadzenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego;

- dla pododdziału technicznego - rejon pozycji technicznej, zasady i terminy otrzymania, przygotowania i dostarczenia rakiet.

Ponadto podczas stawiania zadań bojowych określą się: drogi marszu i sposób jego wykonania, stopnie i terminy gotowości

kierunek i sposób przegrupowania /manewru/.

W szóstym punkcie - czas gotowości związku taktycznego /oddziału/.

W siódmym punkcie - miejsce i czas rozwinięcia oraz kierunek przesunięcia stanowiska dowodzenia.

W ósmym punkcie - zastępców.

W rozkazie zadania dla pododdziałów pisze się z oddzielnych wierszy i oznacza kolejnymi literami alfabetu.

Zarządzenie bojowe dla pododdziału zwykle zawiera: krótkie wiadomości o nieprzyjacielu, zadania bojowe pododdziału i czas gotowości.
W niektórych wypadkach w zarządzeniu bojowym mogą być przedstawione zadania sąsiadów i inne dane.

48. Decyzję dowódcy opracowuje się graficznie na mapie na której przedstawia się:

- położenie nieprzyjaciela naziemnego, bazowanie środków napadu powietrznego, najbardziej prawdopodobne kierunki nalotów;

- położenie i zadania osłanianych wojsk /obiektów/;

- ugrupowanie bojowe związku taktycznego /oddziału/ rejony stanowisk startowych /ogniowych/ stanowiska startowe, ogniowe /pozycje techniczne/, sposoby przegrupowania i manewru, drogi marszu i terminy gotowości;

- sektory odpowiedzialności, rubieże wykrywania ŚNP na małej i średniej wysokości i strefy ognia;

- najbliższe stanowiska startowe /ogniowe/ i stanowiska

dowodzenia współdziałających związków taktycznych /oddziałów/ wojsk OPL oraz najbliższe radiolokacyjne posterunki wykrywania;

- lotniska lotnictwa myśliwskiego, strefy dyżurowania w powietrzu, korytarze przelotu własnego lotnictwa poprzez strefę ognia związków taktycznych i oddziałów wojsk OPL;

- rejony zajmowane przez pododdziały tyłowe;

Na mapie mogą być przedstawione sygnały dowodzenia i współdziałania, numery rozpoznawcze głównych osób funkcyjnych i niezbędne dane dotyczące zabezpieczenia działań bojowych.

Po postawieniu zadań bojowych, dowódca związku taktycznego /oddziału/ jeśli rozporządza dostateczną ilością czasu przeprowadza rekonesans w którym uczestniczą dowódcy pododdziałów organicznych i wzmacniających.

Podczas rekonesansu udokładnia się: prawdopodobne kierunki działań /ataku/ lotnictwa nieprzyjaciela i jego śmigłowców bojowych; miejsce rozmieszczenia stanowisk dowodzenia, stanowisk startowych /ogniowych/, miejsce posterunków /stacji/ radiolokacyjnych, analizuje się stan, przydatność dróg marszu, manewru i przegrupowania.

Podczas rekonesansu dowódca związku taktycznego /oddziału/ w razie konieczności udokładnia zadania bojowe pododdziałów, zasady i sposób współdziałania oraz zatwierdza decyzje podjęte przez podległych dowódców.

49. Kontrola działalności bojowej wojsk OPL powinna być przeprowadzona nieprzerwanie zarówno podczas przygotowań jak i w toku działań bojowych i powinna być ukierunkowana na zapewnienie terminowego i dokładnego wykonania postawionych zadań.

Kontrolę prowadzi osobiście szef OPL /dowódca/ i inne osoby funkcyjne wyjeżdzające bezpośrednio do oddziału. Kontrola może być prowadzona również drogą rozmów przez techniczne środki łączności, drogą analizy przedstawionych dokumentów, poprzez obserwację działania wojsk oraz poprzez analizę materiałów kontroli obiektywnej.

Szef OPL /dowódca/ i sztab kontrolują:

- gotowość do odparcia nalotów nieprzyjaciela powietrznego;

- treść i istotę decyzji podjętych przez podwładnych dowódców, wykonanie przedsięwzięć dotyczących przygotowania do działań bojowych;

- znajomość sygnałów, zasad i sposobów współdziałania, sygnałów /kodów/ rozpoznania, zgłoszeń przelotów i sposobów zapewnienia bezpieczeństwa własnych samolotów i śmigłowców w strefach ognia środków OPL;

- wykonanie przez wojska OPL postawionych im zadań bojowych, terminowość składania meldunków przez podległych szefów OPL /sztab, pododdziały/ wojsk OPL ich obiektywność i wiarygodność;

- niezawodność łączności, przestrzeganie zasad dyscypliny radiowej i ustalonych zasad pracy stacji radiolokacyjnych;

- stan zabezpieczenia wojsk;

- przestrzeganie ustalonych zasad maskowania, tajnego dowodzenia, wykonanie przedsięwzięć dotyczących ochrony przed zakłóceniami radioelektronicznymi i OPTMAR.

Szefowie OPL /dowódcy/ i ich sztaby są zobowiązani w terminie meldować dowódcy wojsk OPL /szefowi OPL/ i przełożonemu

o otrzymaniu zadania, podjętej decyzji, rezultatach działań bojowych, wykonaniu zadania, a także o nagłych zmianach sytuacji.

W meldunku bojowym o obronie przeciwlotniczej zwykle podaje się:

- wnioski o działalności nieprzyjaciela powietrznego;

- rezultaty działań bojowych;

- położenie, stan, stopień zdolności bojowej oddziału /pododdziału/ wojsk OPL;

- stan zabezpieczenia w rakiety i amunicję;

- decyzję do dalszych działań;

- prośby i inne dane.

Meldunki bojowe składa się w ustalony sposób i w terminie określonym przez przełożonego.

50. Współdziałanie związków taktycznych i oddziałów wojsk OPL z frontowym lotnictwem myśliwskim, wojskami OPK, oddziałami walki radioelektronicznej i osłanianymi wojskami polega na uzgodnieniu ich działań według zadań, kierunków, rubieży i czasu w interesie najbardziej pomyślnego wykonania zadań bojowych. Współdziałanie powinno być ciągłe i powinno zapewnić skupienie głównego wysiłku współdziałających sił i środków na wykonanie głównych zadań.

Cele współdziałania osiąga się poprzez:

- prawidłowe rozumienie przez współdziałających dowódców i sztaby swoich zadań bojowych i sposobów ich wykonania;

- znajomość aktualnej sytuacji, możliwości bojowych współdziałających oddziałów i sposobów ich wykorzystania bojowego;

- niezawodną łączność, systemu rozpoznania i wskazywania celów, ciągłą wymianę informacji pomiędzy współdziałającymi stanowiskami /punktami/ dowodzenia;

- osobisty kontakt dowódców /szefów/ podczas organizacji współdziałania.

Szef OPL /dowódca/ organizuje współdziałanie podczas stawiania zadań, a udokładnia podczas rekonesansu w terenie.

51. Współdziałanie wojsk OPL i lotnictwa myśliwskiego organizuje się uwzględniając ich możliwości bojowe, oczekiwany charakter działań nieprzyjaciela powietrznego i realizuje się we wspólnej strefie oraz oddzielnych strefach.

Podczas współdziałania we wspólnej strefie wysiłek wojsk OPL i lotnictwa myśliwskiego rozdziela się według wysokości kierunków, rubieży, czasu i celów.

Podział wysiłku według wysokości polega na ustaleniu przedziałów wysokości dla nieograniczonych działań każdego z współdziałających środków. Podział wysokości może być realizowany w całym pasie frontu armii lub na poszczególnych kierunkach /w poszczególnych rejonach/ w zależności od składu i ugrupowania sił i środków OPL.

Podział wysiłku według kierunków polega na wyznaczeniu współdziałającym środkom pasów względnie sektorów w których działają bez ograniczeń w całym, lub określonym przedziale wysokości.

Podział wysiłku według rubieży polega na kolejnym ześrodkowaniu działań współdziałających wojsk na określonych rubieżach w celu zabezpieczenia ciągłości oddziaływania na nieprzyjaciela.

Podział wysiłku według czasu polega na uzgodnieniu czasu użycia współdziałających wojsk i realizuje się przeważnie wówczas gdy środki OPL i lotnictwo myśliwskie nie mogą być użyte jednocześnie.

Wysokości, kierunki, rubieże oraz czas działań wojsk OPL określa się zawczasu lub w czasie odpierania nalotów nieprzyjaciela powietrznego.

Podział wysiłku według celów polega na wyznaczeniu związkom taktycznym /oddziałom, pododdziałom/ OPL i lotnictwu myśliwskiemu różnych celów powietrznych. Realizuje się go podczas odpierania nalotu lotnictwa nieprzyjaciela przez wyznaczenie na stanowiskach /punktach/ dowodzenia OPL konkretnych celów dla każdego ze współdziałających środków. Ten sposób współdziałania wymaga wyposażenia stacji radiolokacyjnych wojsk OPL w niezawodne środki identyfikacji własnych samolotów, posiadania dokładnej i otrzymanej w terminie informacji o przelotach swoich samolotów.

Jednoczesne oddziaływanie wojsk OPL i LM na cele grupowe stosuje się tylko w wyjątkowych wypadkach i pod warunkiem że na SD związków taktycznych /oddziałów/ rakiet przeciwlotniczych znajduje się PNWC, a samoloty nieprzyjaciela wchodzące w skład grupowego celu i własne samoloty myśliwskie są obserwowane na ekranach stacji radiolokacyjnych oddzielnie.

Podczas działań bojowych możliwe są różnego rodzaju połączenia i kombinacje poszczególnych sposobów współdziałania we wspólnej strefie.

Podczas współdziałania w różnych strefach wojska OPL i lotnictwo myśliwskie niszczą nieprzyjaciela powietrznego bez ograniczeń tylko w swoich strefach.

Wprowadzanie samolotów myśliwskich do stref rażenia wojsk OPL, jeśli nie jest przewidziane w planie współdziałania, może być realizowane tylko za zgodą szefa OPL /dowódcy jednostki przeciwlotniczej/.

52. Współdziałanie wojsk OPL z lotnictwem myśliwskim realizuje szef OPL /dowódca/ na podstawie wytycznych dowódcy wojsk OPL przy współudziale dowódcy GDB /PNWC/.

W zakresie organizacji współdziałania szef OPL /dowódca/ przekazuje do podległych stanowisk /punktów/ dowodzenia oddziałów /pododdziałów/ następujące dane:

- położenie lotnisk i stanowisk dowodzenia własnego lotnictwa w strefie działań bojowych wojsk OPL;

- strefy i wysokości dyżurowania lotnictwa myśliwskiego w powietrzu;

- korytarze i wysokości przelotu własnego lotnictwa nad ugrupowaniem bojowym wojsk;

- sposoby i zasady realizacji współdziałania w zależności od różnych warunków i sytuacji;

- sygnały współdziałania.

Bazowanie własnego lotnictwa, korytarze przelotu, strefy dyżurowania lotnictwa myśliwskiego w powietrzu, sektory, rubieże i pasy współdziałania wrysowuje się na mapy, wskaźniki stacji radiolokacyjnych i planszety znajdujące się na stanowiskach /punktach/ dowodzenia /punktach dowódczo-obserwacyjnych/ w zakresie dotyczącym danego szczebla.

Na punkcie dowodzenia OPL ogólnowojskowego związku taktycznego wspólnie z grupą dowodzenia bojowego lotnictwa uzgadnia się następujące zagadnienia: zasady uprzedzania pododdziałów OPL o przelotach własnych samolotów i śmigłowców w strefach ognia środków przeciwlotniczych; warunki i zasady wprowadzania samolotów myśliwskich do stref ognia i sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ich działań podczas niszczenia celów powietrznych.

53. Bezpieczeństwo działań lotnictwa zapewnia się poprzez: ścisłe przestrzeganie ustalonego rezimu przelotów lotnictwa nad własnymi wojskami; wykorzystanie korytarzy przelotów własnego lotnictwa przez linię frontu w stronę przeciwnika i podczas powrotu na swoje terytorium; terminowe przekazanie do stanowisk /punktów/ dowodzenia wojsk OPL zgłoszeń i uprzedzeń o przelotach własnych samolotów i śmigłowców: terminowe informowanie stanowisk dowodzenia lotnictwa o zmianach w ugrupowaniu bojowym związków taktycznych /oddziałów/ wojsk OPL; zakaz lub ograniczenie przelotów własnych samolotów i śmigłowców w strefach ognia środków przeciwlotniczych; zakaz wprowadzenia do stref ognia środków OPL własnych samolotów i śmigłowców z niesprawną aparaturą identyfikacji; biegłą znajomość

przez sztaby i obsługi sprzętu bojowego sygnałów współdziałania, a także ustalonych ograniczeń; rozpoznanie przynależności celów przed ich ostrzałem; stałe kontrolowanie przez dowódców pododdziałów przeciwlotniczych czy w pobliżu ostrzeliwanych celów nie pojawią się własne samoloty, umiejętność identyfikacji przez stany osobowe własnych samolotów po ich charakterystycznych cechach i charakterze działań.

54. Szef OPL ogólnowojskowego związku taktycznego /oddziału/ dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL bezpośrednio kieruje organizacją i wykonaniem przedsięwzięć związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa przelotów własnych samolotów i śmigłowców w strefach ognia wojsk OPL; odpowiadają oni na terminowe przekazanie do oddziałów /pododdziałów/ otrzymanej informacji /uprzedzania/ o przelotach swojego lotnictwa, kontrolują terminowość przekazania i zmiany kodów /sygnałów/ identyfikacji, sprawdzają obecność i sprawność środków identyfikacji, informują dowódców punktów dowodzenia lotnictwa / w przypadku ich wspólnego rozmieszczenia ze stanowiskami /punktami/ dowodzenia OPL/ o wykonywanych zadaniach ogniowych.

55. Zgłoszenia planowanych przelotów /wyciągi z nich/ przekazywane są w ustalonym czasie przez stanowiska dowodzenia lotnictwa do stanowisk /punktów/ dowodzenia wojsk OPL w przeddzień wykonywania lotów..Zgłoszenia przelotów nieplanowanych - wynikających z konieczności wykonania nieoczekiwanych zadań - powinny być przekazane do stanowisk /punktów/ dowodzenia OPL z uwzględnieniem czasu niezbędnego do uprzedzania o nich wojsk OPL.

Zgłoszenia przelotów, sygnały o faktycznym starcie i dane

dotyczące śledzenia i prowadzenia własnych samolotów i śmigłowców są przekazywane:

- do punktu dowodzenia OPL dywizji poprzez grupę dowodzenia bojowego lotnictwa /GDB/ /z SD Dowództwa WOPL A/;

- do stanowisk dowodzenia brygad /pułków/ przeciwlotniczych poprzez punkty naprowadzania i wskazywania celów lotnictwa lub szefa OPL ZT /dowódcę WOPL F i A/.

56. Podczas organizacji współdziałania ze związkami taktycznymi oddziałami wojsk OPK uzgadnia się ich ugrupowanie bojowe, terminy i drogi manewru /przegrupowania/ zasady i sposób wykorzystania danych rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego i prowadzenia ognia.

57. Współdziałanie wojsk OPL z osłanianymi wojskami polega na uzgodnieniu wspólnych działań według zadań, kierunków, rubieży w interesie wykonania zadań przez ogólnowojskowe związki taktyczne /oddziały/. Cele współdziałania osiąga się poprzez: terminowe włączenie oddziałów /pododdziałów/ przeciwlotniczych w ugrupowania bojowe, przedbojowe i marszowe osłanianych wojsk; terminowe przegrupowanie /manewr/ środków przeciwlotniczych i radiolokacyjnych w czasie walki; organizację łączności sztabu wojsk OPL ze sztabem ogólnowojskowym i używanie jednakowych sygnałów dowodzenia.

3. Stanowiska /punkty/ dowodzenia

58. Dowodzenie oddziałami /pododdziałami/ przeciwlotniczymi ogólnowojskowego związku taktycznego /oddziału/ odbywa się z punktów dowodzenia /PD/ OPL będących elementami ogólnowojskowych stanowisk dowodzenia.

W związkach taktycznych wojsk OPL organizuje się stanowiska dowodzenia /SD/, zapasowe stanowiska dowodzenia /ZSD/ i tyłowe punkty dowodzenia /TPD/; w pułkach przeciwlotniczych - stanowiska dowodzenia i tyłowe punkty dowodzenia; w dywizjonach - stanowiska dowodzenia; w baterii rakiet /artylerii/ przeciwlotniczej - stanowiska dowódczo-obserwacyjne.

Rozmieszczenie i wyposażenie stanowisk /punktów/ dowodzenia powinno zabezpieczyć:

- terminowy zbiór i opracowanie danych o aktualnej sytuacji;

- ciągłe odzwierciedlanie aktualnej sytuacji powietrznej oraz danych o położeniu, stanie i działalności bojowej wojsk OPL;

- niezawodną łączność ze stanowiskami /punktami/ dowodzenia przełożonego oraz podległych i współdziałających oddziałów /pododdziałów/;

- efektywne użycie zautomatyzowanych zestawów dowodzenia;

- ochronę przed bronią masowego rażenia, ochronę i obronę przed napadem nieprzyjaciela, odpowiednie ukrycie stanowiska /punktu/ dowodzenia i jego maskowanie;

- wygodną pracę i odpoczynek pracującego zespołu ludzi;

Stanowiska /punkty/ dowodzenia powinny być ruchome i zabezpieczać ciągłość dowodzenia wojskami oraz prowadzenie pracy bojowej przez długi okres czasu w dowolnych warunkach i sytuacjach zarówno w miejscu jak i w marszu. W tym celu rozmieszcza się je w wozach dowodzenia, transporterach opancerzonych

i innych środkach transportu o podwyższonych możliwościach pokonywania przeszkód terenowych i wyposaża w środki łączności, urządzenia do odzwierciedlania sytuacji, środki automatyzacji dowodzenia i aparaturę nawigacyjną.

59. Punkt /stanowisko/ dowodzenia jest podstawowym elementem podsystemu dowodzenia z którego szef OPL /dowódca/ dowodzi działalnością wojsk /środków/ OPL podczas przygotowania i prowadzenia działań bojowych.

Zapasowe stanowisko dowodzenia jest nieprzerwanie działającym elementem podsystemu dowodzenia przeznaczonym do podwyższenia jego odporności na oddziaływanie środków rażenia nieprzyjaciela, niezawodnośoi całego podsystemu oraz zabezpieczenia ciągłośoi dowodzenia wojskami /środkami/ OPL. Na zapasowym stanowisku dowodzenia stale znajduje się obsługa bojowa na czele z zastępcą dowódcy lub zastępcą szefa sztabu. Z chwilą przybycia na zapasowe stanowisko dowodzenia dowódcy, szefa sztabu i zasadniczego składu /obsługi/ stanowiska dowodzenia staje się ono stanowiskiem dowodzenia, a poprzednio zapasowym stanowiskiem dowodzenia.

Tyłowy punkt dowodzenia jest przeznaczony do kierowania tyłowymi pododdziałami związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL.

60. Punkt dowodzenia OPL dywizji rozwija kompania dowodzenia szefa OPL dywizji. W jego skład wchodzi: posterunek OPL i środki rozpoznania radiolokacyjnego.

Stanowisko dowodzenia przeciwlotniczego związku taktycznego /oddziału/ rakiet przeciwlotniczych składa się z grupy

dowodzenia bojowego i środków rozpoznania radiolokacyjnego, środków łączności i grupy zabezpieczenia. Razem z SD może być rozmieszczony PNWC.

4. Dowodzenie wojskami OPL podczas odpierania uderzeń nieprzyjaciela powietrznego

61. Dowodzenie wojskami OPL podczas odpierania uderzeń nieprzyjaciela powietrznego organizuje się z uwzględnieniem prawdopodobnego charakteru i sposobów jego działania, a także zadań wykonywanych przez związki taktyczne /oddziały/ OPL i warunków współdziałania z lotnictwem myśliwskim, wojskami OPK, a na kierunku nadmorskim - siłami OPL Marynarki Wojennej.

62. Dowodzenie realizuje się:

- z SD przeciwlotniczego /radiotechnicznego/ związku taktycznego /oddziału/ - pododdziałami przeciwlotniczymi /radiotechnicznymi/;

- z PD OPL dywizji - pułkiem przeciwlotniczym i pododdziałami OPL pułków zmechanizowanych /czołgów/;

- z PD OPL pułku - przeciwlotniczymi pododdziałami pułku.

63. Szef OPL dywizji po otrzymaniu zadań ogniowych wskazuje dowódcy pułku przeciwlotniczego i szefom OPL pułków numery celów przeznaczonych do niszczenia.

Dowódcy przeciwlotniczych związków taktycznych /oddziałów/ i szefowie OPL pułków zmechanizowanych /czołgów/ otrzymawszy zadanie dokonują rozdziału wyznaczonych /wybranych/ celów dla poszczególnych pododdziałów, stawiają

zadania ogniowe i w razie konieczności określają rozchód rakiet na każdy cel.

Jednocześnie z postawieniem zadań oddziałowi wojsk OPL określa się zasady i sposób współdziałania z lotnictwem myśliwskim w strefie jego ognia.

64. Przeciwlotnicze związki taktyczne, oddziały i pododdziały odpierając nalot, mogą w zależności od sytuacji dokonać podziału lub ześrodkowania ognia do poszczególnych celów.

Ześrodkowanie ognia - realizuje się zwykle kilkoma bateriami /plutonami, wozami bojowymi/, a niekiedy dywizjonami w celu niszczenia najbardziej ważnych grup celów powietrznych.

Podział ognia - przeprowadza się dla jednoczesnego, lub kolejnego rażenia kilku celów powietrznych ogniem pułku /dywizjonu/ przeciwlotniczego.

65. Na SD związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL organizuje się stałe dyżury bojowe. Z chwilą pojawienia się nieprzyjaciela powietrznego w strefie rozpoznania radiolokacyjnego, lub z chwilą otrzymania o nim danych z SD /PD/ OPL przełożonego /sąsiada/ obsługa bojowa stanowiska dowodzenia wykonuje następujące zadania:

- wprowadza gotowość nr 1 dla wyznaczonych pododdziałów; udokładnia dane o charakterze nalotu, przygotowuje dane do podjęcia decyzji na odparcie nalotu; zabezpiecza terminowe doprowadzenie zadań ogniowych do podwładnych i kontrolę ich wykonania.

66. Podczas odparcia nalotu na punkcie dowodzenia OPL realizowane jest ciągłe śledzenie i prowadzenie celów

powietrznych.

Dowódca związku taktycznego, /oddziału/ OPL osobiście obserwuje zmiany sytuacji, ocenia je i udokładnia zadania dla podwładnych.

Obsługa bojowa punktu /stanowiska/ dowodzenia przygotowuje niezbędne kalkulacje i obliczenia dotyczące nowych celów powietrznych, kontroluje działalność i rezultaty walki sił i środków OPL, realizuje przedsięwzięcia związane z zapewnieniem bezpieczeństwa przelotów własnego lotnictwa, prowadzi ewidencję rakiet i amunicji oraz podejmuje działania dotyczące ich uzupełnienia, prowadzi systematyczną wymianę informacji z sąsiadami, a także melduje do stanowiska dowodzenia szczebla nadrzędnego o sytuacji powietrznej i przebiegu działań bojowych związku taktycznego, oddziału i pododdziałów.

Informowanie stanowisk dowodzenia o działalności samolotów myśliwskich, a także o lotach innych rodzajów lotnictwa prowadzi się z punktu dowodzenia lotnictwa..

67. Po odparciu nalotu nieprzyjaciela powietrznego szef OPL dowódca związku taktycznego,/oddziału/WOPL melduje przełożonemu o rezultatach działań bojowych. W meldunku podaje: ile celów wykryto, ile ostrzelano, ile zniszczono ŚNP nieprzyjaciela, ile zużyto rakiet i amunicji. Sztab związku taktycznego /oddziału/ WOPL opracowuje dokumenty sprawozdawcze: meldunek bojowy, schematy tras celów powietrznych i materiały kontroli obiektywnej.

5. Łączność

68. Łączność - podstawowy środek i podstawa materialna dowodzenia wojskami OPL. Powinna ona zabezpieczyć:

- ciągłe, odporne na przeciwdziałanie nieprzyjaciela i tajne dowodzenie podległymi wojskami;

- terminowe przekazywanie i otrzymywanie danych o nieprzyjacielu powietrznym;

- terminowe powiadamianie wojsk o nieprzyjacielu powietrznym;

- wymianę informacji między współdziałającymi związkami taktycznymi /oddziałami/.

Do organizacji łączności w wojskach OPL stosuje się radiowe, radioliniowe, pocztowe i sygnalizacyjne środki łączności.

Przy pomocy tych środków organizuje się łączność telefoniczną, telegraficzną, telekodową i pocztową.

Wszystkie techniczne środki łączności wykorzystuje się kompleksowo z zastosowaniem aparatury utajniającej, szyfrującej lub kodującej.
Powinny one zabezpieczać niezawodność, dużą szybkość i utajnienie przekazywanych rozkazów bojowych, zarządzeń i informacji w dowolnych warunkach i sytuacjach.

Łączność telefoniczną i telegraficzną stosuje się do prowadzenia rozmów przez szefów OPL, dowódców i oficerów sztabów, przekazywania /przyjmowania/ telefonogramów, telegramów, komend, sygnałów, a także do powiadamiania wojsk

o nieprzyjacielu oraz uprzedzania wojsk o przelotach własnego lotnictwa.

Łączność telekodowa ma zastosowanie w zestawach /systemach/ zautomatyzowanego dowodzenia do przekazywania i przyjmowania danych o nieprzyjacielu powietrznym, wskazywania celów, przekazywania i przyjmowania komend do prowadzenia ognia oraz meldunków o rezultatach działań bojowych.

69. Łączność radiowa jest jednym z ważniejszych rodzajów łączności posiadającym możliwość zabezpieczyć dowodzenie wojskami OPL we wszystkich rodzajach działań bojowych.

Organizując łączność należy mieć na uwadze: możliwość przechwytywania przez nieprzyjaciela rozmów i przekazów informacji i zamierzonego zakłócenia pracy środków radiowych; zależność łączności od warunków rozchodzenia się fal radiowych i możliwości zakłócenia w punkcie odbioru; warunki kompatybilności /zgodliwości/ elektromagnetycznej; zmniejszenie zasięgu łączności podczas pracy w marszu.

Szefowie OPL, dowódcy i szefowie sztabów związków taktycznych i oddziałów wojsk OPL, znajdując się poza obrębem punktów stanowisk dowodzenia powinni zawsze posiadać przy sobie radiostacje i umieć posługiwać się nimi.

Łączność radioliniowa zabezpiecza wysokiej jakości dupleksowo kanały łączności, praktycznie mało zależne od pory roku, doby i zakłóceń atmosferycznych.

Przy organizacji łączności radioliniowej należy także brać pod uwagę możliwość przechwytywania informacji przez nieprzyjaciela oraz zakłócenia pracy środków radioliniowych,

zmniejszenie zasięgu łączności podczas pracy w marszu i wpływ ukształtowania terenu.

Łączność przewodowa w wojskach OPL ma zastosowanie w następujących przypadkach:

- do zabezpieczenia dowodzenia związkami taktycznymi, oddziałami i pododdziałami w rejonach wyjściowych do natarcia, w obronie i w rejonach rozmieszczenia w terenie;

- w zautomatyzowanych zestawach /systemach/ dowodzenia dla zabezpieczenia łączności telekodowej w wypadku zakłócenia przez nieprzyjaciela kanałów radiowych, a także dla zabezpieczenia skrytości ich pracy;

- do wewnętrznej łączności na stanowiskach dowodzenia, stanowiskach startowych i ogniowych, pozycjach technicznych, stanowiskach radiolokacyjnych wykrywania i z posterunkami obserwacji wzrokowej.

Pocztowe i sygnałowe środki łączności mają zastosowanie we wszystkich rodzajach działań bojowych. W charakterze środków pocztowych wykorzystuje się śmigłowce, transportery opancerzone, samoloty i motocykle.

Sygnałowe środki stosuje się do przekazywania komend, wzajemnego rozpoznania, wskazywania celów.

70. Łączność zabezpieczającą dowodzenie wojskami OPL organizuje się na podstawie zarządzenia sztabu ogólnowojskowego, wytycznych szefa OPL /dowódcy/ i realizuje się po linii szefów /dowódców/ i sztabów oddziałów wojsk OPL.

Odpowiedzialność za terminową organizację i utrzymanie

łączności ponosi szef sztabu. Odpowiedzialność za bezpośrednią organizację i zabezpieczenie łączności z podległymi i współdziałającymi wojskami /pododdziałami/ ponosi szef łączności.

71. Dla dowodzenia środkami OPL, w dywizji zmechanizowanej /pancernej/ organizuje się następujące sieci i kierunki radiowe:

- sieć radiową szefa OPL dywizji w składzie ultrakrótkofalowych radiostacji punktów dowodzenia OPL stanowiska dowodzenia, punktów dowodzenia OPL pułków zmechanizowanych i pancernych;

- kierunek radiowy szefa OPL dywizji na falach ultrakrótkich i krótkich w składzie radiostacji punktu dowodzenia OPL stanowiska dowodzenia dywizji i stanowiska dowodzenia pułku przeciwlotniczego;

- sieć radiowa dowodzenia radiolokacyjnymi stacjami wstępnego poszukiwania celów /RSWP/ w składzie radiostacji punktów dowodzenia OPL stanowiska dowodzenia dywizji oraz radiolokacyjnych stacji wstępnego poszukiwania celów;

- sieci radiowe wskazywania celów /telefoniczna lub telekodowa/ w składzie radiostacji RSWP punktów dowodzenie OPL i stanowisk dowodzenia pododdziałów przeciwlotniczych.

Łączność telekodową wskazywania celów organizuje się przy pomocy zautomatyzowanych systemów dowodzenia;

- kierunek radiowy szefa OPL dywizji na falach ultrakrótkich z grupą dowodzenia bojowego lotnictwa w składzie radiostacji punktów dowodzenia OPL dywizji i grupy dowodzenia

bojowego lotnictwa.

Na punktach dowodzenia OPL dywizji włącza się środki radiowe w sieci radiowe dowódcy wojsk OPL armii, w sieci radiowe powiadamiania na falach krótkich, a także w sieci radiowe ostrzegania lub łączności wewnętrznej stanowisk dowodzenia dywizji.

72. W brygadzie rakiet przeciwlotniczych organizuje się następujące sieci i kierunki radiowe:

- sieć radiowa dowódcy brygady w składzie ultrakrótkofalowych radiostacji stanowiska dowodzenia brygady i stanowisk dowodzenia dywizjonów;

- sieć radiowa dowódcy brygady /telekodowa/ w składzie radiostacji i urządzeń łączności telekodowej stanowisk dowodzenia brygady i dywizjonów /organizuje się ją w wypadku posiadania zautomatyzowanych środków dowodzenia/;

- sieci radiowe sztabu brygady w składzie ultrakrótkofalowych lub krótkofalowych radiostacji stanowiska dowodzenia brygady, stanowisk dowodzenia dywizjonów i pododdziałów zabezpieczenia;

- sieć radiową wskazywania celów w składzie ultrakrótkofalowych radiostacji RSWP, stanowiska dowodzenia brygady i stanowisk dowodzenia dywizjonów;

- kierunek radiowy z grupą rozpoznawczą w składzie radiostacji sztabu brygady i grupy rekonesansowej;

- sieci radiowe TPD i szefa służb technicznych brygady w składzie ultrakrótkofalowych i krótkofalowych radiostacji

SD i TPD brygady oraz pododdziałów technicznych;

Na stanowisku dowodzenia brygady włącza się środki radiowe w sieci organizowane przez ogólnowojskowy sztab szczebla nadrzędnego, a także w sieci radiowe dowodzenia i powiadamiania stanowiska dowodzenia OPL wyższego związku operacyjnego /związku operacyjnego/. Ponadto brygada buduje kierunek radioliniowy do SD OPL ZO oraz kierunki radioliniowe do dywizjonów ogniowych i KSD brygady.

Na SD brygady włącza się środki radiowe do sieci radiowej wyższego związku operacyjnego /związku operacyjnego/.

73. W pułku /dywizjonie/ przeciwlotniczym zwykle organizuje się następujące sieci i kierunki radiowe;

- sieci radiowe /telekodowe i telefoniczne/ dowódcy pułku /dywizjonu/ w składzie radiostacji i urządzeń łączności telekodowej stanowiska dowodzenia pułku /dywizjonu/ i stanowisk dowódczo-obserwacyjnych / stacji naprowadzania, zestawów radiolokacyjno-przelicznikowych/ baterii. Sieć radiową łączności telekodowej organizuje się wówczas gdy stanowisko dowodzenia wyposażone jest w środki automatyzacji dowodzenia;

- sieć radiowa sztabu /wskazywania celów/ pułku składająca się z radiostacji będących na wyposażeniu RSWP i stanowisk dowódczo-obserwacyjnych baterii;

- sieć radiowa dowodzenia radiolokacyjnymi stacjami wstępnego wykrywania i poszukiwania celów składająca się z radiostacji będących na wyposażeniu stanowiska dowodzenia i RSWP;

- kierunek radiowy z grupą rozpoznawczą w składzie radiostacji sztabu pułku /dywizjonu/ i grupy rozpoznawczej;

- sieć radiowa tyłu szefa służb technicznych pułku w składzie radiostacji TPD i SD oraz pododdziałów technicznych;

- sieć radiową kierowania dowozem rakiet w pułku /dywizjonie/ składającą się z radiostacji baterii technicznej lub posterunku obsługiwań technicznych /POT/ i radiostacji samochodów transportowych oraz transportowo-załadowczych /STZ/.

Na stanowisku dowodzenia pułku wydziela się środki radiowe do pracy w sieciach radiowych organizowanych przez przełożonego /sztab szczebla nadrzędnego/, a także w sieci radiowe powiadamiania armii /frontu/ i kierunek radiowy meldowania najbliższego posterunku radiolokacyjnego.

Na punkcie pułku włącza się środki radiowe w sieci radiowe tyłów dywizji /armii/.

Na stanowisku dowodzenia dywizjonu włącza się środki radiowe w sieci organizowane przez sztab brygady a także w sieci radiowe powiadamiania.

74. W brygadzie radiotechnicznej /pułku, batalionie/ zwykle organizuje się następujące sieci i kierunki radiowe:

- sieć radiową dowódcy brygady /pułku, batalionu/ w składzie radiostacji stanowiska dowodzenia brygady /pułku, batalionu/ i stanowisk dowodzenia batalionów /punktów dowodzenia kompanii/;

- kierunki radiowe sztabu brygady /pułku, batalionu/ w składzie radiostacji punktów dowodzenia kompanii, i radiowych wozów odbiorczych /odbiorników radiowych/ stanowiska dowodzenia brygady /pułku, batalionu/. Są to kierunki radiowe

przeznaczone do przyjmowania danych z rozpoznania radiolokacyjnego;

- kierunek radiowy brygady z tyłowym punktem dowodzenia.

Gdy brygada, pułk /batalion/ wykorzystuje aparaturę zautomatyzowanego dowodzenia, między stanowiskiem dowodzenia brygady /batalionu/ i stanowiskami dowodzenia /punktami dowodzenia/ batalionów /kompanii/ organizuje się łączność telekodową.

W przypadku gdy centrum rozpoznawczo-informacyjne i centrum dowodzenia bojowego stanowiska dowodzenia frontu rozwijane są w różnych miejscach, między nimi organizuje się jeden - dwa kierunki radiowe i łączność radioliniową /przewodową/.

Siły i środki pododdziałów łączności brygady /pułku, batalionu/ zabezpieczają organizację:

- sieci radiowych dowódcy wojsk OPL frontu /armii/ składających się z krótkofalowych lub ultrakrótkofalowych radiostacji stanowiska OPL frontu /armii/ stanowisk dowodzenia OPL armii /punktów dowodzenia OPL dywizji/ i stanowisk dowodzenia związków taktycznych /oddziałów/ wojsk OPL. Do sieci radiowej włącza się także radiostacje dowódcy wojsk OPL na zapasowym stanowisku dowodzenia;

- kierunek radiowy dowództwa wojsk OPL w składzie radiostacji UKF stanowiska dowodzenia OPL i stanowiska dowodzenia brygady rakiet przeciwlotniczych;

- sieci radiowe powiadamiania stanowiska dowodzenia OPL frontu /armii/ na falach krótkich.

Ponadto na stanowisku dowodzenia OPL frontu /armii/ włącza się środki radiowe do sieci radiowych współdziałania i sieci radiowych organizowanych przez przełożonego.

75. Rozmowy i przekazy informacji tekstem otwartym są dopuszczalne w następujących wypadkach:

- podczas powiadamiania wojsk o nieprzyjacielu powietrznym oraz skażeniach radioaktywnych, chemicznych i biologicznych;

- podczas kierowania ogniem wojsk OPL /przekazywaniu danych o celach wykrytych przez stacje radiolokacyjne i posterunki obserwacyjne, wskazywaniu celów, stawianiu zadań ogniowych i przekazywaniu meldunków o ich wykonaniu/.

We wszystkich przypadkach przekazywania informacji tekstem otwartym, numery i nazwy związków taktycznych /oddziałów pododdziałów/ i funkcje szefów /dowódców/ przekazuje się za pomocą numerów osób funkcyjnych i sygnałów wywoławczych, a punkty terenowe koduje się. Położenie celów powietrznych i własnych samolotów przekazuje według kodowych kwadratów siatki wskazywania celów i siatki OPL.

Rozdział 3

PRACA PARTYJNO-POLITYCZNA W WOJSKACH OPL

76. Praca polityczna w związkach taktycznych i oddziałach wojsk OPL ma na celu konsekwentne wcielenie w życie postanowień zawartych w programie PZPR i urzeczywistnionych w jej polityce dotyczącej Ludowego Wojska Polskiego podniesienia na wyższy poziom jego gotowości bojowej, umacniania stanu moralno-politycznego, dyscypliny, kształtowania wysokich umiejętności w posługiwaniu się bronią i techniką bojową, doskonalenia wojskowego profesjonalnego mistrzowstwa stanów osobowych i w konsekwencji pomyślnego wykonania zadań bojowych.

Pracę partyjno-polityczną organizuje się i prowadzi na podstawie uchwał Komitetu Centralnego PZPR, decyzji Rządu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, ustaleń i instrukcji dotyczących organów politycznych w wojsku zatwierdzonych przez Komitet Centralny PZPR regulaminów Sił Zbrojnych PRL, rozkazów i dyrektyw Ministra Obrony Narodowej, dyrektyw i wytycznych Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego.

Pracę partyjno-polityczną prowadzi się ciągle, operatywnie, w sposób zapewniający osiągnięcie określonego celu i tym aktywniej im bardziej złożoną i napiętą staje się sytuacja bojowa.

77. Dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL ponosi pełną odpowiedzialność za pracę partyjno-polityczną

w związku taktycznym /oddziale/ oraz za stan moralno-polityczny i dyscyplinę podległego mu stanu osobowego. Określa on główne zadania pracy partyjno-politycznej w okresie przygotowania działań bojowych.

78. Szef wydziału politycznego związku taktycznego wojsk OPL- zastępca dowódcy związku taktycznego do spraw politycznych /zastępca dowódcy pułku do spraw politycznych/ bezpośrednio organizuje i prowadzi pracę partyjno-polityczną i odpowiada przed dowódcą związku taktycznego /oddziału/ oraz organem politycznym szczebla nadrzędnego za jej stan i efektywność podczas wykonywania zadań bojowych.

Na podstawie rozkazu bojowego dowódcy i wytycznych organów politycznych szczebla nadrzędnego szef wydziału politycznego związku taktycznego /zastępca dowódcy pułku do spraw politycznych/ określa konkretną treść pracy partyjno-politycznej i opracowuje plan jej prowadzenia w okresie przygotowania do działań bojowych i w czasie ich trwania. Plan pracy partyjno-politycznej zatwierdza dowódca związku taktycznego /oddziału/. Szef wydziału politycznego /zastępca dowódcy pułku do spraw politycznych/ osobiście stawia zadania zastępcom do spraw politycznych dowódców pododdziałów, rozstawia i instruuje oficerów wydziału politycznego /aparatu partyjno-politycznego pułku/, melduje dowódcy i organowi politycznemu szczebla nadrzędnego o prowadzonej pracy partyjno-politycznej i stanie moralno-politycznym stanu osobowego. Kierując pracą partyjno-polityczną w czasie działań bojowych powinien on operatywnie reagować na zmiany

sytuacji, przejawiać twórczą inicjatywę w poszukiwaniu najbardziej efektywnych sposobów oddziaływania na stan osobowy w interesie wykonania postawionego zadania bojowego.

79. Głównym celem pracy partyjno-politycznej w wojskach OPL jest wychowanie stanu osobowego w duchu bezgranicznego oddania swojemu narodowi, Ojczyźnie, Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, sprawie socjalizmu w duchu wierności przysiędze wojskowej i żołnierskiej, karności w niezłomnym zdecydowaniu wykonania postawionych zadań bojowych, w stałej gotowości do poświęceń w walce i oddania wszystkich swoich sił, a jeśli znajdzie potrzeba również i życia w imię zwycięstwa nad nieprzyjacielem.

Do szczególnych zadań pracy partyjno-politycznej w związkach taktycznych i oddziałach wojsk OPL należą:

- mobilizacja stanu osobowego do śmiałych i zdecydowanych działań związanych z niszczeniem środków napadu powietrznego nieprzyjaciela, prowadzeniem walki z jego desantami powietrznymi i śmigłowcowymi;

- wyrobienie u szeregowców, podoficerów, chorążych i oficerów wysokich wartości moralno-politycznych i bojowych, odporności psychicznej podczas działań bojowych z użyciem broni masowego rażenia i środków walki radioelektronicznej;

- mobilizacja żołnierzy do głębokiego poznania i oswojenia się z bronią przeciwlotniczą, techniką radiolokacyjną, środkami automatyzacji dowodzenia i łączności, do utrzymania

ich w stałej gotowości bojowej i pełnego wykorzystania ich możliwości bojowych w walce;

- wyrobienie wśród żołnierzy wiary w siłę i moc swojego oręża, przeświadczenia o jego wysokich możliwościach bojowych, efektywności użycia do walki ze współczesnymi środkami napadu powietrznego w warunkach silnego oddziaływania ogniowego i walki radioelektronicznej;

- zaszczepienie stanowi sosobowemu potrzeby nieustannego doskonalenia swojego mistrzowstwa bojowego, ciągłego poznawania nieprzyjaciela powietrznego i sposobów walki z nim;

- wyrobienie wysokiej czujności, obowiązkowości, dyscypliny, szybkości i zgrania w pracy obsług bojowych, zaszczepienie żołnierzom wysokiej odpowiedzialności za utrzymanie środków OPL w stanie stałej gotowości do użycia, zapewnienie terminowego wykrycia i zniszczenia nieprzyjaciela powietrznego;

- formowanie wśród żołnierzy uczucia kolektywizmu, zwartości, głębokiego zwrozumienia faktu że tylko wspólne, dokładne i zgrane działania bojowe całego stanu osobowego obsług bojowych /załóg/ i baterii mogą zapewnić pomyślne wykonanie zadań bojowych związanych z odparciem uderzeń nieprzyjaciela powietrznego;

- zabezpieczenie dokładnych i bezbłędnych działań stanu osobowego podczas przygotowania danych do strzelania, techniki do pracy bojowej, podczas przeprowadzenia startu rakiet i prowadzenia ognia do nieprzyjaciela powietrznego ze wszystkich rodzajów broni przeciwlotniczej;

- wykonanie przedsięwzięć związanych z opanowaniem przez stan osobowy funkcji zamiennych, osiągnięciem możliwości wzajemnego zastępowania się przez poszczególnych funkcyjnych i zdolności do wykonywania zadań bojowych przez obsługi skrócone;

- osiągnięcie umiejętności i zgrania w działalności stanów osobowych pododdziałów technicznych związanych z przygotowaniem rakiet przeciwlotniczych /amunicji/ i terminowej ich dostawy na stanowiska startowe /ogniowe/.

80. Szczególnymi zadaniami pracy partyjno-politycznej w radiotechnicznych związkach taktycznych /oddziałach, pododdziałach/ są:

- mobilizacja stanu osobowego do umiejętnego i twórczego działania związanego z wykryciem nieprzyjaciela powietrznego na granicznych odległościach, określeniem współrzędnych i charakterystyk celów powietrznych, ciągłym ich śledzeniem i dokładnym wskazaniem oddziałom ogniowym OPL;

- wyrobienie u żołnierzy poczucia wysokiej odpowiedzialności za dogłębne poznanie techniki radiolokacyjnej, środków automatyzacji dowodzenia i łączności, oswojenia się z nimi, umiejętną ich eksploatację i efektywne wykorzystanie w walce, rozbudzenie u żołnierzy potrzeby dążenia do doskonałego poznania charakterystycznych cech środków napadu powietrznego;

- mobilizacja stanu osobowego do czujności w czasie pełnienia dyżurów bojowych, zabezpieczenia stałej gotowości bojowej środków rozpoznania, do utrzymania wysokiego stanu dyscypliny, dokładności, szybkości i zgrania w pracy obsług

bojowych, operatywnego przekazywania informacji radiolokacyjnej;

- wyrobienie u szeregowców, podoficerów, chorążych i oficerów wysokich wartości moralno-politycznych i bojowych, wytrzymałości, umiejętności prowadzenia rozpoznania w warunkach oddziaływania nieprzyjaciela powietrznego i różnych środków ogniowych oraz broni masowego rażenia, a także różnego rodzaju środków i sposobów walki radioelektronicznej;

- przekonanie stanu osobowego tym, że powodzenie w walce z nieprzyjacielem powietrznym zależy przede wszystkim od dokładnej pracy środków rozpoznania radiolokacyjnego i sprawnego powiadamiania wojsk o jego działalności.

81. Pracę partyjno-polityczną w sztabach i na stanowiskach dowodzenia wojsk OPL ukierunkowuje się na wyrobienie u oficerów sztabów i służb wysokiej odpowiedzialności za gotowość bojową i pomyślne wykonanie zadań bojowych przez związki taktyczne i oddziały, ciągłe, stanowcze i elastyczne dowodzenie nimi, przejawianie przy tym twórczej inicjatywy i twórczego podejścia do wykonania obowiązków funkcyjnych.

Główną uwagę w pracy partyjno-politycznej zwraca się na: zabezpieczenie wysokiego poziomu pracy organizacyjnej sztabu, operatywności, stałą i głęboką znajomość przez oficerów sztabu aktualnej sytuacji bojowej, umiejętność przewidywania rozwoju wydarzeń, operatywnego zdobywania i wszechstronnej analizy danych o nieprzyjacielu powietrznym i wojskach własnych, umiejętność przygotowania uzasadnionych propozycji i kalkulacji niezbędnych do podjęcia decyzji; terminowe

opracowanie wysokiej jakości dokumentów bojowych, szybkie doprowadzenie zadań bojowych do oddziałów i pododdziałów; na przeprowadzenie kontroli ich wykonania; na organizację i utrzymanie ścisłego współdziałania z osłanianymi wojskami, lotnictwem myśliwskim i sąsiadami.

Wśród stanu osobowego pododdziałów dowodzenia należy kształtować poczucie wysokiej odpowiedzialności za umiejętną i niezawodną eksploatację techniki łączności, zautomatyzowanych systemów dowodzenia, szybkie rozwijanie stanowisk dowodzenia, środków łączności, niedopuszczenie do zakłócenia ich pracy w warunkach walki radioelektronicznej, utrzymanie wysokiej czujności, wykluczenie wypadków przechwytywania przez nieprzyjaciela informacji, surowe przestrzeganie przepisów tajnego dowodzenia wojskami.

82. Praca partyjno-polityczna w związkach taktycznych /oddziałach/ wojsk OPL w różnych rodzajach działań bojowych ma na celu:

- w natarciu - wyjaśnienie żołnierzom treści rozkazu bojowego, charakteru i celu przyszłej walki, wytworzenie u szeregowców, podoficerów, chorążych i oficerów uczucia porywu i chęci walki, rozwijanie wśród nich śmiałości i odwagi, odporności i niezłomności, zdolności do umiejętnego i szybkiego pokonywania stref skażeń i zakażeń, rejonów zapór inżynieryjnych i zawałów, wodnych i innych przeszkód; kształtowanie u żołnierzy niezłomnego zdecydowania, wykonać postawione zadanie bojowe, zapewnienie poprzez aktywne działanie bojowe skutecznej osłony nacierającym wojskom od uderzeń nieprzyjaciela powietrznego;

- w boju spotkaniowym - operatywnie doprowadzać do stanu osobowego konkretne zadania bojowe; utrzymywać stałą gotowość do szybkiego wykonania manewru; niezwłocznego rozwinięcia w ugrupowanie bojowe i odparcia napadu nieprzyjaciela powietrznego; powodować śmiałe i zdecydowane działania obsług bojowych podczas walki z nisko lecącymi celami, szczególnie śmigłowcami bojowymi i taktycznymi desantami powietrznymi; podtrzymywać wysoką aktywność bojową żołnierzy, moralno-psychiczną wytrwałość w szybko zmieniających się warunkach i sytuacjach, jak również w warunkach użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia;

- w obronie - zapewnić dogłębne zrozumienie przez stan osobowy konkretnych zadań bojowych, rozbudzić wysoką żołnierską aktywność, wytrwałość i upór podczas odpierania nieprzyjaciela powietrznego, gotowość do niezwłocznej osłony wojsk przechodzących do natarcia; mobilizować szeregowców, podoficerów, chorążych i oficerów do terminowej i solidnej rozbudowy inżynieryjnej stanowisk startowych /ogniowych/, pozycji technicznych, stanowisk radiolokacyjnych, posterunków wykrywania i stacji radiolokacyjnych oraz stanowisk dowodzenia, do starannego ich maskowania, terminowego powiadamiania broniących się wojsk o nieprzyjacielu powietrznym, efektywnego wykorzystania wszystkich środków przeciwlotniczych do jego niszczenia; wyrobienie dużej odporności psychicznej stanów osobowych, wytrzymałości i opanowania podczas użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia, zapewnienie aktywnej i ofiarnej działalności podczas likwidacji skutków jej użycia;

- w czasie przemarszu i w rejonach rozmieszczenia wojsk - mobilizować stan osobowy do śmiałych i zdecydowanych działań związanych z osłoną wojsk na drogach marszu; w rejonach ześrodkowania, podczas przepraw przez przeszkody wodne, postoju, odpoczynku dziennego /nocnego/, a także na stacjach załadowania i wyładowania; zabezpieczać stałe oddziaływanie polityczne na stan osobowy pododdział rakiet i artylerii przeciwlotniczej, wydzielonych do składu awangard i oddziałów wydzielonych; kształtować u żołnierzy wysoką czujność i gotowość do niezwłocznego otwarcia ognia z marszu i krótkich przystanków w celu niedopuszczenia do niespodziewanych uderzeń nieprzyjaciela powietrznego na główne elementy ugrupowania bojowego; kształtować wysoką obowiązkowość i przestrzeganie dyscypliny marszu przez kierowców, zabezpieczyć umiejętną i twórczą działalność pododdziałów związaną z odpowiednio wczesnym wykryciem nieprzyjaciela powietrznego, terminowym powiadomieniem o nim wojsk i zdecydowanym jego nieszczeniem.

W rejonach rozmieszczenia związków taktycznych /oddziałów/ wojsk OPL w terenie pracę partyjno-polityczną ukierunkowuje się na zabezpieczenie skutecznej ochrony przed bronią masowego rażenia, przestrzeganie zasad maskowania, utrzymanie wojsk OPL w stałej gotowości do wykonania marszu, rozwinięcia w ugrupowanie bojowe i niezwłocznego włączenia się do walki z nieprzyjacielem powietrznym; wzmacnia się pracę ze stanem osobowym pododdziałów rozpoznania, ochrony, a także z pododdziałami pełniącymi dyżur bojowy.

83. Pomyślne wykonanie zadań pracy partyjno-politycznej osiąga się poprzez:

- terminowe postawienie przez dowódców /szefów/ i organa polityczne szczebla nadrzędnego zadań do pracy partyjno-politycznej podczas przygotowania do działań bojowych i w czasie ich trwania oraz konkretne jej planowanie;

- ciągłą pracę organizatorską i ideologiczną prowadzoną wśród żołnierzy przez dowódców /szefów/, organa polityczne, partyjne i organizację młodzieżową, umiejętne wkomponowanie jej do działalności pododdziałów i aktywne oddziaływanie polityczne na każdego żołnierza;

- stałą i głęboką znajomość przez organa polityczne i aparat partyjno-polityczny aktualnej sytuacji, podjętych przez dowódcę decyzji, wydanych wojskom rozkazów bojowych i zarządzeń, poszukiwanie i wcielanie w życie najbardziej efektywnych sposobów oddziaływania na stan moralno-polityczny wojsk w interesie osiągnięcia powodzenia w walce;

- operatywne instruowanie dowódców, oficerów sztabów, pracowników aparatu partyjno-politycznego, aktywu partyjnego i młodzieżowego o treści, formach i metodach pracy partyjno-politycznej w różnych warunkach i sytuacjach bojowych;

- utrzymanie stałego kontaktu i wymianę informacji pomiędzy organami partyjno-politycznymi /aparatem partyjno-politycznym oddziałów/ i sztabami, opracowanie i wykonanie wspólnych przedsięwzięć ukierunkowanych na wszechstronne przygotowanie i pomyślne prowadzenie działań bojowych;

- prawidłowe rozstawienie członków partii, terminowe zastąpienie poległych i rannych pracowników aparatu partyjno-politycznego innymi, umacnianie znaczenia organizacji partyjnych i politycznych; zwiększanie ich wszechstronnej aktywności i bojowości; przykład ofiarności, bojowości i bohaterstwa pracowników aparatu partyjno-politycznego, członków partii i działaczy młodzieżowych;

- dobór i przygotowanie w każdym pododdziale aktywu, zdolnego porwać stan osobowy do śmiałych i zdecydowanych działań bojowych i stale przewodzić jego działalnością;

- osobisty przykład męstwa i odwagi dowódców /szefów/ i pracowników partyjno-politycznych, ich codzienny wpływ na podwładnych;

- utrzymanie ścisłego kontaktu z organami partyjno-politycznymi /pracownikami aparatu partyjno-politycznego/ współdziałających związków taktycznych i oddziałów, a także wojsk armii sojuszniczych;

- terminową, ciągłą i wiarygodną informację idącą z dołu do góry i z góry w dół, a także pomiędzy sąsiadami;

- ciągłe studiowanie, uogólnianie i uporczywe wprowadzanie do działalności bojowej oddziałów i pododdziałów najcenniejszych doświadczeń bojowych i tych które dotyczą metod prowadzenia pracy partyjno-politycznej.

84. Jednym z warunków decydujących o skuteczności pracy partyjno-politycznej jest prawidłowe określenie i umiejętne połączenie jej form i metod, twórcze ich zastosowanie odpowiednio do zadań bojowych i aktualnej sytuacji.

Dowódcy /szefowie/ i pracownicy aparatu partyjno-politycznego zobowiązani są szeroko wykorzystywać wszystkie środki i sposoby oddziaływania politycznego na stan osobowy, umiejętnie opierać się w swojej działalności o organizacje partyjne i młodzieżowe, w pełnym zakresie wykorzystywać ich siłę i wpływ na pomyślne wykonanie zadań bojowych. Powinni oni w każdych warunkach i sytuacjach bojowych zajmować się osobiście wychowaniem politycznym i wojskowym, powinna być przy tym prowadzona indywidualna praca wychowawcza ze wszystkimi grupami żołnierzy.

Stały kontakt z podwładnymi, terminowe doprowadzenie do nich zadań bojowych, wszechstronne i głębokie poznanie ich nastrojów, wartości moralno-politycznych, troska o zaspokojenie ich potrzeb, to niektóre z najważniejszych obowiązków wszystkich dowódców i pracowników aparatu partyjno-politycznego.

Rozdział 4

ZABEZPIECZENIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH WOJSK OPL

1. Rozpoznanie

85. Rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego jest jednym z głównych rodzajów zabezpieczenia działań bojowych związków taktycznych /oddziałów/ i pododdziałów WOPL. Rozpoznanie prowadzą związki taktyczne /oddziały/ i pododdziały radiotechniczne, pododdziały rozpoznania radiolokacyjnego szefów OPL związków taktycznych, związków taktycznych i oddziałów rakiet przeciwlotniczych oraz artylerii przeciwlotniczej i posterunki obserwacji przestrzeni powietrznej. Rozpoznanie w wojskach OPL prowadzone jest w ścisłym współdziałaniu z rozpoznaniem prowadzonym przez inne rodzaje wojsk i wojska specjalne, wojska OPK i lotnicze, a na kierunkach nadmorskich - ze środkami rozpoznania marynarki wojennej.

86. Głównymi zadaniami rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego są:

- terminowe wykrycie, określenie współrzędnych, składu i charakterystyk samolotów, rakiet skrzydlatych, śmigłowców i innych obiektów latających nieprzyjaciela oraz ciągłe śledzenie ich działań;

- powiadamianie przeciwlotniczych związków taktycznych i oddziałów o działalności nieprzyjaciela powietrznego oraz wskazywanie celów pododdziałom przeciwlotniczym;

- uprzedzanie wojsk o przelotach własnych aparatów latających;

- wykrycie desantów powietrznych nieprzyjaciela i obserwacja ich działań;

- określenie charakterystyk nalotu nieprzyjaciela powietrznego /ilości samolotów, składu grup, ugrupowania bojowego, kierunku, wysokości, szybkości lotu/;

- określenie charakteru działań nieprzyjaciela powietrznego podczas pokonywania obrony przeciwlotniczej, wykonywania uderzeń i stosowania środków walki radioelektronicznej;

- wykrycie nowych środków napadu powietrznego, sposobów i taktyki ich działań;

- identyfikacja własnych samolotów i śmigłowców, obserwacja działań własnego lotnictwa oraz kontrola przestrzegania ustalonego rezimu jego przelotów nad osłanianymi wojskami.

87. Zasadniczymi wymogami stawianymi siłom i środkom rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego są: dążenie do osiągnięcia celów rozpoznania, ciągłość, aktywność, terminowość, operatywność, wiarygodność i dokładność danych rozpoznania.

88. Rozpoznanie radiolokacyjne jest zasadniczym sposobem zdobywania wiadomości o nieprzyjacielu powietrznym. Prowadzi się go za pomocą stacji radiolokacyjnych, wysokościomierzy radiolokacyjnych i radiopelengatorów.

Rozpoznanie wzrokowe uzupełnia wiadomości o nieprzyjacielu powietrznym. Prowadzone jest za pomocą posterunków

obserwacji przestrzeni powietrznej, które rozwija się na stanowiskach dowodzenia, stanowiskach startowych i ogniowych oraz pozycjach technicznych, a także w rejonach rozmieszczenia pododdziałów tyłowych.

Posterunek obserwacji przestrzeni powietrznej /POPP/ składa się z dwóch - trzech obserwatorów i wyposażony jest w lornetki, lornety TZK, a niekedy w przenośne radiopelengatory. Ponadto powinien posiadać schemat dozorów, wskaźniki kierunków, zegarek, środki łączności, albumy sylwetek samolotów i śmigłowców, dziennik rezultatów obserwacji i meldunków.

Rozpoznanie telewizyjno-optyczne ma zastosowanie w niektórych przeciwlotniczych zestawach rakietowych i artyleryjskich i jest wykorzystywane do wykrywania i śledzenia celów powietrznych w sytuacjach awaryjnych lub podyktowanych wymogami instrukcji strzelania.

Źródłem udokładnienia wiadomości o nieprzyjacielu jest analizowanie zestrzelonych środków napadu powietrznego, studiowanie zdobytych dokumentów i przesłuchanie wziętych do niewoli pilotów nieprzyjaciela.

89. Identyfikację własnych samolotów i śmigłowców prowadzi się za pomocą naziemnej radiolokacyjnej aparatury zapytującej oraz obserwacji wzrokowej.

Dla zwiększenia niezawodności identyfikacji własnych obiektów latających należy w terminie doprowadzić do wojsk OPL, ustalone kody i sygnały identyfikacyjne, posiadać

na punktach /stanowiskach/ dowodzenia OPL przekazane w porę z punktów dowodzenia lotnictwa zgłoszenia /zawiadomienia/ przelotów własnych samolotów i śmigłowców oraz w terminie informować o nich pododdziały ogniowe, ustalić zasady stosowania radiolokacyjnych urządześ zapytujących, znać przez stany osobowe sylwetki samolotów i śmigłowców, ich znaki rozpoznawcze i wyróżniające je charakterystyczne cechy.

90. Informowanie o nieprzyjacielu powietrznym polega na ciągłym przekazywaniu danych o miejscu położenia i działaniach ŚNP nieprzyjaciela w celu terminowego przekazania do wojsk danych niezbędnych dla podjęcia decyzji do odparcia nalotu przez oddziały i pododdziały wojsk OPL oraz wykonania przedsięwzięć powszechnej OPL.

Informowanie o nieprzyjacielu powietrznym przez stanowiska dowodzenia wojsk OPL frontu i armii /stanowiska dowodzenia korpusów wojsk OPK/ nosi nazwę powiadamiania.

Radiolokacyjne posterunki wykrywania prowadzą meldowanie o nieprzyjacielu powietrznym. Uzyskiwanie informacji bezpośrednio od radiolokacyjnych posterunków wykrywania jest stosowane w celu skrócenia czasu przekazywania danych o ŚNP nieprzyjaciela do wojsk, w tym w pierwszej kolejności do związków taktycznych i oddziałów wojsk OPL.

Przekazywanie informacji o nieprzyjacielu powietrznym na szczeblach - związek taktyczny, oddział, pododdział wojsk OPL nosi nazwę wskazywania celów, natomiast w relacji ogólnowojskowy związek taktyczny, oddział ma miejsce ostrzegania o zagrożeniu uderzeniami z powietrza.

Szef OPL pułku w stosunku do pododdziałów ogólnowojskowych prowadzi alarmowanie.

Zasady i sposób przekazywania /otrzymywania/ informacji o nieprzyjacielu powietrznym określa dowódca wojsk /szef/ OPL a zatwierdza szef sztabu ogólnowojskowego.

ORGANIZACJA ROZPOZNANIA I INFORMOWANIA O NIEPRZYJACIELU POWIETRZNYM

91. Organizacja rozpoznania jest to całokształt przedsięwzięć ukierunkowanych na zdobywanie wiarygodnych danych o nieprzyjacielu powietrznym i obejmuje: określenie zadań rozpoznania; wydzielenie niezbędnych sił i środków; planowanie rozpoznania i postawienie zadań; przygotowanie sił i środków rozpoznania do wykonania zadań i organizację współdziałania między nimi; rozwinięcie radiotechnicznych związków taktycznych /oddziałów/ i pododdziałów w ugrupowanie bojowe; organizację informowania o nieprzyjacielu powietrznym; nawiązanie i utrzymanie łączności z pododdziałami rozpoznania; kontrolę i pomoc podległym sztabom i pododdziałom w wykonaniu postawionych zadań.

92. Rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego organizuje się i prowadzi zgodnie z otrzymanym zadaniem i charakterem działań wojsk własnych i nieprzyjaciela.

Podczas organizacji rozpoznania i informowania o nieprzyjacielu powietrznym szef OPL /sztab związku taktycznego, oddziału wojsk OPL/ jest zobowiązany:

- podjąć decyzję dotyczącą ugrupowania i określić rozmieszczenie radiolokacyjnych posterunków wykrywania/stacji wstępnego poszukiwania/ i posterunków obserwacji przestrzeni powietrznej, określić zasady i sposób ich przegrupowania /manewru/ w toku działań bojowych;

- określić stopnie gotowości środków rozpoznania, wyznaczyć sektory odpowiedzialności oraz określić kolejność i sposób prowadzenia rozpoznania;

- określić zasady przekazywania danych o nieprzyjacielu powietrznym przez radiolokacyjne posterunki wykrywania /stacje wstępnego poszukiwania/ i posterunki obserwacji przestrzeni powietrznej;

- zapewnić możliwość przyjmowania informacji o nieprzyjacielu powietrznym ze stanowisk dowodzenia wojsk /punktów dowodzenia/ OPL oraz radiolokacyjnych posterunków wykrywania /radiolokacyjnych stacji wstępnego poszukiwania/, przełożonego i sąsiadów;

- zapewnić możliwość przyjmowania i przekazywania do wojsk danych uprzedzania o przelotach własnych samolotów i śmigłowców;

- postawić zadania podległym oddziałom i pododdziałom do rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego;

- zorganizować współdziałanie sił i środków rozpoznania.

93. Szef OPL /dowódca/ stawiając zadania do rozpoznania określa:

- cele i główne zadania rozpoznania w okresie przygotowań

do działań bojowych i w czasie ich trwania;

- sposób prowadzenia rozpoznania;

- miejsce rozmieszczenia radiolokacyjnych stacji wstępnego poszukiwania w terenie oraz zasady ich pracy i przegrupowania;

Rozpoznanie organizuje sztab. Zajmuje się on planowaniem rozpoznania, organizuje rozwinięcie, przegrupowanie i pracę radiolokacyjnych posterunków wykrywania /radiolokacyjnych stacji wstępnego poszukiwania/ i posterunków obserwacji przestrzeni powietrznej, doprowadza zadania do wykonawców, organizuje łączność i ciągłe dowodzenie mimi, organizuje przyjmowanie danych informowania o sytuacji powietrznej, analizuje i uogólnia dane rozpoznania przedstawia je dowódcy i dowództwu /sztabowi/ szczebla nadrzędnego oraz informuje podwładnych i sąsiadów.

Rozpoznanie planuje i ponosi za nie pełną odpowiedzialność szef rozpoznania.
Pracę związaną z organizacją i planowaniem rozpoznania prowadzi on zgodnie z wytycznymi postawionymi przez dowódcę wojsk OPL /szefa OPL, dowódcę/ i wytycznymi do rozpoznania dowództwa /sztabu/ szczebla nadrzędnego oraz szefa sztabu ZT /oddziału, ściśle współdziałając ze sztabem związku operacyjnego /ogólnowojskowego związku taktycznego/.

94. W dywizji zmechanizowanej /pancernej/ i w pułku zmechanizowanym /pułku czołgów/ niezbędne dane związane z organizacją i planowaniem rozpoznania $NP zawiera plan obrony przeciwlotniczej /mapa robocza szefa OPL pułku/, gdzie z reguły przedstawia się najbliższe lotniska nieprzyjaciela, lądowiska

śmigłowców i przewidywane kierunki nalotów samolotów i śmigłowców nieprzyjaciela, sektory rozpoznania, miejsca i czas rozwinięcia radiolokacyjnych stacji wstępnego poszukiwania /środków rozpoznania/, zasady ich użycia, zasięgi wykrywania celów powietrznych z uwzględnieniem rzeźby terenu, najbliższe radiolokacyjne posterunki wykrywania /radiolokacyjne stacje wstępnego poszukiwania/ przełożonych i sąsiadów.

95. Zadania do rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego doprowadza się do oddziałów /pododdziałów/ wojsk OPL za pomocą rozkazów bojowych, zarządzeń bojowych do obrony przeciwlotniczej i zarządzeń bojowych dla oddziału wojsk OPL.

Zadania stawia się z reguły ustnie w czasie wydawania rozkazów bojowych /zarządzeń bojowych/.

Podczas stawiania zadań do rozpoznania należy podać: krótkie wiadomości o nieprzyjacielu powietrznym; zadania, siły i środki rozpoznania; terminy wykonania żadań; zasady rozwinięcia i rozmieszczenia radiolokacyjnych posterunków wykrywania /radiolokacyjnych stacji wstępnego poszukiwania/ i posterunków obserwacji przestrzeni powietrznej; zasady i sposoby przyjmowania i przekazywania informacji o nieprzyjacielu powietrznym.

PROWADZENIE ROZPOZNANIA, ZBIÓR, OPRACOWANIE I PRZEKAZYWANIE DANYCH O SYTUACJI POWIETRZNEJ

96. Do chwili rozpoczęcia działań bojowych rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego prowadzone jest przez ograniczoną ilość radiolokacyjnych posterunków wykrywania /radiolokacyjnych stacji wstępnego poszukiwania/ oraz przez

wszystkie posterunki obserwacji przestrzeni powietrznej i radiopelengatory. Pozostałe środki rozpoznania radiolokacyjnego znajdują się w ustalonych stopniach gotowości bojowej.

W okresie zagrożenia napadem nieprzyjaciela powietrznego lub po wykryciu celów powietrznych, do prowadzenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego wyznacza się dodatkowe siły i środki zgodnie z decyzją przełożonego.

W toku walki rozpoznanie prowadzi się wszystkimi siłami i środkami z maksymalną intensywnością koncentrując wysiłek na: utrzymanie ciągłości śledzenia wszystkich celów powietrznych; terminowe określenie i udokładnienie ich wysokości i kierunków lotu, ugrupowania bojowego, urzutowania i składu; wykrycie i rozróżnienie grup uderzeniowych, demonstracyjnych i odwodzących celów pozornych i zakłócających; określenie charakteru, intensywności i wpływu zakłóceń na pracę środków rozpoznania radiolokacyjnego; terminowość i dokładność powiadamiania, wskazywania celów, ostrzegania, alarmowania i uprzedzania.

97. Kompleksowe użycie i ciągła praca radiolokacyjnych stacji wstępnego poszukiwania , radiolokacyjnych stacji wykrywania i wskazywania celów, radiopelengatorów i posterunków obserwacji przestrzeni powietrznej, zapewniają terminowe wykrycie i śledzenie celów powietrznych.

Cele powietrzne dzieli się następująco:

- według składu - na pojedyncze i grupowe. Do czterech samolotów /śmigłowców/ mała grupa, od czterech do sześciu -

średnia grupa, powyżej sześciu - duża grupa/;

- według szybkości lotu - na dodźwiękowe i ponaddźwiękowe;

- według parametrów lotu - na niemanewrujące i manewrujące /kursem, szybkością i wysokością/, zbliżające się i oddalające;

- według stosowania zakłóceń - na niezakłócające, lecące pod osłoną zakłóceń i zakłócające.

98. Zbiór i uogólnienie /opracowanie/ danych o sytuacji powietrznej pochodzących z radiolokacyjnych posterunków wykrywania, posterunków obserwacji przestrzeni powietrznej i z innych źródeł odbywa się na stanowiskach dowodzenia /punktach dowodzenia/ OPL.

Wszystkie meldunki /całość informacji/ o celach powietrznych przychodzące na stanowiska /punkty/ dowodzenia opracowuje się i uogólnia.

Uogólnienie meldunków /informacji/ polega na ciągłym analizowaniu, porównywaniu i sumowania danych pochodzących z różnych źródeł informacji, - o składzie, miejscach położenia, ugrupowaniach bojowych, wysokościach lotu i działalności celów powietrznych, wypracowaniu na tej podstawie informacji będącej "wypadkową" informacji zawartych w otrzymanych meldunkach i przekazania jej w postaci meldunków do stanowiska dowodzenia szczebla nadrzędnego oraz jako danych informowania o sytuacji powietrznej do podległych stanowisk /punktów/ dowodzenia.

W czasie opracowania meldunków uwzględnia się następujące fakty:

- czy istnieją inne dane o celu, potwierdzające wiarygodność otrzymanego meldunku;

- miejsce położenia celu w zależności od szybkości lotu i czasu który przeszedł od momentu otrzymania ostatnich danych;

- czy w otrzymanym meldunku znajdują się nowe dane o składzie i działalności celu;

- czas otrzymania meldunku.

Meldunki fałszywe, powtarzające się, równoległe, błędne oraz spóźnione /jeśli nie zawierają nowych danych/ pomija się.

W pierwszej kolejności opracowuje się i przekazuje meldunki o nowych celach, o celach lecących na małych wysokościach, zakłócających, rozdzielających się i łączących oraz o innych istotnych zmianach w działalności SNP.

99. Przekazywanie danych o celach powietrznych na stanowiska dowodzenia, punkty dowodzenia i do pododdziałów OPL odbywa się za pomocą aparatury zautomatyzowanego dowodzenia oraz w sieciach /kierunkach/ radiowych powiadamiania /meldowania/, a także w sieciach radiowych wskazywania celów, ostrzegania i dowodzenia.

Dla jednakowego rozumienia sytuacji powietrznej stanowisko dowodzenia OPL związku operacyjnego nadaje każdemu celowi

numer który on zachowuje na całej trasie lotu.

Współrzędne celów powietrznych przekazuje się: w sieciach radiowych powiadamiania - według siatki OP-61; w sieciach /kierunkach/ radiowych wskazywania celów /meldowania/- według siatki wskazywania celów; w sieciach radiowych dowodzenia obroną przeciwlotniczą pz /pcz/ - według stron świata lub dozorów.

Charakterystyki celów przekazuje się przy ich pierwszym określeniu, przy ich zmianach, a także okresowo, nie rzadziej jednak niż po sześciu meldunkach o współrzędnych.

Odstępy między kolejnymi meldunkami o celach powietrznych oraz obieg informacji powinny być minimalne. Dane o celach pojawiających się ponownie, niskolecących i manewrujących przekazuje się w pierwszej kolejności.

100. Szef rozpoznania /starszy oficer /rozpoznawczy/ jest zobowiązany:

- znać aktualne położenie i charakter działań nieprzyjaciela; bez przerwy studiować i oceniać sytuację powietrzną oraz działalność środków walki radioelektronicznej nieprzyjaciela, a także być gotowym do zameldowania swoich wniosków szefowi OPL /dowódcy/;

- kierować działalnością radiolokacyjnych posterunków wykrywania, w związku z czym powinien znać ich zadania, położenie, stan i możliwości;

- w terminie stawiać /udokładniać/ zadania do rozpoznania;

- kierować pracą bojową operatorów i planszecistów;

- uogólniać dane o nieprzyjacielu powietrznym.

KONTROLA PRZELOTÒW WŁASNEGO LOTNICTWA

101. Radiolokacyjną kontrolę przelotów własnego lotnictwa prowadzi się w celu zapewnienia bezpieczeństwa jego działań w strefach ognia przeciwlotniczych związków taktycznych oddziałów i pododdziałów.

Radiolokacyjną kontrolę przelotów własnego lotnictwa realizują radiotechniczne związki taktyczne /oddziały/ i pododdziały.

102. Radiotechniczne związki taktyczne /oddziały/ i pododdziały prowadzą ciągłą obserwację lotów własnych samolotów śmigłowców w strefach rozpoznania. O wypadkach naruszenia przez nich ustalonego rezimu lotów niezwłocznie meldują dowódcy wojsk OPL.

Danych o własnych samolotach i śmigłowcach wykonujących loty zgodnie ze zgłoszeniami /zawiadomieniami/ nie przekazuje się do wojsk.

ROZPOZNANIE DRÒG MARSZU I REJONÒW UGRUPOWAŃ BOJOWYCH

103. Rozpoznanie dróg marszu i rejonów ugrupowania bojowego organizują dowódcy związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów wojsk OPL.

Rozpoznanie rejonów ugrupowań bojowych prowadzi się w celu: udokładnienia danych o położeniu i charakterze

osłanianych obiektów; wyboru stanowisk startowych /ogniowych/, pozycji technicznych, miejsc rozmieszczenia radiolokacyjnych posterunków wykrywania, stanowisk i punktów dowodzenia, lądowisk dla śmigłowców, rejonów rozmieszczenia pododdziałów zabezpieczenia; określenia możliwych kierunków działań nieprzyjaciela powietrznego na bardzo małych i małych wysokościach oraz oceny wpływu terenu na skuteczność i sposób użycia przez niego środków walki radioelektronicznej i ogniowych; określenia zakresu i kolejności wykonania prac inżynieryjnych; określenia danych przygotowania topogeodezyjnego i przedsięwzięć związanych z organizacją ochrony i obrony, a także dla udokładnienia danych dotyczących sytuacji skażeń i zakażeń oraz określenia granic skażonych odcinków terenu.

104. Rozpoznanie rejonów ugrupowań bojowych i dróg marszu prowadzą grupy rozpoznawcze, których skład określa dowódca związku taktycznego /oddziału/.

105. Sztab związku taktycznego /oddziału/ opracowuje na podstawie wytycznych dowódcy plan rekonesansu w którym przedstawia: punkty pracy, wykonywane na nich czynności, czasu pracy, drogi marszu i inne niezbędne zagadnienia;

Plan rekonesansu podpisuje szef sztabu, a zatwierdza dowódca związku taktycznego /oddziału/.

106. W czasie stawiania zadań grupie rozpoznawczej dowódca związku taktycznego /oddziału/ określa i podaje:

- wiadomości o nieprzyjacielu, położenie osłanianych wosjk i wykonywane przez nich zadania;

- zadania związku taktycznego /oddziału/;

- zadania grupy rozpoznawczej ze wskazaniem rejonów ugrupowań bojowych /stanowisk/, miejsc rozmieszczenia stanowisk dowodzenia, stacji radiolokacyjnych, dróg marszu, zasadniczego kierunku strzelania i sektorów odpowiedzialności;

- skład grupy rozpoznawczej, wydzielone środki do prowadzenia rozpoznania i terminy wykonania określonych prac;

- dane o odcinkach /rejonach/ skażeń i zakażeń na drogach marszu i w rejonach ugrupowań bojowych;

- miejsce zbiórki i czas wymarszu grupy rozpoznawczej, zasady utrzymania łączności z dowódcą /sztabem/ i składania meldunków;

- miejsce i czas złożenia meldunku o rezultach rozpoznania.

2. Obrona przed bronią masowego rażenia.

107. Obronę przed bronią masowego rażenia organizuje się w celu zabezpieczenia związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów wojsk OPL przed rażącym działaniem broni neutronowej, jądrowej, chemicznej i biologicznej, zachowania ich zdolności bojowej oraz zapewnienia pomyślnego wykonania zadań.

Obrona przed bronią masowego rażenia obejmuje:

- rozśrodkowanie pododdziałów oraz ich maskowanie;

- okresową zmianę rejonów rozmieszczenia pododdziałów;

- inżynieryjną rozbudowę zajmowanych rejonów ugrupowań bojowych /stanowisk bojowych/, posterunków radiolokacyjnych i stanowisk dowodzenia;

- prognozowanie stref /rejonów/ porażenia, skażenia promieniotwórczego i chemicznego, zniszczeń i zatopień;

- ostrzeganie pododdziałów o bezpośrednim zagrożeniu użyciem przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia i powiadamianie ich o skażeniach i zakażeniach;

- wykorzystanie indywidualnych środków ochrony przed skażeniami oraz właściwości ochronnych sprzętu technicznego i terenu;

- rozpoznanie skażeń promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych oraz ustalenie fizycznych i psychicznych następstw uderzeń bronią masowego rażenia;

- stosowanie najwłaściwszych sposobów pokonywania stref skażeń oraz zapewnienie ludziom ochrony podczas działań w terenie skażonym;

- kontrolę napromienienia żołnierzy oraz stopnia ich skażenia, a także kontrolę stopnia skażenia sprzętu technicznego środków materiałowych, wody i żywności;

- przedsięwzięcia medyczne;

- likwidację skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia.

Obronę wojsk OPL przed bronią masowego rażenia organizują dowódcy związków taktycznych /oddziałów/ i szefowie OPL.

Na podstawie ich decyzji i wytycznych sztaby opracowują plany i organizują wykonanie przedsięwzięć obrony przed bronią masowego rażenia.

108. Rozśrodkowanie pododdziałów realizowane jest z uwzględnieniem wykorzystywanych przez nie zadań, właściwości ochronnych i maskujących techniki i terenu według wcześniej opracowanego planu lub wytycznych przełożonego. Powinno ono sprzyjać obniżeniu strat wojsk OPL i nie utrudniać dowodzenia, współdziałania, rozwinięcia pododdziałów w ugrupowanie bojowe oraz prowadzenia działań bojowych.

109. Inżynieryjną rozbudowę rejonu ugrupowania bojowego /stanowisk bojowych/ wykonuje się według planu zabezpieczenia inżynieryjnego.

110. Ostrzeganie o bezpośrednim zagrożeniu użyciem przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia realizuje sztab związku taktycznego /oddziału/ zgodnie z wytycznymi sztabu szczebla nadrzędnego.

Po otrzymaniu ostrzeżenia pododdziały OPL niezwłocznie osiągają stan gotowości do odparcia uderzeń nieprzyjaciela powietrznego, wykonują przedsięwzięcia związane z ochroną stanu osobowego, techniki bojowej i środków zabezpieczenia materiałowego przed bronią masowego rażenia.

Ostrzeganie pododdziałów odbywa się za pomocą jednakowych, stale aktualnych sygnałów przekazywanych poza kolejnością wszystkimi środkami łączności.

111. Bezpieczeństwo działań stanu osobowego w strefach

skażeń i zakażeń, rejonach zniszczeń, zatopień i pożarów zapewnia się poprzez: znajomość aktualnej sytuacji skażeń i zakażeń przez wszystkich dowódców i oficerów sztabów; terminowe i umiejętne wykorzystanie indywidualnych i zbiorowych środków ochrony, właściwości ochronnych techniki i terenu; wybór najbardziej celowych sposobów pokonywania stref skażeń i zakażeń oraz wykonywania zadań bojowych w tych strefach; bezwzględne przestrzeganie przez stan osobowy zasad działania w terenie skażonym; manewr pododdziałów.

Sterfy skażeń i zakażeń obchodzi się lub pokonuje z możliwie maksymalną szybkością i w kierunkach zapewniających najmniejszy stopień skażenia /zakażenia/ stanu osobowego. Związki taktyczne, oddziały /pododdziały/ które znalazły się w strefach niebezpiecznego skażenia, przegrupowuje się do zapasowych rejonów /stanowisk/ zgodnie z wytycznymi dowódcy wojsk /szefa/ OPL, dowódcy związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL.

112. Przedsięwzięcia medyczne wykonuje się w celu zapobiegania zachorowaniom infekcyjnym. Przedsięwzięcia medyczne obejmują: analizę stanu sanitarno-epidemiologicznego rejonu działań i rozmieszczenia wojsk; ograniczenie kontaktów stanu osobowego z miejscową ludnością; wykonanie szczepień ochronnych; terminową izolację hospitalizację chorych; ścisłe przestrzeganie zasad higieny żywienia i wymagań sanitarno-higienicznych podczas zaopatrywania w wodę, a także higieny osobistej.

113. Określanie skutków użycia przez nieprzyjaciela broni

masowego rażenia odbywa się na podstawie rozpoznania skażeń i zakażeń, prognozowanie stref /rejonów/ porażenia, skażenia promieniotwórczego i chemicznego, zniszczeń i zatopień oraz na podstawie danych otrzymanych z oddziałów i pododdziałów.

Likwidację skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia wykonuje się jednocześnie z odtwarzaniem zdolności bojowej pododdziałów.

Likwidacja skutków obejmuje: rozpoznanie ognisk skażeń; prace ratunkowe i przedsięwzięcia leczniczo-ewakuacyjne, lokalizację i gaszenie pożarów; oczyszczanie i odtworzenie dróg; kontrolę dozymetryczną, chemiczną i biologiczną; wyprowadzenie pododdziałów z rejonów zniszczeń, zatopień, pożarów i stref niebezpiecznego skażenia, wykonanie zabiegów specjalnych i sanitarnych; izolowanie stanów osobowych od środowiska cywilnego i ograniczenie wszelkich kontaktów mogących powodować zachorowania, walkę z nosicielami chorób w gniazdach zarażenia biologicznego.

Likwidację skutków użycia broni jądrowej wykonuje się siłami pododdziału nie przerywając wykonywania zadań bojowych. Dla udzielenia pomocy pododdziałom, które uległy działaniu rażących czynników broni masowego rażenia; zarządzeniem dowódcy związku taktycznego /oddziału/ mogą być wydzielane niezbędne siły i środki.

114. Odtworzenie zdolności bojowej pododdziałów na które zostały wykonane uderzenia bronią masowego rażenia obejmuje: odtworzenie dowodzenia, określenie stopnia porażenia stanu osobowego i uszkodzenia sprzętu bojowego, korektę zadań

bojowych pododdziałów, które zachowały zdolność bojową; wyprowadzenie pododdziałów ze stref niebezpiecznego skażenia; wykonanie w wypadku konieczności przedsięwzięć organizacyjnych związanych z utworzeniem pododdziałów ewakuacyjno-ratunkowych; usunięcie nieznacznych uszkodzeń sprzętu bojowego; uzupełnienie pododdziałów w środki zabezpieczenia materiałowego.

W pierwszej kolejności odtwarza się zdolność bojową tych pododdziałów, które poniosły najmniejsze straty.

3. Powszechna obrona przeciwlotnicza

115. Powszechna obrona przeciwlotnicza oddziałów /pododdziałów/ polega na: organizowaniu i prowadzeniu obserwacji przestrzeni powietrznej i alarmowaniu wojsk o zagrożeniu z powietrza, zwalczaniu śmigłowców i samolotów nieprzyjaciela działających na małych wysokościach za pomocą broni pokładowej, strzeleckiej i innej, maskowaniu rozśrodkowaniu oraz wykorzystaniu właściwości ochronnych i inżynieryjnej rozbudowy terenu.

Ogień pododdziałów ogólnowojskowych i rodzajów wojsk prowadzi się według ustaleń, obejmujących: wyznaczenie sektorów ognia /pokrywających się z sektorami rozpoznania/, określenie wysokości, na których w pierwszej kolejności należy otwierać ogień, zużycie amunicji, ograniczenia ze względu na maskowanie i bezpieczeństwo własnego lotnictwa oraz sygnały.

Skuteczność powszechnej obrony przeciwlotniczej w dużej

mierze zależy od właściwej organizacji rozpoznania i alarmowania o nalotach środków napadu powietrznego.

4. Ubezpieczenie

116. Ubezpieczenie ma na celu uniemożliwienie nieprzyjacielowi wykonanie niespodziewanego napadu, zapewnienie pododdziałom OPL dogodnych warunkach wykonania zadań bojowych oraz uniemożliwienie pododdziałom /grupom/ rozpoznawczym nieprzyjaciela przenikanie do rejonu rozmieszczenia ubezpieczonych wojsk.

Ubezpieczenie obejmuje obronę i ochronę.

Obronę i ochronę związków taktycznych i oddziałów /pododdziałów/ wojsk OPL organizuje się wykorzystując siły i środki pododdziałów etatowych i podporządkowanych.

Dla ochrony bezpośredniej, na stanowiskach dowodzenia stanowiskach startowych i ogniowych pozycjach technicznych a także na zasadniczych drogach w obrębie rejonu ugrupowania bojowego wystawia się posterunki ochronne i organizuje patrolowanie.

Transporty z rakietami w czasie marszu i przegrupowania ochrania się wykorzystując do tego celu wydzielone siły plutonów ochrony regulacji ruchu oraz inne.

117. Dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL organizując obronę i ochronę jest zobowiązany:

- określić skład sił i środków przeznaczonych do realizowania obrony i ochrony ich zadanie i sposób działania;

- określić sposób działania pododdziałów w przypadku wykrycia nieprzyjaciela lub w przypadku jego napadu, ustalić sygnały dowodzenia;

- prowadzić kontrolę organizacji ochrony i obrony w podległych pododdziałach.

Sztab związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL na podstawie decyzji dowódcy stawia zadania pododdziałom do organizacji obrony i ochrony określając:

- zadania ochrony i obrony;

- przydział podporządkowanych sił i środków do poszczególnych pododdziałów;

- zasady działania pododdziałów w przypadku wykrycia nieprzyjaciela lub w przypadku jego napadu;

- zasady działania ubezpieczenia w czasie zmiany zajmowanych rejonów, terminy i zasady zmiany ubezpieczenia;

- zasady współdziałania i wzajemnego powiadamiania o pojawieniu się lub napadzie nieprzyjaciela;

- organizację łączności i sygnały powiadamiania.

Sztab organizuje obronę i ochronę stanowiska dowodzenia i kontroluje wykonanie przedsięwzięć związanych z obroną i ochroną w pododdziałach. W sztabie opracowuje się schemat obrony i ochrony stanowiska dowodzenia, w pododdziałach - plan obrony i ochrony zajmowanych stanowisk.

5. Zabezpieczenie rakietowo-techniczne

118. Zabezpieczenie rakietowo-techniczne w dywizji

planuje szef OPL wspólnie ze służbą uzbrojenia dywizji, w związku taktycznym /oddziale/ wojsk OPL - zastępca dowódcy do spraw technicznych wspólnie ze sztabem biorąc za podstawę wytyczne dowódcy i uwzględniając wydzielone limity, posiadaną ilość oraz terminy otrzymania rakiet, możliwości ich przygotowania przez pododdział techniczny.

W czasie planowania określa się: kolejność zabezpieczenia w rakiety oddziału /pododdziałów/, ilość rakiet oraz terminy ich przygotowania i dostarczenia; zadania pododdziałów technicznych wojsk OPL; rejony ich rozwinięcia, zasady przegrupowania, organizację dowodzenia nimi.

119. Rejony rozwinięcia pododdziałów technicznych wyznacza się uwzględniając tworzone ugrupowanie bojowe i zadania związku taktycznego /oddziału/ OPL, stan dróg, położenie stacji wyładunkowych i lotnisk.

Oddziały techniczne rakiet przeciwlotniczych rozwijają się z reguły w odległości 30-50 km od rejonów ugrupowań bojowych związków taktycznych i oddziałów rakiet przeciwlotniczych.

Pododdziały techniczne związków taktycznych i oddziałów rakiet przeciwlotniczych rozwijają się w odległości 20-40 km od rejonów ugrupowań bojowych /stanowisk startowych/.

Przegrupowanie oddziałów technicznych rakiet przeciwlotniczych /pododdziałów technicznych/ odbywa się z uwzględnieniem zasad przegrupowania związków taktycznych i oddziałów /pododdziałów/rakiet przeciwlotniczych.

120. Zabezpieczenie wojsk w rakiety przeciwlotnicze odbywa

się w sposób następujący:

związki taktyczne /oddziały/ rakiet przeciwlotniczych i ogólnowojskowe związki taktyczne zaopatrywane są przez frontowe i armijne oddziały techniczne rakiet przeciwlotniczych;

ogólnowojskowe oddziały są zaopatrywane w rakiety przez składy amunicji ogólnowojskowych związków taktycznych.

W związkach taktycznych i oddziałach rakiet przeciwlotniczych, rakiety znajdują się w pododdziałach ogniowych i pododdziałach technicznych, w ogólnowojskowych związkach taktycznych /oddziałach/ - w składach amunicji i w pododdziałach.

121. Dostarczenie rakiet przeciwlotniczych do związków taktycznych /oddziałów/ wojsk OPL oraz do ogólnowojskowych związków taktycznych organizuje szef służby uzbrojenia frontu /armii/.
Rakiety dostarczane są transportem oddziałów technicznych rakiet przeciwlotniczych.

Czas przybycia transportów do punktów dostarczania rakiet i miejsca spotkania ich powinny być znane dowódcom związków taktycznych /oddziałów/. Zastępca dowódcy związku taktycznego /oddziału/ rakiet przeciwlotniczych do spraw technicznych i szef służby uzbrojenia i elektroniki ogólnowojskowego związku taktycznego organizują terminowe spotkanie transportów z rakietami i pilotowanie ich do pozycji technicznych /składów amunicji/. W tym celu w ustalonym czasie wysyła się do punktu spotkania przedstawiciela związku taktycznego /oddziału/.

O przybyciu transportu z rakietami lub jego utknięciu w drodze dowódca związku taktycznego /oddziału/ w ustalonym czasie melduje dowódcy wojsk /szefowi/ OPL, a zastępca dowódcy do spraw technicznych - szefowi służby uzbrojenia.

122. Dostarczenie rakiet do pododdziałów organizuje zastępca do spraw technicznych /szef służby uzbrojenia i elektroniki/ na podstawie decyzji dowódcy związku taktycznego /oddziału/. Rakiety z reguły dostarczane są siłami i środkami pododdziału technicznego /pododdziału dowozu/.

Średnia szybkość marszu transportów z rakietami powinna być następująca: w czasie marszu nocą - 15-20 km/h, w dzień - 20-25 km/h. We wszystkich przypadkach naraz powinien być wykonywany z możliwą w danych warunkach maksymalną szybkością nie przewyższającą jednak górnej granicy szybkości dopuszczalnej dla danego typu rakiet określonej w dokumentacji eksploatacyjnej.

123. W związkach taktycznych, oddziałach i pododdziałach tworzy się, zgodnie z normami urzutowania, ruchomy zapas rakiet w ramach którego rakiety mogą być utrzymywane w następujących stanach:

- stan gotowości końcowej /SGK/ - rakiety zmontowane, napełnione, sprawdzone, znajdują się na wyrzutniach, przeciwlotniczych rakietowych wozach bojowych, samochodach transportowo-załadowczych;

- stan pośredniej gotowości /SPG/ - rakiety zmontowane, sprawdzone lecz nie napełnione znajdują się na samochodach transportowych i samochodach transportowo-załadowczych

/dotyczy tylko rakiet napełnianych paliwem płynnym/.
Stan długotrwałego przechowywania /SDP/ - rakiety w opakowaniach, sprawdzone, znajdują się na samochodach transportowych i w stosach.

Ilość rakiet utrzymywanych w poszczególnych stanach gotowości i zasady ich utrzymania ustala dowódca na podstawie wytycznych przełożonego.

Frontowe i armijne zapasy rakiet utrzymywane są w oddziałach technicznych rakiet przeciwlotniczych frontu i armii.

Potrzeby i stan zaopatrzenia związków taktycznych /oddziałów, pododdziałów/ wojsk OPL w rakiety liczy się w sztukach.

124. Szef OPL określa na podstawie decyzji dowódcy ogólnowojskowego główne zadania i zasady zabezpieczenia rakietowo technicznego wojsk OPL.

Jest on zobowiązany: posiadać aktualne dane o ilości i stanie posiadanych rakiet; podzielić ich limit na poszczególne zadania i oddziały; kontrolować dostarczenie rakiet do oddziału /pododdziałów/; informować szefa służby uzbrojenia i elektroniki o stopniu zużycia i potrzebach rakiet.

W toku działań bojowych szef OPL uaktualnia zasady i sposób dostarczania rakiet do oddziału /pododdziałów/ i organizuje manewr rakietami.

125. Zabezpieczeniem rakietowo-technicznym związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL kieruje osobiście lub poprzez sztab względnie zastępcę do spraw technicznych, dowódca.

Jest on zobowiązany: znać stan zaopatrzenia pododdziałów

w rakiety i ich stan gotowości, możliwości pododdziałów technicznych związane z montażem i dostarczeniem rakiet do pododdziałów ogniowych; ustalać rozmiary zapasów rakiet w pododdziałach i terminy ich odtworzenia; kontrolować wykonanie przedsięwzięć zabezpieczenia rakietowo-technicznego.

Sztab związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL jest zobowiązany stale znać stan zaopatrzenia pododdziałów w rakiety, ich ilość na wyrzutniach /przeciwlotniczych rakietowych wozach bojowych/, w pododdziale technicznym / na składzie/, terminy otrzymania rakiet, zasady ich montażu, ilość i terminy dostarczenia do pododdziałów; kontrolować rozchód rakiet.

Zastępca dowódcy związku taktycznego /oddziału/ do spraw technicznych ponosi pełną odpowiedzialność za terminowe wykonanie wszystkich przedsięwzięć zabezpieczenia rakietowo-technicznego, a także za stałą gotowość pododdziału technicznego /składu/ do zaopatrywania pododdziałów w rakiety. Jest on zobowiązany: znać aktualną sytuację i zadanie związku taktycznego /oddziału/, zorganizować terminowe nagromadzenie ustalonych zapasów rakiet, ich montaż, wykonanie prac profilaktycznych, remont i ewakuację; kierować pracą pododdziału technicznego.

126. W czasie przygotowania do działań bojowych służba uzbrojenia i elektroniki związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL wykonuje plan zabezpieczenia rakietowo-technicznego x

- - - - - - - - - - -

x W oddziałach artylerii przeciwlotniczej wykonuje się plan zabezpieczenia techniczno-artyleryjskiego o którym mowa w punkcie 163

w którym przedstawia się następujące zagadnienia : wydzielony limit rakiet, posiadany ich stan, ilość dostarczoną w czasie przygotowania do działań bojowych i w toku ich trwania, ilość na koniec operacji /walki/, przydział rakiet poszczególnym pododdziałom i ich podział na poszczególne zadania, organizacja spotkania transportów z rakietami i dostarczenie ich do pododdziałów, zakres, terminy i zasady przygotowania rakiet do ich użycia.

W przypadku gdy na uzbrojeniu związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL znajduje się zarówno sprzęt rakietowy jak i artyleryjski - wykonuje się plan zabezpieczenia rakietowo technicznego i techniczno-artyleryjskiego.

Plan zabezpieczenia rakietowo-technicznego/rakietowo-technicznego i techniczno-artyleryjskiego/ podpisuje zastępca dowódcy do spraw technicznych, szef sztabu, a zatwierdza dowódca.

W zarządzeniach do zabezpieczenia rakietowo-technicznego, które wydaje dowódcom pododdziałów szef sztabu i zastępca dowódcy do spraw technicznych określa się: limit rakiet, punkty ich dostarczania i miejsca spotkania transportów; numery transportów i ilość rakiet w każdym transporcie; zasady przyjmowania i przekazywania rakiet; terminy składania meldunków. Dowódcy pododdziału technicznego ponadto podaje się: dla jakich pododdziałów, jaką ilość i do jakiego czasu przygotować oraz dostarczyć rakiety; drogi marszu transportów z rakietami, zasady utrzymania łączności z transportami i ich przeadresowywania; zasady przegrupowania pododdziału technicznego i inne wiadomości.

6. Zabezpieczenie inżynieryjne

127. Głównymi zadaniami zabezpieczenia inżynieryjnego w wojskach OPL są:

- rozpoznanie inżynieryjne terenu w rejonach ugrupowań bojowych /rozmieszczenia/;

- rozminowanie terenu w rejonach ugrupowań bojowych;

- rozbudowa inżynieryjna rejonów ugrupowań bojowych /stanowisk/ i punktów dowodzenia;

- budowa zapór inżynieryjnych osłaniających rejony ugrupowań bojowych;

- przygotowanie i utrzymanie dróg marszu i manewru w rejonach ugrupowań bojowych i na stanowiskach bojowych;

- ustalenie zasad i sposobów przepraw przez przeszkody wodne;

- wykonanie przejść w zaporach inżynieryjnych, zawałach leśnych i przez inne przeszkody;

- maskowanie stanowisk, rejonów rozmieszczenia i punktów dowodzenia, urządzenie pozornych stanowisk i rejonów ugrupowań bojowych;

- wydobywanie wody, oczyszczanie jej i urządzanie punktów zaopatrywania w wodę;

- zaopatrywanie pododdziałów w inżynieryjny sprzęt uzbrojenia i inne mienie inżynieryjne;

- wykonanie inżynieryjnych przedsięwzięć związanych z likwidacją skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia.

128. Inżynieryjne rozpoznanie terenu prowadzi się w czasie rekonesansu dróg marszu, rejonów ugrupowań bojowych w celach poznania i określenia przejezdności dróg marszu i dróg dojazdowych, wykrycia zapór inżynieryjnych i przeszkód naturalnych, wyboru najbardziej dogodnych rejonów do rozwinięcia pododdziałów w ugrupowanie bojowe, określenia ochronnych i maskujących właściwości terenu, a także zakresu prac dla jego rozbudowy inżynieryjnej.

Kontrolę terenu pod względem zaminowania wykonuje się podczas rekonesansu rejonów ugrupowań bojowych, stanowisk punktów dowodzenia OPL, stanowisk dowodzenia, rejonów rozmieszczenia pododdziałów technicznych i tyłowych.

W przypadku podjęcia odpowiedniej decyzji przez przełożonego i uzgodnieniu jej ze służbą inżynieryjną dla osłony stanowisk bojowych pododdziałów OPL mogą być postawione zapory minowe do wykonania których można użyć min przeciwpancernych, przeciwpiechotnych i sygnałowych.

129. Rozbudowę inżynieryjną rejonów ugrupowań bojowych /stanowisk/ wykonuje się siłami i środkami związku taktycznego, oddziału /pododdziału/ wojsk OPL, a także podporządkowanych pododdziałów inżynieryjnych zachowując przy tym stałą gotowość pododdziałów do odparcia uderzeń nieprzyjaciela powietrznego.

130. Związki taktyczne i oddziały /pododdziały/ wojsk OPL rozbudowują zasadnicze, zapasowe, a po otrzymaniu odpowiednich wytycznych od przełożonego, również pozorne rejony ugrupowań bojowych /stanowiska bojowe/.

W rejonie ugrupowania bojowego związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL rozbudowuje się: stanowiska startowe, stanowiska ogniowe, stanowiska stacji radiolokacyjnych i pozycje techniczne. Na stanowiskach i w rejonach rozmieszczenia pododdziałów buduje się ukrycia dla stanu osobowego, okopy i ukrycia dla techniki bojowej, środków transportu i środków zabezpieczenia materiałowego.

Zakres wykonywanych prac i kolejność rozbudowy rejonów ugrupowań bojowych /stanowisk bojowych/ określa dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL w zależności od sytuacji, ilości posiadanych sił, środków i czasu.

131. Dla przegrupowania związków taktycznych i oddziałów wojsk OPL wykorzystuje się istniejącą sieć dróg, która utrzymywana jest w należytym stanie przez siły i środki przełożonego.

W wyjątkowych wypadkach dla bezpośredniego zabezpieczenia przegrupowania wojsk OPL można tworzyć za pomocą etatowych i podporządkowanych pododdziałów wojsk inżynieryjnych grupę zabezpieczenia ruchu.

Sieć dróg w rejonach ugrupowań bojowych związki taktyczne i oddziały wojsk OPL przygotowują z reguły swoimi siłami. Sieć ta obejmuje drogi dojazdowe prowadzące od zasadniczych dróg marszu do stanowisk bojowych i punktów dowodzenia oraz drogi znajdujące się bezpośrednio w obrębie tych stanowisk.

132. Do pokonywania przeszkód wodnych wykorzystuje się z reguły przeprawy mostowe i promowe. Przeprawiające się pododdziały są zobowiązane wykonywać wymagania komendanta

przeprawy dotyczące przestrzegania porządku w czasie przeprawy, zasad maskowania i niedopuszczenia do gromadzenia się przy przeprawie nadmiernej ilości wojsk, techniki bojowej i sprzętu.

Egzemplarze techniki bojowej i sprzętu, które ugrzęzły lub zatonęły w czasie przeprawy ewakuuje się siłami przeprawiających się oddziałów /pododdziałów/ i pododdziałów obsługujących przeprawę.

133. Organizując zabezpieczenie inżynieryjne dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL określa: zadania zabezpieczenia inżynieryjnego, zakres i kolejność zadań, potrzebne siły, środki i czas, zasady wykorzystania etatowych i podporządkowanych pododdziałów wojsk inżynieryjnych.

Zgodnie z decyzją dowódcy sztab opracowuje i wydaje zarządzenie do zabezpieczenia inżynieryjnego, sposób i terminy ich wykonania; sposób wykorzystania etatowych i podporządkowanych pododdziałów inżynieryjnych; zabezpieczenie w sprzęt inżynieryjny środki transportu i materiały do wykonania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego; miejsca i zasady przygotowania miejscowych materiałów budowlanych. W niektórych wypadkach mogą być przedstawione także i inne dane.

7. Zabezpieczenie chemiczne

134. Zabezpieczenie chemiczne działań bojowych w wojskach OPL organizuje się i realizuje w celu stworzenia warunków dla wykonania zadań w warunkach skażeń i zakażeń.

Zabezpieczenie chemiczne obejmuje:

- rozpoznanie skażeńradioaktywnych, chemicznych i zakażeń biologicznych;

- kontrolę dozymetryczną i chemiczną;

- zabiegi specjalne i sanitarne oddziałów /pododdziałów/;

- odkażanie, dezaktywację i dezynfekcję uzbrojenia, techniki, rakiet /amunicji/, środków zabezpieczenia materiałowego, terenu i budowli:

- zabezpieczenie wojsk w środki ochrony przed skażeniami.

135. Rozpoznanie skażeń radioaktywnych i chemicznych oraz zakażeń biologicznych prowadzone jest nieprzerwanie przez pododdziały rozpoznania chemicznego, posterunki obserwacji skażeń i zakażeń rozmieszczonych na stanowiskach dowodzenia, obserwatorów w pododdziałach, grupy rozpoznawcze działające na drogach marszu i w wyznaczonych rejonach. Rozpoznaniem skażeń radioaktywnych i chemicznych kieruje bezpośrednio szef zabezpieczenia chemicznego, natomiast rozpoznanie zakażeń biologicznych organizuje szef służby zdrowia /starszy lekarz/.

136. Kontrola dozymetryczna obejmuje określenie pochłoniętych przez stan osobowy dawek promieniowania i stopień skażenia radioaktywnego ludzi, techniki bojowej, sprzętu, żywności, wody i innych środków zabezpieczenia materiałowego.

Ewidencję dawek promieniowania pochłoniętych przez stan osobowy prowadzą sztaby i dowódcy pododdziałów. Jest ona wykorzystywana podczas organizacji działań bojowych. Dane

o pochłoniętych przez stan osobowy dawkach promieniowania przekazywane są w meldunkach bojowych.

138. Kontrola chemiczna obejmuje określenie charakteru i stopnia skażenia środkami trującymi terenu, ludzi, techniki bojowej i sprzętu, żywności, wody i innych środków zabezpieczenia materiałowego.

Kontrola dezymetryczna i chemiczna prowadzona jest siłami i środkami pododdziałów chemicznych.

139. Zabiegi specjalne pododdziałów obejmują odkażenie, dezaktywację i dezynfekcję sprzętu uzbrojenia i techniki bojowej, środków ochrony przed skażeniami i umundurowania. Zabiegi specjalne mogą być pełne lub częściowe.

Częściowe zabiegi specjalne organizuje się zgodnie z wytycznymi dowódcy związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL i wykonuje się siłami i środkami pododdziałów nie przerywając wykonywania przez nie zadań bojowych.

Pełne zabiegi specjalne pododdziałów wykonuje się po uzyskaniu na nie zgody dowódcy związku taktycznego, a kieruje nimi szef służby chemicznej i dowódcy pododdziałów. Pełne zabiegi specjalne wykonuje się po wykonaniu zadania bojowego bezpośrednio w rejonach ugrupowania bojowego lub w wyznaczonych rejonach zabiegów specjalnych. Dla wykonania pełnych zabigów specjalnych wykorzystuje się w zależności od wytycznych przełożonego pododdziały zabezpieczenia chemicznego i etatowe środki wojsk.

Odkażanie, dezaktywacja i dezynfekcja wszystkich rodzajów

środków zabezpieczenia materiałowego, a także oczyszczanie zarażonej środkami radioaktywnymi i trującymi wody oraz odkażanie wody zarażonej bakteriami wykonują oddziały /pododdziały/ wojsk chemicznych i inżynieryjnych.

140. Związek taktyczny /oddział/ wojsk OPL wyposaża się w środki ochrony przed skażeniami zgodnie z etatem i normami zaopatrzenia.

Dla uzupełnienia zużytych środków ochrony tworzy się urzutowane zapasy ruchome. Rozmiary zapasów ustala przełożony w zależności od sytuacji.

8. Maskowanie

141. Maskowanie w wojskach OPL ma na celu ukrycie przed wszelkimi rodzajami rozpoznania nieprzyjaciela, miejsca faktycznego rozmieszczenia związku taktycznego, oddziału /pododdziału/ poprzez likwidację właściwych im cech demaskujących.

Głównymi cechami demaskującymi ugrupowań bojowych i marszowych wojsk OPL są:

- promieniowanie pracujących radiostacji i stacji radiolokacyjnych;

- start rakiet i ogień artylerii przeciwlotniczej;

- specyficzny sposób rozmieszczenia sprzętu bojowego na stanowiskach;

- obroty w azymucie i zmiana kąta położenia systemów antenowych stacji radiolokacyjnych, wyrzutni i armat;

- praca agregatów gazoturbinowych i wypromieniowanie w przestrzeń ciepła;

- ruch sprzętu bojowego podczas marszu, na stanowiskach podczas ładowania rakiet na wyrzutnie i na pozycjach technicznych podczas elaboracji rakiet.

W celu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd odnośnie miejsca rozmieszczenia sił i środków OPL oraz organizacji systemu ich ognia, przeprowadza się okresową zmianę rejonów ugrupowania bojowego stanowisk startowych, ogniowych, organizuje pododdziały koczujące, tworzy stanowiska pozorne i stosuje inne sposoby dezinformacji.

Do maskowania techniki bojowej i sprzętu oraz stanowisk bojowych stosuje się etatowe i podręczne środki maskujące. Maskowaniu podlegają wszystkie demaskujące cechy techniki bojowej, sprzętu oraz ugrupowania bojowego wojsk OPL.

Przegrupowanie do nowego rejonu /na nowe stanowisko/ odbywa się z reguły po odparciu ŚNP, lub rozpoznaniu przez nieprzyjaciela i odbywa się w dzień i w nocy z zachowaniem zasad maskowania.

Maskowanie należy realizować ciągle we wszystkich rodzajach działań bojowych i w każdych warunkach nie oczekując wytycznych nadrzędnego sztabu.

9. Obrona radioelektroniczna

142. Obrona środków radioelektronicznych wojsk OPL przed oddziaływaniem na nie środków walki radioelektronicznej nieprzyjaciela i zakłóceń wzajemnych prowadzona jest we wszystkich warunkach i sytuacjach.

Jej celem jest zapewnienie właściwej pracy środków radioelektronicznych wojsk OPL w warunkach stosowania przez nieprzyjaciela zakłóceń radioelektronicznych, pocisków przeciwradiolokacyjnych oraz jednoczesnej pracy dużej ilości jednego typu własnych stacji radiolokacyjnych, a także utrudnienie nieprzyjacielowi prowadzenia rozpoznania środków radioelektronicznych.

Obrona radioelektroniczna obejmuje: ochronę przed zakłóceniami /radioelektronicznymi, kwantowo-elektronicznymi/ i pociskami przeciwradiolokacyjnymi; ochronę przed oddziaływaniem na środki radioelektroniczne promieniowania jonizującego i elektromagnetycznego wybuchów jądrowych; maskowanie radioelektroniczne; przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem elektromagnetycznej kompatybilności.

143. Przedsięwzięcia organizacyjno-taktyczne obrony radioelektronicznej:

- związane z maskowaniem radio i radioelektronicznym: wykorzystanie w działaniach bojowych tylko, niezbędnej ilości środków radioelektronicznych; przestrzeganie ustalonych rezimów pracy, organizacja pozornych stanowisk pracy, wykorzystanie odbijaczy kątowych;

- związane z obroną przed zakłóceniami radioelektronicznymi: kompleksowe stosowanie środków radioelektronicznych o różnych zakresach częstotliwości; zachowanie prawidłowego odstępu pomiędzy częstotliwościami pracy kilku środków radioelektronicznych jednego typu wykluczającego jednoczesne zakłócenie ich pracy przez jeden nadajnik zakłóceń, ustalenie zasad przechodzenia na częstotliwości zapasowe i inne rodzaje pracy;

kontynuacja pracy przez zakłócane środki radioelektroniczne z zachowaniem tego samego rezimu w celu ukrycia przed nieprzyjacielem danych o efektywności stosowanych przez niego zakłóceń; niszczenie samolotów stawiających zakłócenia; używanie przyrządów optycznych i telewizyjno-optycznych gdy niemożliwe jest śledzenie celów przez stacje radiolokacyjne;

- związane z obroną przed pociskami przeciwradiolokacyjnymi: przygotowanie pod względem fachowym i psychologicznym obsług stacji radiolokacyjnych do działań w warunkach stosowania przez nieprzyjaciela pocisków przeciwradiolokacyjnych; terminowe określenie momentu ich startu i efektywne zastosowanie technicznych środków ochrony przed nimi; jednoczesne użycie kilku środków radiolokacyjnych jednego typu do śledzenia samolotów nosicieli pocisków przeciwradiolokacyjnych;

- związane z zachowaniem kompatybilności elektromagnetycznej: rozdzielenie częstotliwości /częstotliwości literowych/ pomiędzy poszczególne środki radioelektroniczne uwzględniając ich miejsca w ugrupowaniu bojowym; przestrzeganie przy rozmieszczeniu środków radioelektronicznych w terenie norm rozproszenia częstotliwościowo-terytorialnego oraz uwzględnienie ekranizujących właściwości terenu; praca stacji radiolokacyjnych w wyznaczonych sektorach i wykorzystanie w pracy środków radiowych anten kierunkowych, wprowadzenia energetycznych i czasowych ograniczeń w pracy środków radioelektronicznych; wykorzystanie środków radioelektronicznych o różnych zakresach częstotliwości.

Przedsięwzięcia techniczne związane z obroną radioelektroniczną organizowane są przez dowódców pododdziałów, szefów

łączności, obsługi środków radioelektronicznych i realizowane zgodnie z instrukcjami eksploatacji.

144. Obronę radioelektroniczną w wojskach OPL organizuje się na podstawie decyzji dowódcy wojsk OPL szefa OPL i wytycznych sztabu nadrzędnego.

Organizując obronę radioelektroniczną, szef OPL dowódca i sztab związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL są zobowiązani:

- ocenić sytuację radioelektroniczną i opracować przedsięwzięcia organizacyjno-taktyczne i techniczne związane z obroną przed rozpoznaniem radioelektronicznym i radioelektronicznym zakłóceniem przez nieprzyjaciela pracy środków radioelektronicznych;

- uaktualnić wykaz własnych środków radioelektronicznych między którymi może dojść do wzajemnych zakłóceń;

- określić według norm rozproszenia częstotliwościowo-terytorialnego warunki zapewnienia elektromagnetycznej kompatybilności własnych środków radioelektronicznych;

- uzgodnić rozmieszczenie ugrupowań bojowych poszczególnych oddziałów /pododdziałów/ wojsk OPL i oddziałów /pododdziałów/ walki radioelektronicznej oraz środków radioelektronicznych innych rodzajów wojsk i wojsk specjalnych z uwzględnieniem zabezpieczenia ich kompatybilności elektromagnetycznej;

- sprawdzić prawidłowość przydziału częstotliwości poszczególnym środkom radioelektronicznym uwzględniając przy tym wymagania obrony radioelektronicznej;

- dać wytyczne oddziałowi /pododdziałom/ do obrony radioelektronicznej;

- organizować kontrolę wykonania przedsięwzięć związanych z obroną radioelektroniczną.

145. Ocena sytuacji radioelektronicznej obejmuje: ocenę systemów radioelektronicznych nieprzyjaciela i możliwego charakteru ich zastosowania; określenie prawdopodobnych rubieży /rejonów/ gdzie nieprzyjaciel może stawiać zakłócenia; ocenę swoich środków radioelektronicznych i ich możliwości; ocenę kompatybilności elektromagnetycznej środków OPL i warunków ich współdziałania ze środkami radioelektronicznymi sąsiadów.

146. Planowanie obrony radioelektronicznej jest to określenie kolejności wykonania przedsięwzięć organizacyjno-taktycznych i technicznych mających na celu utrudnienie nieprzyjacielowi prowadzenia rozpoznania radioelektronicznego, uodpornienie środków radioelektronicznych na różnego rodzaju zakłócenia, pociski przeciwradiolokacyjne, promieniowanie jonizujące i elektromagnetyczne wybuchów jądrowych oraz zapewnienie kompatybilności elektromagnetycznej własnych środków radioelektronicznych.

Zadania obrony radioelektronicznej, przedsięwzięcia organizacyjno-taktyczne i techniczne, a także zasady i sposoby ich wykonania przedstawia się w planie obrony przeciwlotniczej, w planach działań bojowych związków taktycznych /oddziałów/ wojsk OPL.
Elementami dotyczącymi obrony radioelektronicznej i przedstawianymi w tych planach są:

- ugrupowanie środków radioelektronicznych nieprzyjaciela / w części dotyczących wojsk OPL/;

- granice stref rozpoznania radioelektronicznego nieprzyjaciela i radioelektronicznego zakłócania przez niego pracy środków radioelektronicznych, możliwe rubieże stawiania i intensywności zakłóceń na głównych kierunkach.

W legendzie do planu obrony przeciwlotniczej przedstawia się następujące zagadnienia dotyczące obrony radioelektronicznej:

- ocenę środków walki radioelektronicznej nieprzyjaciela i wnioski z oceny sytuacji radioelektronicznej;

- zadania obrony radioelektronicznej i przedsięwzięcia z nią związane.

147. Zadania do obrony radioelektronicznej doprowadza się do wojsk OPL za pomocą zarządzeń bojowych do obrony przeciwlotniczej i zarządzeń bojowych dla związków taktycznych, oddziałów /pododdziałów/ wojsk OPL. W zależności od sytuacji i wykonywanych zadań w zarządzeniach tych zwykle podaje się:

- dane o sytuacji radioelektronicznej;

- niezbędne przedsięwzięcia organizacyjno-taktyczne i techniczne dotyczące maskowania radioelektronicznego, ochrony przed zakłóceniami radioelektronicznymi i pociskami przeciwradiolokacyjnymi, a także zapewnienia kompatybilności elektromagnetycznej.

148. W toku działań bojowych szef OPL, dowódca i sztab związku taktycznego /oddziału/ jest zobowiązany:

- wykrywać nowe środki walki radioelektronicznej nieprzyjaciela, poznawać taktykę ich użycia i poszukiwać sposoby obrony przed nimi;

- stosować najbardziej efektywne w danej sytuacji sposoby pracy środków radioelektronicznych;

- w wypadku konieczności odtworzenia zdolności bojowej pododdziałów kompletować je uwzględniając konieczność zachowania kompatybilności środków radioelektronicznych.

10. Zabezpieczenie topograficzne

149. Zadaniem zabezpieczenia topograficznego jest topogeodezyjne przygotowanie strzelania i kierowania ogniem, zaopatrywanie związków taktycznych i oddziałów /pododdziałów/ wojsk OPL w mapy topograficzne, w wyjściowe dane geodezyjne i informację o zmianach terenu, które są niezbędne dowódcom i sztabom dla studiowania i oceny terenu, orientowania się w nim, wskazywania celów, a także wykonania różnego rodzaju obliczeń i kalkulacji w czasie planowania działań bojowych.

150. Topogeodezyjne przygotowanie strzelań, kierowania ogniem polega na topograficznym dowiązaniu i orientowaniu stacji radiolokacyjnych, przyrządów i obiektów zautomatyzowanych systemów dowodzenia, a także uwzględnieniu wpływu terenu na ich pracę.

W czasie przygotowania topogeodezyjnego określa się i uwzględnia współrzędne punktów i wysokości stania stacji radiolokacyjnych: wyrzutni, stanowisk startowych i ogniowych, azymuty dozorów i punktów naprowadzania, wielkości

składowych baz między stacjami radiolokacyjnymi i stanowiskami startowymi /ogniowymi/, odległości do dozorów, kąty skrętu osi współrzędnych dla wprowadzenia ich do teleodbiorników zautomatyzowanych systemów dowodzenia, kąty zakrycia stanowisk bojowych i posterunków /stacji/ radiolokacyjnych.

151. W zależności od sytuacji dowiązanie topogeodezyjne może być wykonywane przy pomocy osnowy geodezyjnej lub według mapy /zdjęcia lotniczego/.

W czasie dowiązania topogeodezyjnego według osnowy geodezyjnej współrzędne elementów ugrupowania bojowego i azymuty kierunków na dozory określa się za pomocą przyrządów w odniesieniu do punktów i kierunków sieci geodezyjnej.

W czasie dowiązania topogeodezyjnego według mapy /zdjęcia lotniczego/ współrzędne elementów ugrupowania bojowego określa się przy pomocy aparatury dowoiązania topograficznego lub przyrządów w odniesieniu do wybranych na mapie /zdjęciu lotniczym/ punktów, a azymuty kierunków na dozory określa się następującymi sposobami:

- giroskopowym;

- przekazaniem kąta za pomocą żyroskopowego wskaźnika kursów dowiązania topograficznego;

- za pomocą busoli według charakterystycznych wybranych na mapie punktów.

Dla uwzględnienia wpływów terenu na pracę stacji radiolokacyjnych określa się kąty zakrycia przy okrężnym poszukiwaniu celu i w sektorze rozpoznania.

11. Zabezpieczenie hydrometeorologiczne

Zadaniem zabezpieczenia meteorologicznego jest wyposażenie oddziałów /pododdziałów/ wojsk OPL w dane meteorologiczne niezbędne dla przygotowania strzelania artylerii przeciwlotniczej, a hydrometeorologicznego - wyposażenie w informacje niezbędne dla uwzględnienia warunków pogodowych i terenowych przy organizacji działań bojowych.

152. Zabezpieczenie meteorologiczne obejmuje zbiór, opracowanie i przekazywanie informacji meteorologicznej do sztabów i pododdziałów. Oddziały i pododdziały artylerii przeciwlotniczej otrzymują dane meteorologiczne w formie radiogramów cyrkularzowych /biuletynów meteorologicznych/, przekazywanych z sieci radiowej informacji meteorologicznej ogólnowojskowego związku taktycznego.

Stacje meteorologiczne z reguły co dwie godziny wykonują kompleksowe sondaże atmosfery i co godzinę przekazują biuletyn "meteośredni".

Dane o terminach przekazywania biuletynów meteorologicznych, częstotliwościach i kryptonimach radiostacji znajdujących się na stacjach meteorologicznych, ich numery i położenie w terenie przekazuje do związków taktycznych /oddziałów/ dowództwo wojsk OPL /szefostwo/. Sztab związku taktycznego /oddziału/ zabezpiecza terminowe przekazanie biuletynów meteorologicznych do pododdziałów.

153. Szefostwo /sztab związku taktycznego/ oddziału OPL organizując zabezpieczenie topogeodezyjne i meteorologiczne jest zobowiązane:

- skontrolować stan zaopatrzenia podległych pododdziałów w mapy topograficzne i posiadanie przez nich wyjściowych danych geodezyjnych;

- zorganizować współdziałanie z pododdziałami wojskowej służby topograficznej i pododdziałami topogeodezyjnymi wykonującymi prace związane z zabezpieczeniem topogeodezyjnym;

- zorganizować i skontrolować wykonanie sprawdzeń aparatury nawigacyjnej, żyrokompasów i innych przyrządów topogeodezyjnych;

- określić zasadnicze przedsięwzięcia związane z organizacją i wykonaniem dowiązania topogeodezyjnego, postawić zadania pododdziałom;

- uaktualnić dane o rozmieszczeniu stacji meteorologicznych, ich umowne numery, kryptonimy radiostacji, częstotliwości, rejony i terminy rozwinięcia, drogi przegrupowania oraz terminy wydawania biuletynów meteorologicznych;

- zorganizować przyjmowanie biuletynów meteorologicznych i ich przekazywanie do pododdziałów;

- kontrolować dowiązanie topograficzne elementów ugrupowania bojowego, terminowe przekazywanie i wykorzystanie biuletynów meteorologicznych.

12. Zabezpieczenie tyłowe

154. Podstawą do organizacji zabezpieczenia tyłowego wojsk jest decyzja dowódcy związku taktycznego /oddziału/. -

Z zagadnień zabezpieczenia tyłowego dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL z reguły określa następujące:

- zadania tyłów;

- rejony rozmieszczenia i kierunki przegrupowania tyłów;

- rozmiary i terminy utworzenia zapasów środków materiałowych, normy ich zużycia, urzutowanie, kolejność dowozu i zasady wykorzystania środków transportu;

- zasadnicze przedsięwzięcia zabezpieczenia medycznego, OPBMAR, ochrony i obrony tyłów;

- siły i środki wydzielone do pomocy tyłowi;

- miejsce tyłowe punktu dowodzenia i terminy jego gotowości.

Rozmieszczenie i przegrupowanie pododdziałów tyłowych, ich oddalenie od rejonów ugrupowań bojowych, stanowisk startowych /ogniowych/ i radiolokacyjnych posterunków wykrywania zależy od wykonywanego przez związek taktyczny /oddział/ zadania bojowego oraz aktualnej sytuacji i warunków.

W rejonie zajmowanym przez związek taktyczny /oddział/ OPL wyznacza się i przygotowuje drogi dowozu i ewakuacji.

155. Dowódca związku taktycznego /oddziału/ kieruje zabezpieczeniem tyłowym poprzez sztab, kwatermistrza i szefów służb.

Sztab wspólnie z kwatermistrzem określa miejsce i terminy rozwinięcia pododdziałów tyłowych, zasady ich przegrupowania i ochrony: stale informuje oficerów ze składu tyłowego punktu dowodzenia o aktualnej sytuacji, otrzymanym zadaniu, decyzji dowódcy i przebiegu wykonania zadania pododdziałami tyłowymi.

Sztab związku taktycznego /oddziału/ powinin stale znać wielkość zapasów środków materiałowych i utrzymywać łączność z tyłami.

Ochrona i obrona pododdziałów tyłowych realizowana jest przede wszystkim ich własnymi siłami i środkami.

156. Zastępca dowódcy związku taktycznego /oddziału/ - kwatermistrz jest bezpośrednim organizatorem zabezpieczenia tyłowego. Odpowiada za zaopatrzenie pododdziałów i dowóz wszystkich środków materiałowych; za wszystkie rodzaje zabezpieczenia tyłowego realizowane przez podległe mu służby: za obronę i ochronę pododdziałów tyłowych oraz dowodzenie nimi.

Kwatermistrz - zastępca dowódcy związku taktycznego /oddziału/ biorąc za podstawę decyzję dowódcy, określa: miejsca rozmieszczenia pododdziałów tyłowych i zasady ich przegrupowania w toku działań bojowych; zasady zaopatrywania pododdziałów; kolejność i terminy dowozu środków materiałowych; przedsięwzięcia ochrony i obrony tyłów oraz zadania związane z przygotowaniem dróg dowozu i ewakuacji w rejonie ugrupowania bojowego; organizację dowodzenia.

Zastępca dowódcy związku taktycznego /oddziału/ - kwatermistrz wykonuje plan zabezpieczenia tyłowego, w którym przedstawia: położenie nieprzyjaciela, rozmieszczenie pododdziałów tyłowych związku taktycznego /oddziału/; rejon rozmieszczenia i organizację przegrupowania pododdziałów tyłowych; drogi dowozu i ewakuacji; miejsce i czas rozwinięcia tyłowego punktu dowodzenia.

W legendzie do planu zabezpieczenia tyłowego mogą być

przedstawione następujące zagadnienia: ukompletowanie stanu osobowego i środków transportu pododdziałów tyłowych; obliczenia związane z zabezpieczeniem materiałowym; organizacja i zakres dowozu środków materiałowych; zasady tankowania pojazdów; organizacja ewakuacji rannych i chorych; organizacja ochrony i obrony tyłów oraz dowodzenia pododdziałami tyłowymi.

157. Zadania związane z zabezpieczeniem tyłowym doprowadza się do pododdziałów za pomocą rozkazu /zarządzenia/ kwatermistrzowskiego.

W rozkazie kwatermistrzowskim podaje się: rejony /miejsca/ i czas rozmieszczenia pododdziałów do rozpoczęcia działań bojowych i w czasie ich trwania, ponadto w obronie podaje się ich zapasowe rejony /miejsca/; wielkości i terminy utworzenia w pododdziałach zapasów środków materiałowych i zasady ich dowozu; czas, miejsca i zasady tankowania pojazdów; organizację zabezpieczenia medycznego z określeniem zasad wykorzystania pododdziałów medycznych i miejscowych placówek leczniczych, udzielanie pomocy medycznej i ewakuacji rannych i chorych z pododdziałów i ognisk masowego rażenia; organizację ochrony i obrony tyłów; miejsce i czas rozwinięcia tyłowego punktu dowodzenia i kierunek jego przesunięcia.

W zarządzeniu kwatermistrzowskim podaje się: rejony, czas rozwinięcia i zasady przegrupowania pododdziałów tyłowych; zakres, zasady i terminy dowozu środków materiałowych; drogi dowozu i ewakuacji; organizację zabezpieczenia medycznego; terminy składania meldunków.

13. Zabezpieczenie materiałowe

158. Środkami zabezpieczenia materiałowego są: rakiety, amunicja, paliwo rakietowe, materiały pędne i smary; sprzęt uzbrojenia, różnego rodzaju technika bojowa, środki ochrony przed skażeniami, środki żywnościowe, umundurowanie, środki medyczne, mienie służb technicznych i inne środki materiałowe.

Związki taktyczne /oddziały/ wojsk OPL są zaopatrywane we wszystkie środki zabezpieczenia materiałowego na podstawie norm zaopatrzenia i zarządzenia dowódcy.

Przy tworzeniu zapasów środków materiałowych bieże się pod uwagę ich ilość, przewidywany rozchód, możliwe straty i konieczność posiadania niezbędnej rezerwy.

Potrzeby środków materiałowych związek taktyczny /oddział/ zaspakaja otrzymując je z baz /składów/ związku operacyjnego /związku taktycznego/, remontując uszkodzony sprzęt bojowy, urządzenia techniczne i inne mienie.

Zapasy ruchome środków materiałowych dzielą się na bieżące i nienaruszalne. W niektórych związkach taktycznych /oddziałach/ mogą być gromadzone zapasy doraźne, zapas nienaruszalny może być rozchodowany za zezwoleniem dowódcy oddziału, a w przypadkach niecierpiących zwłoki - za zezwoleniem dowódcy pododdziału.

W celu ochrony środków materiałowych przed skażeniem ich substancjami promieniotwórczymi, trującymi lub przed zakażeniem bakteriami należy przewozić je i przechowywać w opakowaniach i ukryciach.

14. Dowóz środków materiałowych

159. Środki materiałowe dowozi się w celu utworzenia ich zapasów i terminowego uzupełnienia ich rozchodu i strat. Środki materiałowe dowozi się do pododdziałów z reguły środkami transportowymi związku taktycznego /oddziału/. Środki materiałowe ze składów związku operacyjnego dowożone są do składów związków taktycznych /oddziałów/ za pomocą środków transportowych związku operacyjnego. Niekiedy mogą być one dostarczane bezpośrednio na stanowiska startowe /ogniowe/ i do radiolokacyjnych posterunków wykrywania. W wyjątkowych przypadkach mogą być używane do tych celów środki transportowe związku taktycznego lub oddziału.

Materiały pędne i smary oraz amunicję dowozi się bezpośrednio do pojazdów /armat/.

Środki transportowe powracające na tyły bez ładunku mogą być wykorzystywane dla ewakuacji rannych i chorych oraz uszkodzonego sprzętu, techniki bojowej i innego mienia.

15. Zabezpieczenie medyczne

160. Zabezpieczenie medyczne ma na celu zachowanie zdolności bojowej i zdrowia stanu osobowego, terminowe udzielenie pomocy medycznej rannym i chorym i zapewnienie szybkiego powrotu ich do zdrowia.

Zabezpieczenie medyczne obejmuje: przedsięwzięcia ewakuacyjno-lecznicze, sanitarno-higieniczne i przeciwepidemiologiczne oraz przedsięwzięcia związane z ochroną stanu osobowego przed bronią masowego rażenia.

Podczas organizacji zabezpieczenia medycznego szef służby medycznej związku taktycznego st.lekarz /oddziału/ określa zasady wykorzystania pododdziału medycznego oraz zasady ewakuacji rannych i chorych.

Miejsce rozmieszczenia pododdziału /punktu/ medycznego określa kwatermistrz związku taktycznego /oddziału/.

161. Zasady udzielania pomocy medycznej:

- pierwszą pomoc medyczną udzielają sobie żołnierze na zasadzie samopomocy i pomocy wzajemnej oraz instruktarzy sanitarni /sanitariusze/ pododdziałów bezpośrednio w miejscu ranienia lub najbliższych ukryciach. Pierwszą pomoc udzielają również wydzielone z pododdziałów do wykonywania prac ratunkowych i przedsięwzięć leczniczo-ewakuacyjnych w ogniskach masowego rażenia grupy ewakuacyjno-ratunkowe;

- pomoc przedlekarską /felczerską/ i pierwszą pomoc medyczną udziela się na punkcie medycznym związku taktycznego /oddziału/;

- kwalifikowaną pomoc lekarską udziela się w najbliższych placówkach szpitalnych.

162. Ewakuacja rannych i chorych odbywa się z reguły środkami transportu samitarnego związku operacyjnego /ogólnowojskowego związku taktycznego/, a także za pomocą środków dowozu zaopatrzenia materiałowego. W razie konieczności do ewakuacji rannych i chorych dowódca związku taktycznego /oddziału/ może wydzielić własne środki transportu.

Chorych na choroby zakaźne ewakuuje się oddzielnie.

163. W czasie działania wojsk w rejonach użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia szef służby medycznej związku taktycznego starszy lekarz /oddziału/ obserwuje stan osobowy znajdujący się pod oddziaływaniem promieniowania radioaktywnego, środków trujących i środków biologicznych, organizuje i wykonuje przedsięwzięcia sanitarno-profilaktyczne, a także rozpoznanie sytuacji biologicznej.

W czasie likwidacji skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia szef służby medycznej związku taktycznego st. lekarz, /oddziału/ wojsk OPL organizuje zabezpieczenie medyczne pododdziałów oraz pomoc medyczną w ogniskach masowego rażenia.

16. Zabezpieczenie techniczne

164. Zabezpieczenie techniczne realizuje się według rodzajów uzbrojenia. Jego celem jest:

- zaopatrywanie związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów wojsk OPL w amunicję wszystkich typów i jej techniczne przygotowanie;

- zaopatrywanie związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów w uzbrojenie i sprzęt techniczny, jego przygotowanie do działań bojowych rozpoznanie techniczne, ratownictwo i ewakuacja rannych i remont uzbrojenia i sprzętu uszkodzonego, zaopatrywanie w części zamienne i materiały eksploatacyjne oraz obsługa metrologiczna.

165. Zabezpieczenie specjalno techniczne jest realizowane w potokach techniczno-rakietowym i techniczno -

artyleryjskim. Organizatorem zabezpieczenia specjalno-technicznego jest szef służby uzbrojenia i elektroniki dywizji /pułku/ przy zachowaniu ścisłej współpracy z szefem obrony przeciwlotniczej oraz zastępca do spraw technicznych dowódcy wojsk OPL.

Zabezpieczenie specjalno-techniczne w potoku rakietowym związane jest z utrzymaniem gotowości bojowej urządzeń i wyposażenia naziemnego przeciwlotniczych zestawów rakietowych /wyrzutni przeciwlotniczych rakietowych wozów bojowych, stacji kontrolno-pomiarowych, samochodów transportowych i transportowo-załadowczych, zestawów wyposażenia technicznego i innego/.

Zabezpieczenie specjalno-techniczne w potoku techniczno-artyleryjskim ma na celu terminowe zabezpieczenie związków taktycznych i oddziałów /pododdziałów/ w artyleryjski sprzęt uzbrojenia, amunicję, przyrządy i inne mienie, utrzymanie ich w sprawności i gotowości do użycia /pracy/ oraz remont.

Zastępca dowódcy związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL do spraw technicznych organizuje terminowe uzupełnienie zapasów amunicji, dostarczanie amunicji i sprzętu uzbrojenia artyleryjskiego do pododdziałów, terminową obsługę techniczną, remont i ewakuację sprzętu artyleryjskiego; kieruje działalnością i przegrupowaniem pododdziału remontowego; kontroluje sprawność sprzętu uzbrojenia i wykonanie obsług technicznych sprzętu w pododdziałach. Jest on zobowiązany znać stan zaopatrzenia związku taktycznego /oddziału/ w sprzęt artyleryjski, strzelecki, amunicję i inne materiały, stan gotowości bojowej podległych mu pododdziałów, miejsce rozmieszczenia składu

amunicji oraz oddziałów remontowych i ewakuacyjnych, a także miejsce rozmieszczenia punktu zbiórki uszkodzonego sprzętu związku operacyjnego /taktycznego/.

Zastępca dowódcy oddziału wojsk OPL do spraw technicznych wykonuje plan zabezpieczenia techniczno-artyleryjskiego w którym przedstawia następujące zagadnienia: posiadaną ilość amunicji planowany jest rozchód i zasady zaopatrywania oddziału w amunicję, podział amunicji na poszczególne pododdziały i zadania; organizację dowozu amunicji, stan i sposób zaopatrzenia pododdziałów w sprzęt artyleryjski i części zapasowe; przedsięwzięcia dotyczące obsług technicznych, remontu i ewakuacji sprzętu uzbrojenia artyleryjskiego, opakowań łusek po wystrzelonej amunicji artyleryjskiej.
Plan zabezpieczenia techniczno-artyleryjskiego podpisuje szef sztabu i zastępca do spraw technicznych a zatwierdza dowódca.

166. Zabezpieczenie materiałowo-techniczne jest realizowane według rodzajów techniki i technicznych środków materiałowych. Kierują nim odpowiedni szefowie rodzajów wojsk i służb. Odpowiadają oni za realizację zadań materiałowo-technicznego zabezpieczenia działań bojowych i sprawują nad nim nadzór.

167. Obsługiwanie techniczne, strojenie, sprawdzenia oraz remont bieżący sprzętu uzbrojenia i techniki bojowej wykonuje się siłami obsług danego egzemplarza sprzętu przy współudziale pododdziałów obsługi technicznej, z reguły w okresie przygotowania do walki /marszu/, po wykonaniu zadania, a w razie konieczności również w czasie trwania działań bojowych.

W ramach obsługi technicznej uzupełnia się paliwo, amunicję,

wymienia i uzupełnia smary oraz usuwa zauważone niesprawności.

Organizacja obsług technicznych sprzętu uzbrojenia i techniki bojowej powinna zapewnić szybkie wykonanie niezbędnych prac i stałą gotowość związku taktycznego /oddziału/ do działań bojowych.

168. Zabezpieczenie metrologiczne działań bojowych ma na celu zapewnienie niezawodności i dokładności przyrządów i aparatury kontrolno-pomiarowej zamontowanych głównie na sprzęcie bojowym oraz ich gromadzenie i naprawianie. Obejmuje one kontrolę przyrządów i aparatury kontrolno-pomiarowej, ich legalizację odzysk i naprawę.

169. Obsługę metrologiczną przyrządów i aparatury kontrolno-pomiarowej w zakresie kontroli i regulacji oraz wymianę niesprawnej, generalnie przeprowadza się przed lub po walce. W razie konieczności - także w czasie działań bojowych. Legalizację i regulację przyrządów i aparatury kontrolno-pomiarowej przeprowadza się w punktach legalizacji. Naprawę przyrządów i aparatury kontrolno-pomiarowej przeprowadza się w armijnych bazach remontowych. Za terminowe wykonanie zadań zabezpieczenia metrologicznego w związkach taktycznych /oddziałach/ wojsk OPL odpowiada szef służby uzbrojenia i elektroniki.

170. Remont uszkodzonego sprzętu uzbrojenia i techniki bojowej w związku taktycznym /oddziale/ wojsk OPL wykonuje pododdział remontowy oraz obsługi remontowanych egzemplarzy techniki bojowej.

W związku taktycznym /oddziale/ wykonuje się remont bieżący.

W pierwszej kolejności remontuje się sprzęt warunkujący zdolność bojową pododdziału, środki dowodzenia oraz sprzęt wymagający najmniejszego nakładu pracy.

W czasie działań bojowych sprzęt uzbrojenia i technikę bojową remontuje się z reguły w tym miejscu gdzie została ona uszkodzona lub w najbliższych ukryciach. Zakres remontu powinien zapewnić możliwość dalszego jej wykorzystania na polu walki.

Sprzęt uzbrojenia i technikę bojową której nie można wyremontować w miejscu uszkodzenia kieruje się do pododdziału remontowego związku taktycznego /oddziału/.

171. Ewakuacją sprzętu uszkodzonego zajmują się z reguły pododdziały ewakuacyjne.
W wypadku konieczności dowódcy pododdziałów mogą zezwolić na użycie do celów ewakuacyjnych wozów bojowych i innych pojazdów.

W pierwszej kolejności ewakuuje się sprzęt i technikę bojową, którym grozi przejęcie lub zniszczenie przez nieprzyjaciela, a także technikę która wymaga najmniejszego zakresu prac remontowych.

Rozdział 5

OBRONA PRZECIWLOTNICZA WOJSK W MARSZU, W CZASIE PRZEWOZÓW I W REJONACH ROZMIESZCZENIA ORAZ OPL OBIEKTÓW

1. Obrona przeciwlotnicza wojsk w marszu

172. Wojska OPL w marszu osłaniają:

- oddziały wydzielone, awangardy i główne siły wojsk w rejonach wyjściowych, na drogach marszu, w rejonach odpoczynku i ześrodkowania;

- zasadnicze węzły dróg, przeprawy przez przeszkody wodne i inne odcinki dróg kanalizujące ruch wojsk /wąwozy, przełęcze, ciaśniny/.

Dla osłony wojsk w marszu związki taktyczne, oddziały i pododdziały wojsk OPL przydziela się do poszczególnych rzutów /kolumn/ maszerujących wojsk i na poszczególne drogi marszu. Wykonując marsz wojska OPL utrzymują stałą gotowość do rozwinięcia się w ugrupowanie bojowe, prowadzenia ognia z marszu oraz krótkich przystanków i odparcia uderzeń nieprzyjaciela z powietrza.
Większa część przeciwlotniczych związków taktycznych, oddziałów /pododdziałów/ maszeruje z reguły w składzie pierwszego rzutu wojsk.

Część oddziałów /pododdziałów/ przeciwlotniczych związków taktycznych /oddziałów/ w czasie marszu zawczasu wysuwa się do przodu z zadaniem do osłony wojsk w rejonach odpoczynku /ześrodkowania/, przepraw i węzłów dróg.

Radiotechniczne związki taktyczne i oddziały mogą być

włączone w skład rzutów zabezpieczenia i maszerować w gotowości do rozwinięcia i prowadzenia rozpoznania na wyznaczonych rubieżach.

Dowodzenie wojskami OPL w czasie marszu odbywa się z ruchomych punktów dowodzenia OPL, a także z powietrznych elementów dowodzenia ogólnowojskowych związków taktycznych. Na rubieżach szczególnie zagrożonych uderzeniami z powietrza punkty dowodzenia OPL rozwija się zawczasu.

173. Obrona przeciwlotnicza dywizji /pułku/ w marszu realizowana jest środkami dywizji /pułku/ z uwzględnieniem systemu OPL frontu /armii/, a podczas marszu na dużą odległość - systemu OPK.

Podczas marszu na dużą odległość główne siły OPL dywizji maszerują z reguły razem z awangardami w gotowości do rozwinięcia się w ugrupowanie bojowe lub prowadzenia ognia z marszu i krótkich przystanków.

174. Szef OPL organizuje obronę przeciwlotniczą na podstawie decyzji dowódcy i w tym zakresie powinien:

- rozdzielić siły i środki OPL do poszczególnych kolumn dywizji /pułku/ i zorganizować osłonę kolumn w czasie marszu, postoju w rejonach odpoczynku /ześrodkowania/; określić jakie siły i środki należy wydzielić do osłony mostów, przepraw, węzłów dróg, wąwozów oraz gdzie i kiedy je skierować;

- zorganizować rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego w czasie marszu, wskazywanie celów i ostrzeganie wojsk oraz dowodzenie siłami i środkami OPL;

- określić zasady otwarcia i prowadzenia ognia przez środki OPL i sposób wykorzystania broni strzeleckiej do walki z celami nisko lecącymi.

175. W zarządzeniu bojowym do obrony przeciwlotniczej dywizji /pułku/ w marszu dodatkowo określa się:

- zadania wykonywane przez współdziałające oddziały /pododdziały/ wojsk OPL, położenie ich stanowisk startowych /ogniowych/ i posterunków radiolokacyjnych;

- zadania oddziałów /pododdziałów/ OPL dywizji /pułku/ ich miejsca w kolumnach maszerujących wojsk, rejony ugrupowania bojowego w miejscach postoju, w rejonach odpoczynku, ześrodkowania i na możliwych rubieżach spotkania się z nieprzyjacielem;

- organizację rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego i informowania o nim oddziałów /pododdziałów/;

- czasy przejścia linii wyjściowej i linii wyrównania.

176. W planie obrony przeciwlotniczej dywizji / na mapie roboczej szefa OPL pułku/ dodatkowo przedstawia się:

- rejony /rubieże/ prawdopodobnych uderzeń nieprzyjaciela powietrznego w czasie marszu w tym również rubieże ogniowe jego śmigłowców bojowych;

- drogi marszu, rejony odpoczynków i ześrodkowania;

- rozmieszczenie środków OPL w kolumnach marszowych;

- ugrupowanie bojowe oddziału /pododdziału/ wojsk OPL w miejscach postoju, w rejonach odpoczynku i ześrodkowania,

do osłony przepraw, węzłów dróg, wąwozów, a także do osłony wojsk na rubieżach prawdopodobnego spotkania się z nieprzyjacielem;

- sposób prowadzenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego i otrzymania danych od radiolokacyjnych posterunków wykrywania współdziałających środków OPL.

177. W decyzji dowódca pułku przeciwlotniczego określa: ugrupowanie marszowe; zadania poszczególnych pododdziałów i ich podział do poszczególnych kolumn maszerujących wojsk; zasady prowadzenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego; sposoby współdziałania w czasie marszu i po rozwinięciu w ugrupowanie bojowe; organizację dowodzenia.

W rozkazie bojowym na marsz w piątym punkcie dowódca pułku podaje numery dróg marszu, miejsca czas i zasady włączenia się poszczególnych pododdziałów pułku w kolumny marszowe osłanianych wojsk, stanowiska bojowe, terminy i stopnie gotowości na drogach marszu, w rejonach odpoczynku /ześrodkowania/ oraz sposób prowadzenia rozpoznania i ognia, a także określa czas przekroczenia linii wyjściowej oraz linii wyrównania.

178. Pułk przeciwlotniczy maszeruje z reguły po dwóch drogach marszu posiadając poszczególne baterie w składzie kolumn głównych sił dywizji w gotowości rozwinięcia się w ugrupowanie bojowe z marszu.

Baterie uzbrojone w PZR bliskiego zasięgu maszerują parami wozów bojowych w poszczególnych kolumnach. Pary wozów bojowych z reguły maszerują w lukach między batalionami /kompaniami pułków pierwszego rzutu w gotowości do otwarcia ognia z krótkiego przystanku.

Do osłony mostów, przepraw, wąwozów, przejść przez grzbiety górskie wyznacza się baterie które maszerują z oddziałami wydzielonymi lub bezpośrednio za nimi.

Jeśli marsz wykonywany jest w warunkach gdy nie zagraża niebezpieczeństwo spotkania się z nieprzyjacielem, baterie przeciwlotnicze można zawczasu wysuwać do przodu w celu zajęcia stanowisk startowych /ogniowych/ z takim wyliczeniem aby osiągnąć gotowość do otwarcia ognia z chwilą podejścia wojsk.

Pododdziały przeciwlotnicze pułków zmechanizowanych /czołgów/ maszerują z reguły plutonami lub parami armat / przeciwlotniczych rakietowych wozów bojowych/ w składzie oddziału wydzielonego /awangardy/ lub głównych sił w gotowości do prowadzenia ognia z marszu lub krótkich przystanków.

Większą część armat przeciwlotniczych przeciwlotniczych rakietowych wozów bojowych PZR bliskiego zasięgu i strzelców przeciwlotników rozmieszcza się w kolumnie maszerujących wojsk w taki sposób aby mogły one odeprzeć uderzenia nieprzyjaciela powietrznego na czoło i ogon kolumny.

179. Rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego w czasie marszu realizowane jest przez środki /stacje/ rozpoznania radiolokacyjnego rozwijane w rejonach odpoczynku i ześrodkowania, w miejscach postoju na rubieżach rozwinięcia w czasie wprowadzenia wojsk do walki z marszu, przy wąwozach, przeprawach i węzłach dróg.

Rozpoznanie w marszu prowadzi się za pomocą stacji radiolokacyjnych, radiopelengatorów zestawów radiolokacyjno-przeliczników samobieżnych armat przeciwlotniczych oraz obserwatorów.

Na wszystkich punktach dowodzenia i we wszystkich pododdziałach wyznacza się w czasie marszu obserwatorów przestrzeni powietrznej.
W miejscach postoju i w rejonach odpoczynku rozwija się posterunki obserwacji przestrzeni powietrznej.

Dane o nieprzyjacielu powietrznym otrzymuje się z najbliższego radiolokacyjnego posterunku wykrywania, a także ze stanowiska dowodzenia OPL frontu /armii/.

180. Do chwili otrzymania ostrzeżenia o zagrożeniu z powietrza pododdziały przeciwlotnicze maszerują w składzie kolumn osłanianych wojsk. Część armat przeciwlotniczych /przeciwlotniczych rakietowych wozów bojowych/ znajdują się w gotowości do otwarcia ognia.

Z chwilą otrzymania sygnału o zagrożeniu z powietrza lub wykrycia celu powietrznego wszystkie pododdziały /armaty przeciwlotnicze, przeciwlotnicze rakietowe wozy bojowe/ osiągają gotowość do otwarcia ognia z marszu.
Baterie przeciwlotnicze i pododdziały rozpoznania radiolokacyjnego w zależności od sytuacji rozwijają się na stanowiskach bojowych wzdłuż dróg marszu.

Z pojawieniem się celów powietrznych pododdziały odpierają /niszczą/ je prowadząc ogień z marszu lub z krótkich przystanków. Ogień otwiera się po komendzie dowódców pododdziałów lub wozów bojowych /armat/. Po odparciu nalotu nieprzyjaciela powietrznego pododdziały przeciwlotnicze kontynuują marsz.

181. Brygada rakiet przeciwlotniczych może w zależności od sytuacji maszerować razem z osłanianymi wojskami lub

samodzielnie rozwijając się zawczasu w ugrupowanie bojowe przy drogach marszu podczas przechodzenia wojsk przez wąwozy mosty, przeprawy, a także w rejonach odpoczynku i ześrodkowania. Brygada maszeruje z reguły kolumnami dywizjonów w czole głównych sił pierwszego rzutu operacyjnego po dwóch - trzech drogach marszu, w gotowości do niezwłocznego rozwinięcia się w ugrupowanie bojowe i odparcia uderzeń nieprzyjaciela powietrznego.

Brygada radiotechniczna pułk /batalion/ maszeruje w kolumnach batalionami /kompaniami/, z reguły po kilku drogach marszu w gotowości do rozwinięcia radiolokacyjnych posterunków wykrywania i prowadzenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego na rubieżach szczególnie ważnych lub niebezpiecznych oraz w rejonach odpoczynku i ześrodkowania.

2. Obrona przeciwlotnicza przewozów wojsk

182. W czasie przewozów wojsk transportem kolejowym /morskim, rzecznym/ wojska OPL osłaniają: rejony wyczekiwania, rejony /punkty/ załadowania, przeładowania, wyładowania i rejony zbiórki po wyładowaniu, transporty kolejowe, węzły kolejowe, mosty i tunele.

Obrona przeciwlotnicza transportów kolejowych realizowana jest siłami przewożonych wojsk.

183. Podczas organizacji obrony przeciwlotniczej szef OPL powinien:

- określić zasady i sposób osłony oddziałów /pododdziałów/ w rejonie /punkcie/ wyczekiwania, w czasie załadunku,

w czasie przejazdu, w czasie wyładunku i w rejonie zbiórki;

- rozdzielić środki OPL na poszczególne transporty /środki pływające/ i ustalić zasady ich załadunku i przewozu;

- zorganizować rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego wskazywanie celów i ostrzeganie wojsk o jego działaniach i dać wytyczne oddziałom i pododdziałom dotyczące zasad otwarcia i prowadzenia ognia;

- zorganizować dowodzenie i współdziałanie.

184. Pułk przeciwlotniczy dywizji zmechanizowanej /pancernej/ osłania zwykle główne siły dywizji w rejonie wyczekiwania i w punkcie załadunku /wyładunku/. W rejonach stacji załadunku baterie zajmują stanowiska startowe /ogniowe/ z takim wyliczeniem aby w odpowiednim momencie mogły sprawnie załadować się na wyznaczone im transporty. Pododdziały wyznaczone do osłony wojsk w rejonach wyładunku i zbiórki jadą pierwszym transportem.

Pododdziały przeciwlotnicze pułków realizują osłonę przeciwlotniczą pododdziałów zmechanizowanych /czołgów/ w rejonie wyczekiwania w czasie marszu do stacji załadunku, podczas wyładunku i w rejonie zbiórki.

Dla osłony transportów w drodze armaty przeciwlotnicze i przeciwlotnicze rakietowe wozy bojowe rozwijają się na platformach /pokładach środków pływających/, a strzelcy przeciwlotnicy zajmują stanowiska i przygotowują się do prowadzenia ognia.

185. Rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego w rejonie załadunku prowadzone jest przez środki rozpoznania radiolokacyjnego dywizji we współdziałaniu ze środkami rozpoznania

przełożonego. Dla prowadzenia rozpoznania z transportów w drodze / ze środków pływających/ wystawia się posterunki obserwacji przestrzeni powietrznej. Dla zabezpieczenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego w rejonach wyładunku i zbiórki, część środków rozpoznania radiolokacyjnego wysyła się w pierwszym transporcie.

Dane o nieprzyjacieli powietrznym w rejonach załadunku /wyładunku/ dywizja otrzymuje z organicznych środków rozpoznania radiolokacyjnego, a także z najbliższych radiolokacyjnych posterunków wykrywania frontu /armii/ i z KOPK. Transporty w czasie przejazdu otrzymują dane powiadamiania o nieprzyjacielu powietrznym ze stanowisk dowodzenia oddziałów radiotechnicznych rozwiniętych na kierunku przewozu wojsk.

186. Dowodzenie środkami OPL dywizji /pułku/ w okresie załadunku /wyładunku/ odbywa się z punktu dowodzenia OPL rozwiniętego w rejonie wyczekiwania /zbiórki/. Organizuje się łączność z pododdziałami przeciwlotniczymi osłaniającymi rejony wyczekiwania oraz stacje /porty/ załadunku.

Podczas przejazdu koleją /transportem wodnym/ dowodzenie siłami i środkami OPL odbywa się poprzez komendantów poszczególnych transportów. Punkt dowodzenia OPL dywizji /pułku/ przewożony jest z reguły jednym transportem wraz z dowódcą i sztabem dywizji /pułku/.

Wzajemna łączność pomiędzy pododdziałami rozwiniętymi na platformach /pokładach środków pływających/ oraz między nimi i punktem dowodzenia organizuje się zgodnie z zarządzeniem sztabu dywizji /pułku/.

187. Brygada rakiet przeciwlotniczych w czasie przewozu wojsk osłania ich główne siły w rejonach wyczekiwania przed załadunkiem, w rejonach załadunku, wyładunku i zbiórki, węzły kolejowe, mosty, tunele, punkty załadunku i wyładunku.

Ugrupowanie bojowe brygady zależy od położenia osłanianych wojsk w rejonach załadunku /wyładunku/ i zbiórki, a także od wzajemnego oddalenia od siebie obiektów osłony. Ugrupowanie bojowe brygady tworzy się uwzględniając konieczność zapewnienia osłony okrężnej i skupienie głównego wysiłku do odparcia nalotów nieprzyjaciela powietrznego z najbardziej prawdopodobnego kierunku. Odległości między dywizjonami nie powinny przekraczać 40 km. Odległość dywizjonów od osłanianych wojsk powinna wynosić 10-15 km.

Stanowisko dowodzenia brygady powinno znajdować się w obrębie rejonu ugrupowania bojowego.

Brygada odpiera uderzenia nieprzyjaciela powietrznego współdziałając ze środkami OPL ogólnowojskowych związków taktycznych, lotnictwem myśliwskim i przyfrontowymi związkami taktycznymi wojsk OPK.

3. Obrona przeciwlotnicza wojsk w rejonach rozmieszczenia

188. Wojska OPL osłaniają zgrupowania wojsk w rejonach ześrodkowania, odpoczynku i innych.

Tworząc system ognia przeciwlotniczego i system rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego w rejonach rozmieszczenia, należy uwzględnić konieczność zapewnienia okrężnej

obrony przed uderzeniami nieprzyjaciela powietrznego działającego na różnych wysokościach, a także rodzaj przyszłych działań osłanianych wojsk. Główny wysiłek sił i środków OPL skupia się na najbardziej prawdopodobnych kierunkach działań nieprzyjaciela powietrznego.

189. Szrf OPL organizując osłonę wojsk w rejonie rozmieszczenia jest zobowiązany:

- określić rejony stanowisk startowych /ogniowych/ oddziału /pododdziałów/ OPL;

- zorganizować system rozpoznania i system ognia;

- zorganizować dowodzenie i współdziałanie wojsk OPL między sobą i sąsiadami.

190. Pułk przeciwlotniczy rozwija się w ugrupowanie bojowe do osłony wojsk w rejonie rozmieszczenia uwzględniając ugrupowanie bojowe środków OPL pułków zmechanizowanych /pancernych/ oraz środków OPL przełożonego. Ugrupowanie bojowe pułk zajmuje z reguły w pobliżu dróg marszu.

Pododdziały przeciwlotnicze pułków zmechanizowanych /czołgów/ wykorzystuje się do osłony głównych sił pułków.

Stanowiska startowe /ogniowe/ wybiera się na podejściach do rejonu rozmieszczenia na najbardziej prawdopodobnych kierunkach nalotów lotnictwa nieprzyjaciela. Odległości stanowisk startowych /ogniowych/ od granicy rejonu rozmieszczenia: PZR małego zasięgu - 3-5 km, bliskiego zasięgu 1,5-3 km, armaty przeciwlotnicze - 300-600 m. Część środków OPL /armat, przeciwlotniczych rakietowych wozów bojowych, strzelców przeciwlotników wydziela się do działań z zasadzek lub w

charakterze pododdziałów koczujących.

Środki /stacje/ rozpoznania radiolokacyjnego rozwija się na podejściach do rejonu rozmieszczenia wojsk z zadaniem wykrycia i rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego.
We wszystkich pododdziałach, na wszystkich punktach dowodzenia rozwija się posterunki obserwacji przestrzeni powietrznej. Ponadto posterunki obserwacji przestrzeni powietrznej wystawia się dla wykrycia celów nisko lecących na kierunkach gdzie wykrycie ich przez stacje radiolokacyjne jest niemożliwe.

Do chwili rozpoczęcia nalotu nieprzyjaciela powietrznego rozpoznanie powinno być prowadzone ograniczoną ilością stacji radiolokacyjnych. W czasie zagrożenia i z chwilą napadu nieprzyjaciela powietrznego rozpoznanie należy prowadzić wszystkimi środkami.

191. Brygada rakiet przeciwlotniczych może być użyta do wzmocnienia osłony ogólnowojskowych związków taktycznych oraz wojsk rakietowych i artylerii w rejonach ześrodkowania, odpoczynku, wyczekiwania i innych.

Rodzaj ugrupowania bojowego brygady uzależniony jest od rozmiarów rejonów rozmieszczenia osłanianych wojsk, ich wzajemnego oddalenia od siebie, od charakteru przyszłych działań nieprzyjaciela powietrznego i sieci dróg nadających się doszybkiego wykonania manewru. Dywizjony powinny zajmować stanowiska startowe w pobliżu dróg marszu. Główne siły brygady rozwijają się na kierunku przyszłych działań osłanianych wojsk.

Brygada /dywizjon/ powinna znajdować się w stałej gotowości do wykonania manewru dla osłony wojsk w zapasowych rejonach rozmieszczenia.

4. Obrona przeciwlotnicza obiektów

192. Wojska OPL mogą być użyte do osłony od uderzeń z powietrza lotnisk, węzłów kolejowych i stacji, mostów i przepraw, portów i przystani, baz tyłowych, składów i innych obiektów.

193. Do osłony obiektów brygada może występować w pełnym składzie lub oddzielnymi dywizjonami. Dywizjon rakiet przeciwlotniczych z reguły osłania jeden obiekt.

194. Po otrzymaniu zadania bojowego dowódca brygady rakiet przeciwlotniczych określa, jakie obiekty /elementy obiektów/ i jakimi siłami należy osłonić, rejony ugrupowań bojowych dywizjonów, sposób organizacji rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego, sposób powiadamiania, dowodzenia i współdziałania z sąsiadami.

Praca dowódcy i sztabu przy organizacji działań bojowych brygady zależy od warunków bojowych i ilości czasu, którym rozporządzają. We wszystkich wypadkach powinna ona zapewnić zajęcie w wyznaczonym czasie określonego ugrupowania bojowego i zorganizowanie systemu ognia.

Dowódca brygady powinien podjąć decyzję według mapy, postawić zadania dywizjonom, zorganizować rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego, system ognia i współdziałanie, a także dać wytyczne do zabezpieczenia działań bojowych.

Jeśli sytuacja na to pozwala, dowódca brygady przeprowadza rekonesans, podczas którego udokładnia w terenie charakter i położenie obiektów, rejony ugrupowań bojowych i inne niezbędne dane.

195. Dowódca brygady określa dowódcom dywizjonów sposób wykonania marszu i zajęcie ugrupowania bojowego, jak zorganizować dowodzenie podległymi pododdziałami i podjąć działania zapewniające terminowe zaopatrywanie ich w środki materiałowe.

196. Ugrupowanie bojowe brygady rakiet przeciwlotniczych powinno zapewnić dookrężną obronę przeciwlotniczą obiektów z jednoczesnym skupieniem głównego wysiłku na najbardziej prawdopodobnych kierunkach nalotów lotnictwa nieprzyjaciela szczególnie na małych wysokościach, rażenia celów powietrznych przed rubieżą użycia przez nich broni pokładowej.

Dywizjony rakiet przeciwlotniczych rozwijają się na stanowiskach startowych oddalonych od siebie do 25-30 km. Położenie dywizjonów w stosunku do obiektów osłony powinno zapewnić rażenie celów powietrznych na podejściach do obiektów najbardziej ważnych. Pododdziały techniczne należy rozmieszczać w pobliżu węzłów dróg tak aby zapewnić dogodny dowóz rakiet do pododdziałów.

Stanowisko dowodzenia brygady rozwija się w rejonie rozmieszczenia jej głównych sił zapewniając niezawodną łączność z dywizjonami i przełożonym.

197. Rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego w brygadzie rakiet przeciwlotniczych organizuje się uwzględniając system

rozpoznania radiolokacyjnego przełożonego i sąsiadów.

Dla zapewnienie terminowego wykrycia celów nisko lecących środki rozpoznania radiolokacyjnego rozmieszcza się na najbardziej prawdopodobnych kierunkach nalotów nieprzyjaciela powietrznego.

198. Brygada rakiet przeciwlotniczych wykonuje manewr w celu osłony nowych obiektów, wyprowadzenia pododdziałów spod uderzenia lub z rejonów skażeń i zakażeń. Każdorazowy manewr /zmiana ugrupowania bojowego/podlega akceptacji lub odbywa się na rozkaz przełożonego.

Organizując manewr dowódca brygady określa pododdziałom: zadanie, rejon ugrupowania bojowego i drogi marszu, sposób przeprowadzenia manewru, stopnie i terminy gotowości, sygnały współdziałania i dowodzenia.

Rozdział 6

OBRONA PRZECIWLOTNICZA WOJSK W NATARCIU

1. Postanowienia ogólne

199. Wojska OPL we współdziałaniu z lotnictwem myśliwskim osłaniają nacierające wojska zmechanizowane i pancerne, wojska rakietowe i artylerię, desanty powietrzne i morskie, lotniska, stanowiska dowodzenia, obiekty tyłowe i węzły komunikacyjne przed uderzeniami z powietrza.

W celu zapewnienia efektywności systemu OPL w działaniach bojowych ściśle przestrzegana jest zasada masowania wojsk /sił i środków/ OPL oraz skupienie wysiłków i ognia do osłony wojsk nacierających na głównym kierunku, mających największe powodzenie, forsujących przeszkody wodne i odpierających kontrataki przeciwuderzenia, a także na osłonie ważnych obiektów.

200. W okresie przygotowań do natarcia główny wysiłek obrony przeciwlotniczej skupia się na osłonie wojsk pierwszego rzutu w rejonach wyczekiwania /rejonach alarmowych/ i podczas przegrupowania ich do rejonów wyjściowych, a także wojsk rakietowych i artylerii w rejonach stanowisk startowych /ogniowych/.

W celu zapewnienia terminowej osłony wojsk podczas zajmowania przez nie rejonów wyjściowych oraz wojsk rakietowych i artylerii na stanowiskach startowych ogniowych, część wojsk OPL zajmuje stanowiska startowe /ogniowe/ w rejonie wyjściowym zawczasu, z reguły jednocześnie z wojskami

rakietowymi i artylerią. Rejony stanowisk startowych /ogniowych/ dla wojsk OPL wyznacza się z uwzględnieniem kierunku natarcia.

Swoje zadanie w tym czasie wojska OPL wykonują w ścisłym współdziałaniu z wojskami OPK, a na kierunku nadmorskim - również z siłami OPL marynarki wojennej.

201. W czasie przechodzenia wojsk do natarcia, siły i środki OPL odpierają zmasowane i ześrodkowane uderzenia nieprzyjaciela powietrznego, a także naloty małych grup, pojedynczych samolotów i rakiet skrzydlatych, skupiając główny wysiłek do osłony głównych sił wojsk pierwszego rzutu. W miarę podchodzenia wojsk do rejonu obrony nieprzyjaciela ich osłonę wzmacnia się przez wykonanie manewru częścią sił wojsk OPL.

202. Przegrupowanie /manewr/ wojsk OPL wykonuje się według kierunków działań osłanianych wojsk. Szybkość przegrupowania powinna zabezpieczać ciągłość obrony przeciwlotniczej wojsk rozwijających natarcie w głąb obrony nieprzyjaciela.

Wykonując przegrupowanie należy uwzględniać konieczność utrzymania w stałej gotowości do odparcia uderzeń nieprzyjaciela powietrznego nie mniej niż połowy przeciwlotniczych dywizjonów /baterii/.

W najważniejszych momentach operacji /walki/ przeciwlotnicze związki taktyczne i oddziały powinny być gotowe całością sił do odparcia uderzeń nieprzyjaciela powietrznego.

Szef OPL /dowódca/ powinien zwrócić główną uwagę na terminowe przygotowanie i dostarczenie rakiet i amunicji.

Przegrupowanie oddziałów technicznych /baz/ rakiet przeciwlotniczych powinno być zgrane w czasie z przegrupowaniem przeciwlotniczych związków taktycznych i oddziałów oraz powinno być zgodne z kierunkiem ich przegrupowania.

203. Obrona przeciwlotnicza drugiego rzutu podczas jego podejścia do rubieży rozwinięcia i wprowadzenia do walki realizowana jest przez siły i środki OPL szczebla nadrzędnego, a także organiczne środki OPL wojsk drugiego rzutu i część wojsk OPL pierwszego rzutu w pasie działania których wprowadzany jest drugi rzut.

Szef OPL powinien zgodnie z decyzją dowódcy w terminie ześrodkować niezbędne siły i środki OPL na rubieży wprowadzenia do walki, wzmocnić rozpoznanie radiolokacyjne, dysponując odpowiednimi możliwościami w razie konieczności wzmocnić drugi rzut oddziałem /pododdziałami/ przeciwlotniczymi.

Przed wprowadzeniem do walki drugiego rzutu szef OPL uaktualnia zadania oddziałowi przeciwlotniczemu i środkom rozpoznania radiolokacyjnego wskazuje zasady i sposoby ich rozwinięcia i współdziałania oraz terminy gotowości oraz daje wskazówki dotyczące organizacji wskazywania celów, ostrzegania i dowodzenia.

204. Podczas forsowania przeszkód wodnych siły i środki OPL dywizji powinny osłonić: główne siły pierwszego rzutu podchodzące do przeszkody wodnej i przeprawiające się na przeciwległy brzeg; przeprawy oraz oddziały /pododdziały/ rozwijające natarcie na przeciwległym brzegu.

Zgodnie z decyzją dowódcy dywizji do forsowania przeszkody wodnej szef OPL powinien:

- zabezpieczyć terminowe zajęcie przez oddział przeciwlotniczy i środki rozpoznania radiolokacyjnego stanowisk przy przeszkodzie wodnej; udokładniać zadania i sposoby współdziałania sił i środków OPL.

Oddział /pododdziały/OPL podchodzi do odcinków forsowania z takim wyliczeniem ażeby organizacja obrony przeciwlotniczej przepraw i wojsk forsujących przeszkodę wodną, wyprzedzała możliwe uderzenie nieprzyjaciela powietrznego.

Zasadnicza część sił i środków OPL wydzielonych do osłony przepraw i wojsk na przeciwległym brzegu przegrupowuje się w składzie pierwszego rzutu. Oddziały przeciwlotnicze rozwijają się na własnym brzegu odpierając naloty nieprzyjaciela powietrznego, osłaniają forsowanie przeszkody wodnej przez główne siły wojsk. Ich przeprawa na przeciwległy brzeg odbywa się na promach i mostami. Pułkowe środki OPL przeprawiają się na przeciwległy brzeg środkami przeprawowo-desantowymi i na promach wraz z batalionami pierwszego rzutu.

Mosty i przeprawy po sforsowaniu przeszkody wodnej przez wojska pierwszego rzutu, w zależności od sytuacji mogą być osłaniane przez środki OPL pierwszego rzutu aż do zamiany ich przez wojska OPL szczebla nadrzędnego.

205. W czasie pościgu nieprzyjaciela główny wysiłek OPL skupia się na osłonie sił głównych, wojsk rakietowych i artylerii, a także desantów powietrznych działających w głębi ugrupowania nieprzyjaciela.

Przeciwlotnicze pododdziały przegrupowują się w kolumnach ścigających wojsk w gotowości do rozwinięcia w ugrupowanie bojowe na kierunkach gdzie pościg został przez nieprzyjaciela zatrzymany, jak również dla osłony wprowadzenia do walki odwodu i drugiego rzutu.

2. Obrona przeciwlotnicza wojsk podczas natarcia z marszu

206. Szef OPL dywizji /pułku/ podczas organizacji obrony przeciwlotniczej w natarciu z marszu powinien: zorganizować osłonę głównych sił dywizji /pułku/ w rejonie wyjściowym położonym w głębi /miejscu stałej dyslokacji, rejonie alarmowym/; określić zasady i sposób prowadzenia rozpoznania sposób działania pułku przeciwlotniczego /baterii przeciwlotniczej/ w rejonie wyjściowym, podczas marszu dywizji /pułku/, rozwijania głównych sił, ataku, podczas przełamania obrony nieprzyjaciela i w toku dalszego natarcia; postawić zadania podległym oddziałom i pododdziałom oraz zabezpieczyć utrzymanie przez nie gotowości do działań bojowych.

Podczas rekonesansu szef OPL udokładnia w terenie rejon ugrupowania bojowego /stanowiska/ pułku przeciwlotniczego /baterii przeciwlotniczej/ drogi i sposób wykonania marszu, możliwe kierunki nalotów samolotów i śmigłowców nieprzyjaciela, szczególnie na małych wysokościach; sektory odpowiedzialności /rozpoznania i ognia/; udokładnia zadania i sposób działania środków OPL podczas osłony wojsk w marszu, w czasie ich rozwinięcia do ataku i podczas ataku.

207. Do osłony dywizji /pułku/ w rejonie wyjściowym /wyczekiwania/ położonym w głębi tworzy się system ognia środków przeciwlotniczych. Główny wysiłek środków OPL skupia się do osłony oddziałów /pododdziałów/ pierwszego rzutu. Częścią sił osłania się oddział rakietowy, artylerię i stanowisko dowodzenia.

208. Pułk przeciwlotniczy zajmuje ugrupowanie bojowe do osłony głównych sił dywizji w rejonie wyjściowym położonym w głębi /alarmowym/ uwzględniając ugrupowanie środków OPL pułków zmechanizowanych /czołgów/ oraz ugrupowanie środków OPL szczebla nadrzędnego, z reguły w pobliżu dróg przyszłego marszu.

Stanowiska startowe /ogniowe/ wybiera się tak aby osłonić zasadnicze siły pierwszego rzutu dywizji, a także uwzględnić wpływ ukształtowania terenu na możliwości bojowe środków OPL i konieczność terminowego włączenia ich do kolumn marszowych osłanianych wojsk w czasie marszu do rubieży ataku.

Część baterii przeciwlotniczych może zajmować stanowiska na podejściach do rejonu zajmowanego przez dywizję na kierunku jej przyszłego marszu.

Środki rozpoznania radiolokacyjnego /stacje/ rozwija się w pobliżu SD pułku i dróg przyszłego marszu. Posterunki obserwacji przestrzeni powietrznej rozmieszcza się przy SD pułku na stanowiskach startowych /ogniowych/ i na pozycji technicznej. Dla baterii przeciwlotniczych i stacji radiolokacyjnych wyznacza się sektory odpowiedzialności.W zależności od sytuacji można dokonywać okresowej zmiany stanowisk baterii przeciwlot.

i środków rozpoznania radiolokacyjnego.
Armijny pułk rakiet przeciwlotniczych w rejonie wyjściowym położonym w głębi /alarmowym/ osłania wojska i obiekty armii zgodnie z decyzją dowódcy armii.

Baterie przeciwlotnicze pułków zmechanizowanych /pancernych/ zajmują stanowiska w rejonach rozmieszczenia swoich pułków na prawdopodobnych kierunkach nalotów nieprzyjaciela powietrznego.

Pododdziały przenośnych zestawów przeciwlotniczych zajmują stanowiska rozwijając się wzdłuż dróg wymarszu, w rejonach stanowisk dowodzenia i w rejonach stanowisk startowych /stanowisk ogniowych/ baterii przeciwlotniczych.

Podczas osłony dywizji w rejonie wyjściowym położonym w głębi /alarmowym/ szczególną uwagę należy zwracać na prowadzenie walki ze środkami rozpoznania powietrznego nieprzyjaciela. Wszystkie samoloty rozpoznawcze i bezpilotowe środki rozpoznania powietrznego powinny być niezwłocznie niszczone przez specjalnie do tego celu wyznaczone baterie /baterie kończące/. Baterie te powinny być rozwinięte poza obrębem rejonu wyczekiwania /wyjściowego/. Po zakończeniu strzelania do samolotów rozpoznawczych powinny przejść na zapasowe stanowiska startowe /ogniowe/ i zamaskować się.

Pułk uczestniczy całością sił w odpieraniu zmasowanych i ześrodkowanych uderzeń lotnictwa nieprzyjaciela przez system OPL armii.

209. Podczas wymarszu dywizki z rejonu wyczekiwania

/wyjściowego/, główny wysiłek środków OPL skupia się do osłony pierwszorzutowych pułków zmechanizowanych /czołgów / oraz oddziału rakiet taktycznych i artylerii dywizyjnej.

Przy przemarszu głównych sił dywizji do rubieży rozwinięcia i wprowadzenia do walki wysiłek obrony przeciwlotniczej skupiá się na osłonie wojsk pokonujących odcinki dróg kanalizując ruch /węzły dróg, wąwozy, przeprawy, ciaśniny i inne trudno dostępne odcinki dróg/. W tym celu część baterii pułku zawozasu rozwija się na stanowiskach startowych /ogniowych/ do osłony wojsk w tych newrologicznych miejscach.

Przemarsz głównych sił pułku i ich rozwinięcie na stanowiskach startowych /ogniowych/ do osłony głównych sił dywizji w czasie wprowadzenia ich do walki odbywa się przeważnie nocą, razem z oddziałem rakiet taktycznych i artylerią i z takim wyliczeniem aby osiągnąć gotowość do osłony głównych sił dywizji w momencie rozpoczęcia przez nie marszu z rejonu wyjściowego położonego w głębi i wyjścia na rubież wprowadzenia do walki.

Pozostałe baterie maszerują wraz z pułkami pierwszego rzutu dywizji, z marszu zajmują stanowiska startowe /ogniowe/ z takim wyliczeniem, aby pułk był gotów do prowadzenia ognia w pełnym składzie z chwilą wyjścia głównych sił dywizji na rubież ataku.

Baterie przeciwlotnicze pułków zmechanizowanych /czołgów / wykonują marsz włączając poszczególne plutony do kolumn marszowych batalionów pierwszego rzutu i utrzymując

je w gotowości do prowadzenia ognia z marszu lub z krótkich przystanków.

Gdy osłaniane wojska rozwijają się w kolumny kompanijne i plutonowe baterie przeciwlotnicze pz /poz/ przyjmują ugrupowanie bojowe w jedną lub dwie linie wozów bojowych /armat/ i z chwilą podejścia do rubieży ataku, a także w czasie ataku kontynuują marsz w ugrupowaniach bojowych nacierających pododdziałów utrzymując następujące odległości od linii bojowej czołgów /bojowych wozów piechoty/: samobieżne armaty przeciwlotnicze - 300-400 m. Przeciwlotnicze rakietowe wozy bojowe /PRWB/ PZR bliskiego zasięgu 400-600 m.

Rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego prowadzone jest przez kolejne przegrupowujące się środki rozpoznania radiolokacyjnego /stacje/ oraz obserwatorów którzy znajdują się w kolumnach maszerujących wojsk.

Podczas przemarszu środków OPL do rubieży rozwijania i wprowadzania do walki, dowodzi nimi szef OPL. On osobiście kieruje ich wyjściem z rejonu wyjściowego położonego w głębi /alarmowego/ rozwinięciem w ugrupowanie bojowe i działanością bojową w czasie walki.

210. Baterie rakiet przeciwlotniczych na rubieży wprowadzenia do walki zajmują stanowiska startowe w ugrupowaniach bojowych pierwszorzutowych pułków w następujących odległościach od linii frontu: PZR bliskiego zasięgu - 1,5-3 km, PZR małego zasięgu 3-5 km. Baterie artylerii przeciwlotniczej rozwijają się w ugrupowaniach bojowych batalionów pierwszego rzutu w odległości 1,5-2 km od linii frontu.

Środki rozpoznania radiolokacyjnego /RSWP/ rozwijają się w pobliżu punktu dowodzenia szefa OPL dywizji i stanowiska dowodzenia pułku przeciwlotniczego.

211. Z chwilą rozpoczęcia i w czasie trwania natarcia środki OPL prowadzą walkę z nieprzyjacielem powietrznym jego desantami powietrznymi w powietrzu ciągle podążając za nacierającymi oddziałami.

Pułk przeciwlotniczy przegrupowuje się z reguły kolejno bateriami tak aby nie naruszyć ciągłości osłony wojsk w czasie wykonywania przez nie zadań bojowych. Baterie PZR bliskiego zasięgu przegrupowują się w ugrupowaniach bojowych wojsk za batalionami pierwszego rzutu, bez przerwy śledząc cele powietrzne i niszcząc je ogniem z krótkich przystanków. Baterie PZR małego zasięgu i baterie artylerii przeciwlotniczej przegrupowują się skokami poszczególnych baterii /grup baterii/.

Przegrupowanie baterii PZR małego zasięgu odbywa się z reguły na głębokość do 20 km, baterii artylerii przeciwlotniczej do 15 km.
Bateria techniczna przegrupowuje się z reguły jeden raz na dobę na głębokość 40-50 km.

Dla wzmocnienia obrony przeciwlotniczej wojsk odpierających kontratak nieprzyjaciela wykonuje się manewr bateriami przegrupowując je z mniej ważnych kierunków.

Pododdziały przeciwlotnicze pułków zmechanizowanych /czołgów/ ugrupowane w linię armat /PRWB/ działając skokami

od rubieży do rubieży przegrupowują się w ugrupowaniach bojowych osłanianych przez siebie batalionów i niszczą nieprzyjaciela powietrznego ogniem z marszu lub z krótkich przystanków.

Z chwilą podejścia wojsk do rubieży prawdopodobnego użycia przez nieprzyjaciela śmigłowców bojowych szef OPL pułku podejmuje przedsięwzięcia zmierzające do maksymalnego skrócenia odstępu między pododdziałami przeciwlotniczymi i linią bojową czołgów.

Stacje radiolokacyjne przegrupowują się kolejno tak aby zachować ciągłość rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego i zabezpieczyć wskazanie celów dla poszczególnych baterii.

212. Podczas natarcia szef OPL dywizji /pułku/ analizuje działalność nieprzyjaciela powietrznego oraz oddziałów /pododdziałów/ OPL, stawia zadania do odparcia uderzeń środków napadu powietrznego i koryguje sposób osłony wojsk.

Szef OPL pułku kieruje działalnością pododdziałów OPL podczas osłony pododdziałów pierwszego rzutu i niszczenia śmigłowców nieprzyjaciela.

Dowódca i sztab pułku przeciwlotniczego utrzymują ciągłą gotowość baterii do otwarcia ognia i korygują ich zadania oraz sposób przegrupowania odpowiednio do zaistniałej sytuacji. Grupy rozpoznawcze rozpoznają drogi marszu, wybierają stanowiska startowe /ogniowe/, stanowiska dowodzenia, stanowiska radiolokacyjnych stacji wstępnego poszukiwania.

213. Podczas odpierania nalotów nieprzyjaciela powietrznego, pułk przeciwlotniczy zwalcza samoloty i śmigłowce atakujące pułki pierwszego rzutu. Ogień prowadzi się z maksymalnym natężeniem aż do zniszczenia nieprzyjacielskich środków napadu powietrznego lub całkowitego odparcia jego ataków.

214. Podczas wprowadzenia do walki drugiego rzutu /odwodu/ dywizji główny wysiłek środków OPL skupia się na jego osłonie w tym celu wykonuje się nimi manewr na kierunek wprowadzenia drugiego rzutu /odwodu/.

Szef OPL dywizji udokładnia zadania pułkowi przeciwlotniczemu i pododdziałom przeciwlotniczym pułków zmechanizowanych /czołgów/.

Pułk przeciwlotniczy wykonuje manewr częścią baterii na kierunek wprowadzenia do walki drugiego rzutu /odwodu/.

Pododdziały przeciwlotnicze pierwszorzutowych pułków częścią sił zagęszczają swoje ugrupowanie bojowe dla wzmocnienia osłony przeciwlotniczej skrzydeł drugiego rzutu.

Pododdziały przeciwlotnicze pułku drugiego rzutu /odwodu/ podczas przemarszu do rubieży wprowadzenia do walki podążają w kolumnach czołowych pododdziałów i odpierają uderzenia nieprzyjaciela powietrznego ogniem z marszu i z krótkich przystanków. W czasie rozwijania pułku w ugrupowanie bojowe jego pododdziały przeciwlotnicze ugrupowują się w linię armat /PRWB/ i osłaniają nacierające pododdziały.

215. Z chwilą przełamania obrony nieprzyjaciela główne siły OPL osłaniają wojska które rozwijają natarcie, a pozostała część osłania oddział wydzielony wysłany dla uchwycenia

ważnych rubieży /obiektów/ i przepraw przez przeszkody wodne. Oddział wydzielony dywizji może być wzmocniony jedną - dwoma bateriami przeciwlotniczymi.

Z chwilą przejścia dywizji do pościgu główny wysiłek obrony przeciwlotniczej skupia się na osłonie oddziałów /szczególnie pancernych/ ścigających odchodzącego nieprzyjaciela.

Baterie pułku przeciwlotniczego przegrupowują się w kolumnach głównych sił dywizji w gotowości do prowadzenia ognia z krótkich przystanków lub rozwinięcia się w ugrupowanie bojowe z marszu.

Pododdziały przeciwlotnicze pułków zmechanizowanych /pancernych/ osłaniają pierwszorzutowe bataliony swoich oddziałów.

3. Obrona przeciwlotnicza wojsk podczas natarcia z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem

216. Głównym zadaniem obrony przeciwlotniczej jest osłona głównych sił dywizji /pułku/ w czasie ich przegrupowania, w rejonie wyjściowym i w czasie natarcia.

217. Obronę przeciwlotniczą dywizji zajmującej rejon wyjściowy do natarcia w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem w warunkach gdy przegrupowuje się ją do pierwszego rzutu z głębi, organizuje się tak jak podczas natarcia z marszu.

Zasadnicza część środków OPL zajmuje przygotowane stanowiska w tym samym czasie co wojska rakietowe i artyleria

i z takim wyliczeniem aby osiągnąć gotowość do prowadzenia ognia przed rozpoczęciem zmiany pierwszorzutowej dywizji /pułku/ przez własną dywizję. Pozostałe środki OPL przegrupowują się z reguły wraz z pułkami pierwszego rzutu.

Środki OPL broniących się wojsk odchodzą w nowe rejony po całkowitym zakończeniu zmiany pierwszorzutowych pułków.

218. Podczas przejścia do natarcia z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem środki OPL dywizji przegrupowują się zgodnie z ogólnym planem przegrupowania wojsk. Przegrupowanie odbywa się skrycie, z reguły nocą lub w ograniczonej widoczności, przestrzegając ściśle do chwili rozpoczęcia natarcia lub nalotu nieprzyjaciela powietrznego poprzednio obowiązujące zasady prowadzenia ognia i pracy środków radioelektronicznych. W rejonach opuszczonych przez środki OPL, w celu utrzymania poprzedniego rezimu pracy operacyjnego maskowania wykonywanych przedsięwzięć, mogą działać pododdziały kooczujące, pojedyncze radiostacje i stacje radiolokacyjne.

Dywizyjny pułk przeciwlotniczy wykonuje manewr wraz z pułkami pierwszego rzutu i z takim wyliczeniem, aby główne siły pułku były gotowe do osłony wojsk działających na kierunku głównego uderzenia jeszcze przed zajęciem przez nie położenia wyjściowego.

Pododdziały przeciwlotnicze pułków zmechanizowanych /czołgów/ zmieniają stanowiska i przegrupowują się do rejonu wyjściowego razem z batalionami pierwszego rzutu.

Obronę przeciwlotniczą i działania bojowe wojsk OPL w czasie przełamania obrony nieprzyjaciela i rozwinięcia

natarcia w głębi organizuje się tak samo jak w czasie natarcia z marszu.

4. Obrona przeciwlotnicza wojsk podczas forsowania przeszkód wodnych

219. Zasadniczym zadaniem wojsk OPL podczas forsowania przeszkód wodnych jest osłona od uderzeń nieprzyjaciela powietrznego:

- oddziałów wydzielonych i awangard w czasie ich walki o opanowanie mostów, przepraw oraz przyczółków na przeciwległym brzegu;

- głównych sił ugrupowania bojowego wojsk i środków przeprawowych podczas podchodzenia ich do przeszkody wodnej, forsowania jej i walki na przeciwległym brzegu;

- drugiego rzutu w rejonie wyjściowym i podczas pokonywania przeszkody wodnej.

Szczególną uwagę zwraca się na osłonę oddziałów wydzielonych i desantów powietrznych uchwytujących mosty, przeprawy i odcinki przeszkody wodnej oraz przyczółki które są wygodne do forsowania.

Podczas forsowania przez wojska przeszkody wodnej z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem siły i środki OPL przegrupowuje się na odcinki forsowania zgodnie z decyzją dowódcy.

Siły i środki OPL powinny być rozwinięte i znajdować się w pełnej gotowości do odparcia uderzeń nieprzyjaciela

powietrznego przed rozpoczęciem forsowania przeszkody wodnej przez siły główne.

Pododdziały i oddziały wydzielone do osłony przepraw mostowych /promowych/ mogą być z niej zdjęte tylko za zezwoleniem przełożonego.

Podczas organizacji obrony przeciwlotniczej wojsk w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej, szef OPL oprócz zagadnień przedstawionych w punkcie 206 określa: sposób osłony oddziałów wydzielonych i awangard podczas ich podchodzenia do przeszkody wodnej, opanowania mostów i odcinków dogodnych do forsowania; miejsca przepraw i drogi marszu do nich; niezbędną ilość środków przeprawowych i sposób przeprawy środków OPL.

220. Podczas podchodzenia dywizji do przeszkody wodnej jej pułk przeciwlotniczy maszeruje za awangardami lub w czołach kolumn głównych sił, a część jego baterii maszeruje z oddziałem wydzielonym.

Dowódca pułku maszeruje razem z oddziałem wydzielonym i osobiście udokładnia miejsca rozmieszczenia przepraw, prowadzi rekonesans rejonu ugrupowania bojowego pułku oraz określa sposób podejścia poszczególnych baterii do przeszkody wodnej, drogą radiową wydaje bateriom zarządzenia z takim wyliczeniem aby zdążyły rozwinąć się i osiągnąć gotowość do odparcia uderzeń nieprzyjaciela powietrznego z chwilą podejścia głównych sił dywizji do odcinków forsowania.

Ugrupowanie bojowe pułku powinno być takie aby baterie

pierwszej linii mogły niszczyć nieprzyjaciela powietrznego na podejściach do przepraw i nad nimi oraz była zapewniona możliwość niszczenia samolotów nieprzyjaciela wykorzystujących skryte podejścia do przepraw na bardzo małych wysokościach.

Stanowiska ogniowe baterii artylerii przeciwlotniczej do osłony mostów i przepraw wybiera się z reguły w odległości do 500 m od nich.

221. Pułk przeciwlotniczy przeprawia się na przeciwległy brzeg kolejno bateriami za pułkami pierwszego rzutu wykorzystując do tego celu mosty i promy. W pierwszej kolejności przeprawiają się baterie drugiej linii. Po ich rozwinięciu na przeciwległym brzegu, przeprawiają się pozostałe baterie.

Część baterii pułku może przeprawiać się za drugim rzutem /odwodem/ dywizji.

Baterie wychodzą na przeprawy po komendzie/sygnale/ dowódcy w taki sposób aby wykluczyć grupowanie się większej ilości pododdziałów przy przeszkodzie wodnej i zapewnić dużą szybkość przeprawy oraz sprawne rozwinięcie na przeciwległym brzegu.

Bateria techniczna stacje radiolokacyjne oraz pododdziały tyłowe przeprawiają się po mostach w określonym dla nich czasie.

Armijny pułk rakiet przeciwlotniczych wyznaczony do osłony wojsk forsujących przeszkodę wodną i przepraw prowadzi działania bojowe zgodnie z powyższymi zasadami.

Dla osłony możliwych kierunków skrytego podejścia samolotów nieprzyjaciela na bardzo małych i małych wysokościach ze skrzydeł, w pobliżu rubieży wodnej oraz na wyspach położonych na skrzydłach odcinków forsowania organizjje się działania pododdziałów przeciwlotniczych z zasadzek.

222. Podczas organizacji forsowania przeszkody wodnej z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, szef OPL wspólnie ze sztabem dywizji realizuje następujące przedsięwzięcia; udokładnia położenie odcinków forsowania i sposób forsowania przeszkody wodnej, planuje przegrupowanie sił i środków OPL tworzy system ich ognia na odcinkach forsowania, określa zasady i sposoby przeprawienia oddziałów /pododdziałów/ na przeciwległy brzeg, organizuje rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego, doprowadza zadania bojowe do oddziałów /pododdziałów/ wojsk OPL i organizuje ich współdziałanie.

5. Obrona przeciwlotnicza wojsk podczas natarcia nocą

223. Działania bojowe wojsk OPL mogą rozpoczynać się od osłony wojsk przełamujących obronę nieprzyjaciela lub mogą być przedłużeniem działań bojowych prowadzonych w dzień.

Warunki nocne utrudniają użycie szczególnie tych sił i środków OPL które nie są wyposażone w radiolokacyjne środki wykrywania celowania i naprowadzania. Jednocześnie w warunkach nocnych ulegają obniżeniu możliwości bojowe nieprzyjaciela powietrznego.

224. Ciągłość obrony przeciwlotniczej zapewnia się poprzez: terminowe przegrupowanie sił i środków OPL na kierunki prawdopodobnych uderzeń nieprzyjaciela powietrznego i do osłony zasadniczych zgrupowań wojsk; uzgodnienie według miejsca i czasu wspólnych działań bojowych wojsk OPL i wojsk osłanianych, terminowe dostarczenie rakiet do oddziałów rakiet przeciwlotniczych.

225. Przygotowanie wojsk OPL do działań nocnych realizuje się w dzień. Szef OPL organizując działania bojowe oprócz zagadnień przedstawionych w punkcie 35 uwzględnia przedsięwzięcia dotyczące: - maskowania stanowisk startowych /ogniowych/ i stanowisk dowodzenia przed rozpoznaniem za pomocą przyrządów noktowizyjnych; - ochrony stanu osobowego przed promieniowaniem świetlnym wybuchów jądrowych; - sposobu przejścia od działań nocnych do działań dziennych; - walki z nieprzyjacielskimi środkami oświetlenia pola walki; - sposobu oznaczenia dróg przegrupowania oddziałów i pododdziałów OPL, wzajemnego rozpoznania wojsk własnych i lotnictwa; - zapewnienia bezpieczeństwa przelotów własnego lotnictwa w strefach ognia OPL; - kontroli gotowości uzbrojenia i techniki do nocnych działań bojowych - a mianowicie: gotowość środków oświetlających będących na wyposażeniu sprzętu bojowego, urządzeń maskujących światło i przyrządów noktowizyjnych. Ponadto podejmuje działania zmierzające do wzmocnienia bezpośredniej ochrony i obrony stanowisk dowodzenia, stanowisk startowych /ogniowych/ i kolumn transportujących rakiety.

Dla ochrony przed promieniowaniem świetlnym wybuchów jądrowych wykorzystuje się właściwości ochronne sprzętu bojowego, stan osobowy prowadzi działania bojowe w specjalnych okularach ochronnych, a oprócz tego w specjalny sposób przeygotowuje się przyrządy optyczne, przyrządy noktowizyjne i szyby kabin dla osłabienia impulsu świetlnego.

226. Przy przejściu od działań nocnych do działań dziennych podejmuje się kroki zmierzające do wzmocnienia obrony przeciwlotniczej wojsk wykonujących o świcie gwałtowne przesunięcia, broniących uchwyconych ważnych rubieży drugiego rzutu /odwodu/ w czasie marszu, na rubież rozwinięcia i wprowadzenia do walki.
W tym celu związkom taktycznym i oddziałom wojsk OPL udokładnia się zadania, podciąga do przodu odstające pododdziały i oddziały, podejmuje się działania zmierzające do uzupełnienia w wojskach OPL stanu rakiet, amunicji, paliwa i innych środków zabezpieczenia materiałowego.

6. Obrona przeciwlotnicza wojsk podczas walki o opanowanie rejonu zurbanizowanego

227. Charakter działań bojowych wojsk OPL podczas walki o opanowanie rejonów zurbanizowanych w dużym stopniu zależy od charakteru działań osłanianych wojsk.

Podczas walki /bitwy/ o rejony zurbanizowane główny wysiłek wojsk OPL skupia się na osłonie ugrupowań wojsk walczących o uchwycenie dużych miast, centrum przemysłowego, węzłów komunikacyjnych i innych ważniejszych obiektów.

Działanie oddziałów OPL przeznaczonych do osłony wojsk bezpośrednio zaangażowanych przy zdobywaniu miasta /rejonu przemysłowego/ powinny być starannie uzgodnione z działaniami sił i środków OPL osłaniających zgrupowania wojsk wykonujących obejście danego rejonu lub miasta.

228. Dywizyjny pułk przeciwlotniczy podczas walki o opanowanie rejonu zurbanizowanego skupia główny wysiłek na osłonie pułków pierwszego rzutu /grup szturmowych/ i w zależności od rodzaju swojego uzbrojenia działa bezpośrednio w ugrupowaniach bojowych osłanianych wojsk lub rozwija się w ugrupowanie bojowe na obrzeżach miasta lub na placach z dala od wysokich budynków.

Środki rozpoznania radiolokacyjnego /stacje radiolokacyjne/ dla zapewnienia ciągłości rozpoznania i terminowości wykrycia nieprzyjaciela powietrznego podążają w ślad za wojskami obchodzącymi rejon zurbanizowany. Miejsce rozwinięcia stacji radiolokacyjnych wybiera się poza granicami rejonu zurbanizowanego.

Pododdziały przeciwlotnicze pułków zmechanizowanych /pancernych/ przemieszczają się za nacierającymi pododdziałami pierwszego rzutu. Pododdziały przenośnych zestawów rakiet przeciwlotniczych działają w ugrupowaniach bojowych nacierających pododdziałów wykorzystując jako stanowiska startowe dachy wysokich domów, baszt i różnego rodzaju budowle i urządzenia o dominującej wysokości.

Pododdziały artylerii przeciwlotniczej mogą być użyte do

niszczenia środków ogniowych rozmieszczonych w oknach i na poddaszach szturmowych obiektów.

229. Brygada rakiet przeciwlotniczych osłania w natarciu dywizje zmechanizowane /pancerne/ pierwszego rzutu, drugi rzut, ugrupowanie wojsk rakietowych i artylerii oraz inne obiekty.

W rejonie wyczekiwania wyjściowym położonym w głębi /alarmowym/główny wysiłek brygady skupia się na osłonie wojsk pierwszego rzutu oraz ugrupowania wojsk rakietowych i artylerii, a także ważniejszych przepraw, wąwozów i innych trudnych odcinków na drogach marszu prowadzących z rejonu wyjściowego położonego w głębi /alarmowego/.

230. W rejonie wyjściowym do operacji zaczepnej dokąd brygada może przegrupować się zawczasu lub w składzie głównych sił osłanianych wojsk, jej ugrupowanie bojowe tworzy się uwzględniając ugrupowanie osłanianych wojsk, ugrupowanie ich środków OPL, ugrupowanie wojsk OPK i wojsk OPL szczebla nadrzędnego oraz sąsiadów. Dla osłony zgrupowania uderzeniowego frontu działającego na głównym kierunku stanowiska startowe dywizjonów pierwszej linii zajmuje się w odległości do 10 km od linii frontu.

Brygada wychodzi z rejonu wyjściowego położonego w głębi /alarmowego/ i rozwija się w nowym rejonie, zazwyczaj nocą, jednocześnie z wojskami rakietowymi i artylerią i z takim wyliczeniem aby osiągnąć gotowość do osłony głównych sił wojsk przed rozpoczęciem ich wymarszu z zajmowanego rejonu

wejścia do nowego rejonu lub wyjścia na rubież rozwinięcia.

231. Dla zapewnienia ciągłości osłony i wzmocnienia obrony przeciwlotniczej wojsk odpierających kontrataki przeciwuderzenia w czasie trwania natarcia /operacji zaczepnej/ przegrupowanie /manewr/ brygady odbywa się poprzez kolejną zmianę rejonów ugrupowań bojowych poszczególnych dywizjonów.

232. Podczas wprowadzenia do bitwy /walki/ drugiego rzutu /odwodu/ główny wysiłek brygady skupia się na jego osłonie. W tym celu brygada wykonuje manewr głównymi siłami na kierunek wprowadzenia jego do bitwy /walki/.

Z chwilą przejścia wojsk do pościgu nieprzyjaciela brygada bierze udział w pościgu przemieszczając swoje dywizjony wraz z głównymi siłami osłanianych wojsk i powinna być gotowa do zdecydowanych i wysokomanewrowych działań związanych z osłoną wojsk które na jednych kierunkach ścigają odchodzącego i prowadzącego działania opóźniające nieprzyjaciela, na drugich zaś pokonują jego obronę i odpierają kontrataki i przeciwuderzenie.

233. Dowódca / sztab/ brygady w czasie działań zaczepnych dowodzi dywizjonami, udokładnia sposoby ich przegrupowania /manewru/ i ich zadania, kontroluje terminowość przegrupowania /manewru/, rozchód i stan rakiet oraz stan środków innych rodzajów zabezpieczenia.

234. Podczas osłony wojsk w czasie forsowania brygada rakiet przeciwlotniczych podchodzi do przeszkody wodnej kolejno poszczególnymi dywizjonami za czołowymi oddziałami wojsk i zajmuje ugrupowanie bojowe z takim wyliczeniem aby odeprzeć

uderzenia nieprzyjaciela na główne siły wojsk w czasie ich podchodzenia do odcinków forsowania.

Ugrupowanie bojowe brygady powinno zapewnić osłonę odcinków forsowania i przepraw, głównych sił wojsk podczas ich podchodzenia do przeszkody wodnej, forsowania jej i w czasie walki na przeciwległym brzegu. Ugrupowanie bojowe brygady powinno zapewnić osłonę wojsk i obiektów na możliwie dużą głębokość bez wykonywania zmian stanowisk startowych dywizjonów. Dywizjony rozwijają się w odległości do 10 km od odcinków forsowania /brzegu/.

Przeprawa brygady na drugi brzeg odbywa się po mostach i na przeprawach promowych. Dywizjony przeprawiają się kolejno.
W pierwszej kolejności dywizjony drugiej linii i zapasowe stanowisko dowodzenia wraz ze środkami rozpoznania, a po osiągnięciu przez nie gotowości na przeciwległym brzegu - przeprawiają się pozostałe dywizjony i stanowisko dowodzenia brygady. Bateria techniczna i pododdziały tyłowe przeprawiają się po mostach w ustalonym dla nich czasie.

235. Podczas walki o opanowanie rejonu zurbanizowanego brygada rakiet przeciwlotniczych skupia główny wysiłek na osłonie wojsk pierwszego rzutu pokonujących przygotowane na podejściach do tego rejonu rubieże /stanowiska/ obrony nieprzyjaciela, a następnie na osłonie głównych sił obchodzących miasto /rejon zurbanizowany/. Brygada zajmuje rejon ugrupowania bojowego poza rejonem zurbanizowanym /miastem/.

236. Brygada radiotechniczna /pułk,batalion/ w działaniach zaczepnych rozwija się w ugrupowanie bojowe zawczasu, przeważnie razem z wojskami rakietowymi i artylerią i z takim wyliczeniem aby osiągnąć gotowość do prowadzenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego wszystkimi siłami w momencie rozpoczęcia wychodzenia wojsk z zajmowanego rejonu.

W początkowym okresie działań zaczepnych i w czasie ich trwania brygada /pułk, batalion/ dla zachowania ciągłości rozpoznania przegrupowuje się /wykonuje manewr/ poszczególnymi batalionami i kompaniami, skupiając główny wysiłek rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego na kierunkach zapewniających działanie w interesie wojsk wykonujących główne zadanie.

237. Podczas forsowania przeszkody wodnej brygada radiotechniczna, pułk /batalion radiotechniczny/ część swoich sił rozwija w ugrupowanie bojowe z takim wyliczeniem aby w terminie zabezpieczyć działania bojowe wojsk OPL podczas osłony forsowania.

Bataliony /kompanie/ wychodzą na rubież przeszkody wodnej za oddziałami pierwszego rzutu. Stanowiska radiolokacyjnych posterunków wykrywania wybiera się tak aby zapewnić możliwość wykrywania celów powietrznych lecących na bardzo małych i małych wysokościach. Kompanie radiotechniczne pierwszej linii rozwijają się z reguły w odległości do 5 km od przeszkody wodnej.

Brygada /pułk, batalion/ przeprawia się na przeciwległy brzeg po mostach i na przeprawach promowych. W pierwszej kolejności przeprawiają się bataliony /kompanie/ drugiej /trzeciej/ linii.

7. Obrona przeciwlotnicza wojsk w boju spotkaniowym

238. Działania bojowe wojsk OPL w boju spotkaniowym charakteryzują się następującymi cechami: ograniczonym czasem na przygotowanie działań bojowych; wysoką dynamicznością i natężeniem działań; szybkimi i częstymi zmianami sytuacji; tworzeniem się pomiędzy ugrupowaniami wojsk OPL znacznych luk nie pokrytych strefą ognia oraz odkrytymi skrzydłami, umożliwiającymi nieprzyjacielowi powietrznemu skryte wyjście na skrzydła i tyły osłanianych wojsk.

239. Wojska OPL wykorzystując swoją manewrowość i siłę ognia, są w stanie pomyślnie wykonać zadanie osłony wojsk w boju spotkaniowym.

Czynnikami warunkującymi wykonanie zadania przez wojska OPL w boju spotkaniowym są: ciągłe rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego; terminowe podjęcie decyzji do działań bojowych i szybkie doprowadzenie zadań bojowych do podwładnych; wypracowanie decyzji do utworzenia ugrupowania bojowego sił i środków OPL zgodnie z zamiarem przyszłych działań osłanianych wojsk i szybkie rozwinięcie w ugrupowanie bojowe dla odparcia uderzeń z powietrza; szybki i zdecydowany manewr sił i środków OPL do osłony wojsk działających na kierunku głównego uderzenia; zdecydowane i ciągłe dowodzenie wojskami i utrzymanie ciągłości współdziałania sił i środków OPL.

240. Szef OPL powinien zgodnie z decyzją dowódcy dywizji

do organizacji boju spotkaniowego w odpowiednio krótkim czasie stworzyć ugrupowanie sił i środków OPL postawić zadanie do organizacji OPL, zorganizować podsystem rozpoznania radiolokacyjnego oraz podsystem dowodzenia i współdziałania, wzmocnić obronę przeciwlotniczą grup uderzeniowych.

Ugrupowanie sił i środków OPL przyjęte do osłony dywizji w boju spotkaniowym powinno zapewnić: skuteczną osłonę wojsk rakietowych i artylerii wyznaczonych do wykonania uderzeń uprzedzających uderzenia nieprzyjaciela, oraz oddziałów /pododdziałów/ działających na kierunku głównego uderzenia; wykonanie manewru siłami i środkami OPL z głębi i wzdłuż frontu na kierunki decydujące o powodzeniu działań.

241. Rozwijanie wojsk OPL w ugrupowanie odbywa się z reguły z marszu, w rejonach wcześniej nie przygotowanych i tak aby wszystkie czynności związane z zajmowaniem stanowisk startowych /ogniowych/ i przygotowaniem do otwarcia ognia były zakończone przed wykonaniem uderzeń przez nieprzyjaciela powietrznego.

Wysiłek obrony przeciwlotniczej narasta w miarę podchodzenia wojsk OPL z głębi i zajmowania przez nich ugrupowania bojowego do osłony głównych sił.

Podczas zawiązywania się boju spotkaniowego szczególnego znaczenia nabiera zapewnienie niezawodnej osłony przeciwlotniczej oddziału wydzielonego który opanowuje i utrzymuje dogodną z punktu widzenia rubież /obiekt/ i tym samym zabezpiecza podejście i manewr głównych sił dywizji w celu wykonania

uderzenia w skrzydła i tyły nieprzyjaciela.

242. Przegrupowanie sił i środków OPL wczasie boju spotkaniowego odbywa się odpowiednio do działań i ruchów osłanianych oddziałów, pododdziałów. Podczas wprowadzenia do walki odwodu /drugiego rzutu/ główny wysiłek OPL skupia się na jego osłonie.

243. Dywizyjny pułk przeciwlotniczy w marszu z przewidywaniem boju spotkaniowego rozdziela swoje główne siły do poszczególnych kolumn tak aby osłonić oddziały pierwszego rzutu z chwilą rozpoczęcia walki. Część baterii wydziela się do wzmocnienia obrony przeciwlotniczej oddziału wydzielonego dywizji.

Pułk przeciwlotniczy w boju spotkaniowym w zależności od rodzaju swojego uzbrojenia przegrupowuje się w ugrupowaniach bojowych osłanianych wojsk lub z marszu zajmuje stanowiska bojowe i prowadzi walkę z nieprzyjacielem powietrznym.

244. Dowódca pułku w miarę rozwijania się boju spotkaniowego wykonuje manewr poszczególnymi bateriami dla osłony głównych sił wykonujących uderzenia w skrzydło i tył ugrupowania bojowego nieprzyjaciela oraz dla zachowania ciągłości ich osłony w toku dalszej walki.

W przypadku gdy przeciwnik uprzedził nasze wojska i wcześniej rozwinął swoje główne siły, wówczas główny wysiłek pułku skupia się do osłony wojsk broniących dogodnych rubieży, a następnie do osłony głównych sił dywizji wykonujących uderzenie w skrzydło i tył ugrupowania bojowego nieprzyjaciela.

Z chwilą rozpoczęcia pościgu rozbitych oddziałów nieprzyjaciela główny wysiłek pułku skupia się do osłony oddziałów, szczególnie pancernych, ścigających wojska nieprzyjaciela.

245. Brygada rakiet przeciwlotniczych podczas osłony wojsk w marszu z przewidywaniem bitwy spotkaniowej, rozdziela swoje siły do poszczególnych kolumn maszerujących wojsk i maszeruje utrzymując poszczególne dywizjony w czole głównych sił osłanianych wojsk.

Z chwilą rozpoczęcia bitwy spotkaniowej dywizjony brygady z marszu rozwijają się w ugrupowanie bojowe i prowadzą walkę z nieprzyjacielem powietrznym. Brygada może rozwijać się w ugrupowanie bojowe jednocześnie całością sił lub kolejno poszczególnymi dywizjonami.

Ugrupowanie bojowe brygady powinno zapewnić skuteczną osłonę pierwszorzutowych dywizji działających na kierunku głównego uderzenia.

Bateria techniczna rozwija się i organizuje przygotowanie rakiet oraz dostarczenie ich do dywizjonów /tylko w wypadku konieczności/.

Rozdział 7

OBRONA PRZECIWLOTNICZA DZIAŁAŃ DESANTOWYCH

1. Postanowienia ogólne

246. Zasady, sposób osłony desantu powietrznego, morskiego, powietrzno-morskiego określa sztab frontu.

247. Wydzielenie części sił wojsk OPL i ich użycie podczas osłony desantu określa dowódca wojsk OPL frontu.

248. Podczas obrony przeciwlotniczej dywizji /brygady/ powietrzno-desantowej lub dywizji zmechanizowanej występującej jako desant powietrzny lub morski szef OPL powinien:

- przedstawić dowódcy dywizji /brygady/ wnioski z oceny nieprzyjaciela powietrznego, możliwości bojowe środków OPL i propozycje dotyczące sposobów ich użycia podczas operacji desantowej;

- określić zadania dla oddziałów /pododdziałów/ OPL i warunki wykonania przez nie manewru w czasie działań bojowych;

- zorganizować podsystem rozpoznania i dowodzenia;

- zapewnić zachowanie organizacyjnej całości pododdziałów OPL podczas ich załadunku na środki transportowe, uzupełnić ich stan rakiet i amunicji oraz innych środków zabezpieczenia materiałowego;

- zorganizować rozwinięcie środków OPL desantu na okrętach desantowych i na transporterach przewożących desant;

- określić i uzgodnić terminy gotowości środków OPL w rejonie wyjściowym do desantowania, sposób ich załadunku na środki transportowe, sposób desantowania i działań w rejonie desantowania.

Szef OPL uczestniczy w opracowaniu następujących dokumentów: dla desantu powietrznego - planu desantowania i planu prowadzenia działań bojowych. W planie desantowania przedstawia się z jakich lotnisk, jakimi samolotami /śmigłowcami/ w jaki sposób w jakie rejony desantują się pododdziały OPL; dla desantu morskiego - planu obrony i osłony sił lądowych a także planu załadunku wojsk na środki transportowe.

2. Obrona przeciwlotnicza desantu powietrznego

249. Dowódca oddziału przeciwlotniczego opracowuje wspólnie ze sztabem pułku lotnictwa transportowego plan załadunku desantu na samoloty /śmigłowce/ który powinien określać: miejsce postoju samolotów /śmigłowców/, przeznaczonych do desantowania środków OPL i ich numery; podział uzbrojenia techniki bojowej i stanu osobowego do poszczególnych samolotów /śmigłowców/; drogi marszu do samolotów /śmigłowców/; sygnały do rozpoczęcia załadunku desantu na środki transportowe; nazwiska starszych w każdym samolocie /śmigłowcu/; organizację łączności i służbę regulacji ruchu; miejsca stanowiska dowodzenia w czasie załadunku na samoloty /śmigłowce/.

250. W rejonie wyjściowym / rejonie wyczekiwania/ do desantowania /oddział pododdział przeciwlotniczy ładuje

sprzęt bojowy na platformy desantowe i przygotowuje go do desantowania za pomocą spadochronów, a przy sposobie desantowania z lądowaniem środków transportowych w rejonie desantowania załadowuje sprzęt bojowy do samolotów /śmigłowców/.

Pododdziały przeciwlotnicze dywizji osłaniają wojska w rejonie ześrodkowania i wyczekiwania oddziałów i pododdziałów aż do momentu załadunku ich na śmigłowce.

Punkt dowodzenia OPL dywizji rozmieszcza się wraz ze sztabem dywizji przy stanowisku dowodzenia lotnictwa transportowego w obrębie węzła lotnisk załadunku i desantuje się razem ze sztabem dywizji.

Obrona przeciwlotnicza desantu w czasie jego przelotu do rejonu desantowania realizowana jest przez siły i środki OPL związków operacyjnych /taktycznych/ w pasie działań których wykonywany jest przelot. Obrona przeciwlotnicza desantu w rejonie desantowania i podczas prowadzenia działań bojowych realizowana jest przez jego organiczne i przydzielone siły i środki OPL oraz lotnictwo myśliwskie.

251. Dowódca oddziału /pododdziału/ przeciwlotniczego organizuje łączność z przełożonym i podwładnymi, podejmuje kroki mające na celu jak najszybszą zbiórkę rozproszonych pododdziałów, dokonuje korekty ich zadań bojowych organizuje rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego oraz dowodzenie i terminowe zajęcie rejonu ugrupowania bojowego.

Następnie oddział /pododdział/ przeciwlotniczy osłania wojska wykonujące zasadnicze zadania związane z uchwyceniem

ważnych rejonów /obiektów/ na tyłach nieprzyjaciela.

Dane o nieprzyjacielu powietrznym dywizja /brygada/ może otrzymać od najbliższych posterunków radiolokacyjnych frontu lub wojsk OPK.

3. Obrona przeciwlotnicza desantu morskiego

252. Dowódca oddziału przeciwlotniczego na podstawie planu desantowania i wyciągu z planu załadunku wojsk desantu wykonuje plan załadunku na okręty /środki pływające/ w którym określa: rejony oczekiwania na załadunek, rejony rozmieszczenia pododdziałów i ich zadania, drogi marszu z rejonów wyczekiwania do punktów załadunku; czas załadunku, okręty na które załadowują się poszczególne pododdziały, nazwiska starszych na poszczególnych okrętach, sposób organizacji łączności i regulacji ruchu, miejsce stanowiska dowodzenia w czasie załadunku.

253. Dla wzmocnienia obrony przeciwlotniczej desantowania oddział przeciwlotniczy włącza się w skład pierwszego rzutu desantu morskiego. Środki OPL desantu należy załadowywać na okręty uwzględniając urzutowanie desantu, organizację jego obrony przeciwlotniczej w rejonie desantowania na brzegu nieprzyjaciela oraz sposób ich wykorzystania, podczas przejścia desantu morzem. Armaty przeciwlotnicze strzelców przeciwlotników rozmieszcza się na okrętach w gotowości do odparcia nalotu lotnictwa nieprzyjaciela.

Rakietowe środki przeciwlotnicze i artylerię przeciwlotniczą wojsk desantu które są rozmieszczone na okrętach desantowych wykorzystuje się zgodnie z ustaleniami dowódców okrętów.

254. Obrona przeciwlotnicza grup desantowych w czasie ich przejścia morzem i podczas desantowania realizowana jest przez siły i środki OPL okrętów sił lądowania i wojsk desantu oraz przez wydzielone siły lotnictwa myśliwskiego frontu i lotnictwa wojsk OPK, działające w całym promieniu zasięgu samolotów myśliwskich.

255. Oddziały i pododdziały wojsk OPL, które lądują w składzie pierwszego rzutu desantu po osiągnięciu brzegu niezwłocznie rozwijają się do osłony wojsk desantu walczących na głównym kierunku.

Do osłony bazy lądowania wydziela się zawczasu odpowiednią ilość sił i środków OPL i wysadza je na brzeg z reguły wraz z drugim rzutem desantu. Organizując osłonę bazy lądowania zwraca się szczególną uwagę na organizację walki z celami nisko lecącymi.

256. Rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego podczas przejścia desantu morzem prowadzą środki rozpoznania okrętów sił lądowania oraz okrętów dozoru radiolokacyjnego.

257. Dowodzenie OPL desantu morskiego realizuje się:

- w rejonach wyczekiwania /ześrodkowania/ i punktach załadunku przez szefa OPL frontu /armii/;

- w czasie transportu morzem i w czasie lądowania dowodzi dowódca sił lądowania poprzez szefa OPL sił lądowania z punktu dowodzenia OPL stanowiska dowodzenia sił lądowania;

- podczas lądowania głównych sił desantu dowodzi dowódca desantu ze swojego stanowiska dowodzenia poprzez szefa OPL lądującego związku taktycznego /oddziału/.

Rozdział 8

OBRONA PRZECIWLOTNICZA WOJSK W OBRONIE

1. Postanowienia ogólne

258. Obronę przeciwlotniczą wojsk w obronie prowadzi się ciągle i na całą głębokość ugrupowania bojowego osłanianych wojsk.

Wojska OPL w obronie osłaniają:

- wojska pierwszego rzutu broniące głównej pozycji obrony;

- wojska drugiego rzutu /odwodu/ w rejonach ześrodkowania, w czasie wychodzenia na rubież przeciwuderzenia /kontrataku/ i w czasie wykonywania przeciwuderzenia /kontrataku/;

- główne zgrupowanie wojsk rakietowych i artylerii;

- punkty dowodzenia, lotniska i obiekty tyłowe.

Ponadto wojska OPL prowadzą walkę ze środkami rozpoznania powietrznego nieprzyjaciela jego desantami i transportami powietrznymi.

Główny wysiłek wojsk OPL skupia się na osłonie ugrupowań wojsk broniących się na głównej pozycji w rejonie głównego wysiłku obrony.

259. System ognia środków przeciwlotniczych dywizji /pułku organizuje się zgodnie z zamiarem działań osłanianych wojsk i środków OPL sąsiadów oraz tworzy się go tak, aby zapewnić maksymalny wynos ciągłej strefy ognia przed przedni skraj obrony, jak również na kierunkach najbardziej zagrożonych.

Dla wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd odnośnie realnego ugrupowania bojowego środków przeciwlotniczych i systemu ich ognia, wyznacza się przeciwlotnicze pododdziały koczujące i przeciwlotnicze pododdziały działające z zasadzek, a także tworzy pozorne stanowiska środków przeciwlotniczych.

260. Pułk przeciwlotniczy główny wysiłek skupia na osłonie pułków zmechanizowanych /czołgów/ broniących się w rejonie głównego wysiłku obrony, a także na osłonie drugiego rzutu /odwodu/ w czasie wykonywania kontrataków lub zajmowania przygotowanego odcinka obrony.

Część baterii może być rozwinięta w ugrupowanie bojowe w pasie przesłaniania i może być użyta do działań z zasadzek na najbardziej prawdopodobnych kierunkach nalotów samolotów i śmigłowców nieprzyjaciela. Baterie te mogą również wykonywać zadania bojowe jako pododdziały koczujące. Do tego celu najczęściej używane są baterie i wozy bojowe PZR bliskiego zasięgu.

Ugrupowanie bojowe pułku przeciwlotniczego powinno odpowiadać ugrupowaniu bojowemu dywizji w obronie i powinno zapewnić dogodne warunki wykonania manewru przez siły i środki pułku w czasie trwania walki obronnej.

Stanowiska startowe baterii pierwszej linii rozmieszcza się w ugrupowaniach bojowych pierwszorzutowych pułków w następujących odległościach od przedniego skraju: baterie PZR bliskiego zasięgu - 3-5 km; baterie PZR małego zasięgu - 5-10 km. Baterie drugiej linii zajmują stanowiska startowe tak - aby osłonić

drugi rzut /odwód/ dywizji i zapewnić sobie możliwość wykonania przewidywanego manewru oraz włączenia się w kolumny batalionowe podczas wyjścia drugiego rzutu do wykonania kontrataku.

Baterie artylerii przeciwlotniczej pierwszej linii zajmują stanowiska ogniowe w rejonach obrony batalionów pierwszego rzutu w odległości 2-3 km od przedniego skraju obrony, natomiast baterie drugiej linii zajmują stanowiska ogniowe tak aby osłonić artylerię i drugi rzut.

Pododdziały przeciwlotnicze pułków zmechanizowanych /czołgów/ rozwijają się w kompanijnych punktach oporu w odległości 500-1000 m od przedniego skraju obrony i osłaniają pododdziały pierwszego rzutu broniące się w rejonie wysiłku obrony lub w pasie przesłaniania.

Środki rozpoznania radiolokacyjnego rozwija się w rejonie zasadniczego i zapasowego stanowiska dowodzenia dywizji oraz w rejonie ugrupowania bojowego pułku przeciwlotniczego.

Punkt dowodzenia szefa OPL dywizji /pułku/ rozwija się na stanowisku dowodzenia dywizji /pułku/, na zapasowym stanowisku dowodzenia dywizji, natomiast stanowisko dowodzenia pułku przeciwlotniczego rozwija się w obrębie ugrupowania bojowego pułku i wykonuje się jego rozbudowę inżynieryjną.

261. Stanowiska startowe /ogniowe/ baterii pułku przeciwlotniczego i pododdziałów przeciwlotniczych pułku zmechanizowanego /czołgów/ wybiera się za ugrupowaniami broniących się wojsk i zaporami inżynieryjnymi względnie rozmieszcza się tak żeby były osłaniane przez środki przeciwpancerne lub miały zapewnione wykonanie rozbudowy inżynieryjnej.

Rozmieszczenie stanowisk ogniowych baterii artylerii przeciwlotniczej powinno zapewnić niszczenie czołgów i piechoty nieprzyjaciela które przerwały obronę.

Stanowiska bojowe środków OPL, wydzielonych do walki ze śmigłowcami bojowymi rozmieszcza się jak najbliżej przedniego skraju obrony.

Dla wszystkich pododdziałów wyznacza się i przygotowuje jedno - dwa stanowiska zapasowe.

262. Pułk przeciwlotniczy wykonuje manewr w celu wzmocnienia osłony oddziałów odpierających nieprzyjaciela na kierunku jego głównego uderzenia, osłony drugiego rzutu /odwodu/ w czasie wykonania kontrataku lub przejścia do obrony w głębi.

Manewr na stanowiska zapasowe wykonuje się w celu wyprowadzenia baterii lub środków rozpoznania radiolokacyjnego spod uderzeń nieprzyjaciela po starcie rakiet /wykonaniu strzelań/ lub po długotrwałej pracy stacji radiolokacyjnych na promieniowanie.

W czasie przygotowania manewru dowódca pułku przeciwlotniczego jest zobowiązany: postawić pododdziałom zadania przeprowadzić rekonesans dróg marszu, stanowisk startowych /ogniowych/ i stanowsk dowodzenia; udokładnić terminy manewru i sygnały oraz sposoby współdziałania z osłanianymi oddziałami.

2. Organizacja i prowadzenie działań bojowych

263. Szef OPL organizuje obronę przeciwlotniczą zgodnie

z decyzją dowódcy dywizji /pułku/. W tym celu tworzy on ugrupowanie bojowe sił i środków OPL, określa rejony stanowisk startowych /ogniowych/ i sektory odpowiedzialności oddziału /pododdziałów/ przeciwlotniczych, zasady i sposób prowadzenia rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego, wskazania celów oraz prowadzenia ognia; planuje działania przeciwlotniczych pododdziałów koczujących /z zasadzek/ i manewr oddziałami /pododdziałami/ OPL; doprowadza do wojsk sygnały współdziałania i identyfikacji swoich samolotów i śmigłowców.

W planie OPL dywizji /na mapie roboczej szefa OPL pułku/ dodatkowo przedstawia się; manewr środkami OPL /zadania oddziałów i pododdziałów rejony ich ugrupowania bojowego, drogi marszu i terminy gotowości/; zadania i sposoby działań pododdziałów przeciwlotniczych osłaniających wojska broniące pozycji przedniej lub pasa przesłaniania; ilość i skład pododdziałów koczujących i pododdziałów wydzielonych, do działań z zasadzek, ich stanowiska zapasowe i pozorne.

264. Z chwilą określenia że nieprzyjaciel podciąga z głębi swoje główne siły, lub z chwilą zajęcia przez niego położenia wyjściowego do działań zaczepnych, wszystkie środki ~~OPL~~ stawia się w gotowość do odparcia uderzeń nieprzyjaciela powietrznego i wzmacnia się rozpoznanie. Z chwilą przejścia nieprzyjaciela do działań zaczepnych, wszystkie środki ~~OPL~~ biorą udział w odpieraniu uderzeń jego lotnictwa. Prowadzą ogień z maksymalnym natężeniem. Środki rozpoznania radiolokacyjnego i posterunki obserwacji przestrzeni powietrznej

prowadzą ciągłe rozpoznanie i zapewniają wskazywanie celów środkom ogniowym OPL.

Desanty powietrzne nieprzyjaciela niszczy się ogniem wszystkich środków OPL oraz broni strzeleckiej na trasie ich przelotu i w rejonie lądowania.

Artyleria przeciwlotnicza i przeciwlotnicze karabiny maszynowe w celu samoobrony częścią sił prowadzą ogień do piechoty, czołgów i transporterów opancerzonych nieprzyjaciela, które przerwały się do rejonów ich stanowisk ogniowych. Wszystkie pododdziały niszczą wykryte grupy dywersyjno-rozpoznawcze /GDR/.

265. W czasie działań bojowych szef OPL dywizji /pułku/ i dowódca pułku przeciwlotniczego kierują ogniem i manewrem pododdziałów, obserwują zmiany sytuacji naziemnej i powietrznej. W miarę wyjawienia głównych kierunków i obiektów nalotów nieprzyjaciela powietrznego wzmacnia się ich obronę przeciwlotniczą.
W tym celu koryguje się stare, lub stawia nowe zadania podwładnym wszechstronnie zabezpiecza się ich wykonanie i melduje przełożonemu rezultaty działań bojowych.

266. W wypadku wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych oddziały i pododdziały wojsk OPL nie przerywając prowadzenia walki z nieprzyjacielem powietrznym przystępują do likwidacji skutków użycia przez niego broni jądrowej i chemicznej. Środki OPL na które nie były wykonane uderzenia bronią masowego rażenia, wykorzystuje się do osłony podchodzącego z głębi drugiego rzutu i odwodu przeciwpancernego przeznaczonych do zakrycia w ugrupowaniu bojowym dywizji /pułku/.

267. Podczas obrony przeszkody wodnej główny wysiłek środków OPL dywizji /pułku/ skupia się na osłonie głównego zgrupowania wojsk, szczególnie oddziałów /pododdziałów/ broniących odcinków najbardziej dogodnych do sforsowania.

Ugrupowanie środków OPL powinno zapewnić rażenie celów powietrznych na podejściach do przeszkody wodnej. Pododdziały broniące wyspy wzmacnia się środkami przeciwlotniczymi.

Ugrupowanie bojowe pułku przeciwlotniczego zagęszcza się na odcinkach najbardziej dogodnych do forsowania. Stanowiska startowe /ogniowe/ baterii pierwszej linii rozmieszcza się w ugrupowaniach bojowych pułków pierwszego rzutu w następujących odległościach od brzegu: PZR bliskiego zasięgu i artylerii przeciwlotniczej - 2-3 km, PZR małego zasięgu 3-5 km.

Baterie drugiej linii rozwijają się w sposób uwzględniający osłonę drugiego rzutu, odwodu dywizji i oddziałów /pododdziałów/ przewidzianych do wykonania manewru.

Pododdziały przeciwlotnicze pułku zmechanizowanego /czołgów/ znajdującego się w pierwszym rzucie z reguły rozmieszcza się w kompanijnych punktach oporu w odległości nie większej niż 500-1000 m od brzegu.

268. Podczas obrony miasta /rejonu zurbanizowanego/ zasadnicze siły i środki OPL dywizji /pułku/ wykorzystuje się do osłony pierwszego rzutu, broniącego się na podejściach do miasta /rejonu zurbanizowanego/.

Podczas prowadzenia obrony bezpośrednio w mieście stanowiska bojowe pułku przeciwlotniczego dywizji i baterii

przeciwlotniczej pułku zmechanizowanego /czołgów/ zajmuje się z reguły na skraju miasta, na placach, skrzyżowaniach ulic, bulwarach, stadionach, w parkach, a strzelcy przeciwlotnicy i przeciwlotnicze karabiny maszynowe zajmują stanowiska na dachach większych budowli.

Stanowiska środków rozpoznania radiolokacyjnego wybiera się na skraju miasta.

269. Obrona przeciwlotnicza rejonu umocnionego realizowana jest przez siły i środki OPL batalionów broniących danego rejonu we współdziałaniu ze środkami OPL oddziałów zmechanizowanych /czołgów/ wykorzystywanych do wzmocnienia obrony rejonu umocnionego i organizowana jest przez Szefa OPL rejonu umocnionego. Środki OPL oddziałów zmechanizowanych /pancernych/ wzmacniających obronę rejonu umocnionego podporządkowują się szefowi OPL rejonu umacnianego.

W wypadku kiedy do wzmocnienia obrony rejonu umocnionego używana jest dywizja wówczas odpowiedzialnym za obronę przeciwlotniczą jest szef OPL dywizji.

Główny wysiłek pułku przeciwlotniczego dywizji i pododdziałów przeciwlotniczych pułków zmechanizowanych /pancernych/ skupia się na osłonie kompanijnych i plutonowych punktów oporu rozmieszczonych na pozycji przedniej, a także trwałych urządzeń obronnych.

Ubezpieczenie bojowe osłaniane jest przez drużyny przeciwlotnicze /strzelców przeciwlotników/ ze składu batalionów pierwszego rzutu.

270. Podczas obrony wybrzeża morskiego główny wysiłek środków OPL skupia się na osłonie ugrupowań wojsk rozwiniętych w rejonach najbardziej zagrożonych przez desanty nieprzyjaciela.

Ugrupowanie bojowe dywizyjnego pułku przeciwlotniczego wybiera się uwzględniając konieczność skutecznej osłony wojsk wykonujących główne zadanie w obronie wybrzeża.

Pododdziały przeciwlotnicze pułku zmechanizowanego /czołgów/ rozmieszcza się w kompanijnych punktach oporu z zadaniem osłony najważniejszych obiektów swoich pułków zarówno tych które znajdują się bezpośrednio przy brzegu jak i tyłowych.

Organizuje się stałą obserwację rejonów dogodnych do wysadzenia desantów powietrznych i przygotowuje manewr części sił wojsk OPL wraz z wojskami wyznaczonymi do likwidacji desantów powietrznych.

Dla rażenia nieprzyjacielskiego desantu powietrznego na podejściach do bronionego wybrzeża i walki z pojedynczymi samolotami rozpoznawczymi przygotowuje się doraźne stanowiska startowe /ogniowe/ które rozmieszcza się jak najbliżej brzegu.

W czasie obrony wybrzeża morskiego wojska OPL wzbraniają nieprzyjacielowi prowadzenie rozpoznania z powietrza obiektów obrony rozmieszczonych na wybrzeżu, niszczą lotnictwo nieprzyjaciela wspierające jego desanty morskie i powietrzne, prowadzą walkę z desantami powietrznymi w powietrzu. Rażenie nieprzyjaciela powietrznego i jego desantów powietrznych rozpoczyna się na odległościach maksymalnego zasięgu poszczególnych środków OPL.

271. Podczas wycofania wojska OPL osłaniają odejście głównych sił i ariergard, działając w ich ugrupowaniach marszowych i bojowych.
Dla osłony oddziałów /pododdziałów/ na pośrednich rubieżach obrony oraz w czasie pokonywania przez nie różnego rodzaju trudnych przejść, przełęczy, wąwozów, mostów, przepraw i węzłów dróg środki OPL rozwijają się i zajmują stanowiska do osłony wojsk w tych rejonach.

Pułk przeciwlotniczy osłania główne siły dywizji i inne ważne obiekty na drogach odejścia. Pułk przegrupowuje się kolejno bateriami od jednej pośredniej rubieży obrony do drugiej.

Pododdziały przeciwlotnicze pułków zmechanizowanych /czołgów/ działają w składzie ariergard oraz głównych sił swoich pułków i zwalczają nieprzyjaciela powietrznego ogniem z marszu i z krótkich przystanków.

Środki rozpoznania radiolokacyjnego przegrupowują się kolejno od rubieży do rubieży.

272. Brygada rakiet przeciwlotniczych w osłonie wojsk w obronie wzmacnia OPL w rejonie głównego wysiłku obrony, osłania drugie rzuty /odwody/ stanowiska dowodzenia i ważne obiekty tyłowe.

Ugrupowanie bojowe brygady przyjmuje się uwzględniając ugrupowanie operacyjne wojsk, możliwe kierunki działań nieprzyjaciela powietrznego, planowane kierunki przeciwuderzeń z możliwością osłony wojsk z dotychczas zajmowanych stanowisk.

Stanowska startowe pierwszej linii rozmieszcza się w odległości 10-15 km od przedniego skraju obrony.

Pomyślne działanie brygady w obronie zapewniają: rozbudowa inżynieryjna, maskowanie stanowisk startowych, pozycji technicznych i stanowisk dowodzenia; przygotowanie zapasowych stanowisk bojowych rozśrodkowanych wzdłuż frontu i urzutowanych w głąb; okresowa zmiana rejonów ugrupowania bojowego /stanowisk bojowych; wykonanie przedsięwzięć związanych z obroną przed bronią masowego rażenia.

273. Sposoby rozwinięcia brygady i wykonanie przez nią zadań bojowych zależą od warunków w jakich wojska przechodzą do obrony.
Podczas przechodzenia wojsk do obrony w czasie operacji zaczepnej brygada w początkowym okresie wykonuje zadania z rejonu ugrupowania bojowego zajmowanego dotychczas. Następnie może wykonać manewr w pełnym składzie lub kolejno dywizjonami do nowego rejonu ugrupowania bojowego.

Po otrzymaniu zadania do zmiany rejonu ugrupowania bojowego, dowódca brygady /dywizjonu/ określa sposób zmiany stanowisk, drogi i czas rozpoczęcia marszu, stawia zadania dywizjonom /bateriom/ organizuje kontrolę ich wyjścia do nowego rejonu ugrupowania bojowego i wykonuje przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem ich w rakiety.

274. Do momentu rozpoczęcia przez nieprzyjaciela działań zaczepnych, lub zmasowanych nalotów jego lotnictwa, pojedyncze samoloty niszczone są przez wyznaczone baterie. Zadania ogniowe dla nich stawia bezpośrednio dowódca brygady.

Po zakończeniu strzelań baterie dokonują zmiany stanowisk startowych.

W czasie trwania bitwy obronnej brygada /dywizjon/ zwalcza samoloty rozpoznawcze i samoloty walki radioelektronicznej nieprzyjaciela, rażąc środki napadu powietrznego w całym przedziale wysokości, współdziałając ze środkami OPL dywizji, odpiera zmasowane naloty nieprzyjaciela, prowadzą ogień z maksymalnym natężeniem.

Na rozkaz przełożonego dowódca brygady wykonuje manewr dywizjonami na kierunek zagrożony. Manewr wykonuje się w celu wzmocnienia osłony wojsk odpierających uderzenia nieprzyjaciela, drugiego rzutu /odwodu/ podczas wykonywania przez niego przeciwuderzeń lub przechodzenia do obrony w głębi operacyjnej, a także w celu wzmocnienia osłony wojsk podczas wyprowadzenia ich spod uderzeń nieprzyjaciela.

Podczas przygotowania manewru dowódca brygady /dywizjonu/ stawia dywizjonom /bateriom/ zadania przeprowadza rekonesans rejonów ugrupowań bojowych i dróg marszu według wariantów manewru, ustala terminy manewru i sygnały do jego wykonania.

Podczas wycofania wojsk brygada przegrupowuje się kolejno dywizjonami osłaniając główne zgrupowanie w wyznaczonych rejonach.

275. Brygada radiotechniczna /pułk/ batalion radiotechniczny w działaniach obronach rozwija się z reguły w jedną - dwie linie radiolokacyjnych posterunków wykrywania, armijny batalion radiotechniczny - w jedną linię. Odległość posterunków pierwszej linii od przedniego skraju obrony wynosi z reguły 10-15 km.

Stanowiska radiolokacyjnych posterunków wykrywania wybiera się za rubieżami obrony w miarę możliwości w terenie trudno dostępnym dla czołgów nieprzyjaciela. Dla każdego posterunku radiolokacyjnego wybiera się jedno-dwu stanowiska zapasowe.

W sytuacjach kiedy nieprzyjaciel powietrzny działa pojedynczymi samolotami i małymi grupami samolotów brygada radiotechniczna pułk /batalion radiotechniczny/ prowadzi rozpoznanie częścią sił. W momencie zagrożenia i rozpoczęcia przez nieprzyjaciela nalotów zmasowanych rozpoznanie wzmacnia się i prowadzi z wykorzystaniem wszystkich radiolokacyjnych posterunków wykrywania. Wysiłek pododdziałów rozpoznania rozdziela się według sektorów kierunków i wysokości w zależności od sytuacji powietrznej.

Dla ukrycia przed nieprzyjacielem realnego ugrupowania bojowego i charakterystyk stacji radiolokacyjnych, stosuje się kozujące stacje radiolokacyjne i urządza posterunki pozorne. Ponadto pododdziały radiolokacyjne przegrupowują się okresowo /za zezwoleniem przełożonego/ na stanowiska zapasowe.

276. Organizując działania bojowe w obronie, dowódca brygady /pułku, batalionu/ stawia zadania dla batalionów /kompanii/, określa zasady i sposoby prowadzenia rozpoznania i powiadamiania wojsk o nieprzyjacielu powietrznym, organizuje rozwinięcie pododdziałów w ugrupowanie bojowe i przygotowuje ich manewr w czasie trwania obrony.

Przygotowując manewr dowódca brygady /pułku,batalionu/ przeprowadza rekonesans rejonów, stanowisk i dróg marszu,

określa terminy manewru i przedsięwzięcia związane z jego zabezpieczeniem. W czasie trwania bitwy obronnej manewr wykonuje się zgodnie z ustaleniami dowódcy wojsk OPL.

Rozdział 9

MARSZ, PRZEWÓZ I ROZMIESZCZENIE W TERENIE WOJSK OPL

277. Wojska OPL powinny być zawsze gotowe do przegrupowania na dużą odległość w warunkach stałego zagrożenia użyciem przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia, oddziaływania jego lotnictwa, desantów powietrznych i grup dywersyjno-rozpoznawczych, skażenia terenu oraz uszkodzonych dróg i przepraw. W zależności od wykonywanych zadań i aktualnej sytuacji wojska OPL mogą wykonywać marsz, być przewożone transportem kolejowym, morskim /rzecznym/ i powietrznym. Mogą także przegrupowywać się sposobem kombinowanym. Zasadniczym sposobem przegrupowania wojsk OPL jest marsz.

Wojska OPL niezależnie od tego jakim sposobem wykonują przegrupowanie powinny przybyć w wyznaczony rejon w określonym terminie i w pełnej gotowości do wykonania zadań bojowych.

1. Marsz wojsk OPL

278. Marsz wojsk OPL - zorganizowany w kolumnach po drogach i bezdrożach w celu zajęcia wyznaczonych rejonów.

Wojska OPL winny wykonywać marsz nocą lub w warunkach ograniczonej widoczności, a w czasie działań bojowych oraz na głębokim tyle własnych wojsk - również w dzień. We wszystkich wypadkach powinny one zachowywać gotowość do odparcia uderzeń nieprzyjaciela powietrznego.

Brygada /dywizjon/ rakiet przeciwlotniczych, brygada radiotechniczna /pułk, batalion radiotechniczny/ zgodnie z planem przegrupowania wojsk F /A/ wykonuje marsz. Ich wyjście do rejonów działań bojowych odbywa się zwykle wraz z ogólnowojskowymi związkami taktycznymi lub wcześniej.

Pułk przeciwlotniczy wykonuje marsz w składzie kolumn ogólnowojskowego związku taktycznego lub samodzielnie. Maszerując w kolumnach ogólnowojskowego związku taktycznego pułk zwykle przemieszcza się oddzielnymi bateriami.

279. Wielkość dobowego marszu związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL może wynosić 250-300 km i więcej.

Średnia prędkość marszu kolumn mieszanych podczas wykonywania marszu po drogach wynosi 25-30 km/h, a kolumn samochodowych - 30-40 km/h.

W górach, w terenie lesisto-bagnistym, a także zimą, podczas roztopów i we mgle średnia szybkość marszu może się zmniejszać. Wielkość dobowego marszu w tych warunkach może wynosić 200-250 km.

We wszystkich wypadkach marsz powinien być wykonywany z szybkością maksymalnie możliwą w danych warunkach.

280. W czasie marszu do rejonu działań bojowych wspólnie z ogólnowojskowymi związkami taktycznymi brygadzie rakiet przeciwlotniczych, brygadzie radiotechnicznej /batalionowi radiotechnicznemu/ przydziela się 1-2 i więcej dróg marszu, a pułkowi przeciwlotniczemu dywizji zmechanizowanej /pancernej/ jedną-dwie drogi marszu.

Dla wykonania marszu wykorzystuje się z reguły istniejącą sieć dróg przygotowaną wcześniej przez wojska działające w przodzie.

W miarę możliwości drogi marszu nie powinny przechodzić przez duże miejscowości, węzły dróg, wąwozy i w pobliżu stacji kolejowych. Odległości między nimi powinny wykluczać możliwość jednoczesnego rażenia dwóch kolumn wybuchem ładunku jądrowego średniej mocy.

281. Kolumny związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL w marszu rozczłonkowują się w głąb na kolumny, dywizjonów /batalionów/ i baterii /kompanii/.

Odległość między dywizjonami /batalionami/ - 2-3 km, między bateriami /kompaniami/ - 500-1000 m, a między pojazdami - do 50 m.

Podczas marszu na zwiększonych szybkościach, w warunkach ograniczonej widoczności, a także podczas gołoledzi i po drogach krętych z podjazdami i zjazdami oraz ostrymi zakrętami odległości między pojazdami zwiększa się.

282. Dla terminowego rozpoczęcia marszu i regulacji szybkości ruchu kolumn wyznacza się linię wyjściową /punkt wyjściowy/ i linie wyrównania ze wskazaniem czasów ich przechodzenia czołami kolumn. Oddalenie linii wyjściowej /punktu wyjściowego/ od rejonu rozmieszczenia wojsk powinno zapewnić wyjście i wyciągnięcie kolumn dywizjonów /batalionów/ i baterii /kompanii/ z rejonu ugrupowania bojowego /rozmieszczenia/ związku taktycznego /oddziału/. Linie /punkty/ wyrównania wyznacza się zwykle co 3-4 godz. marszu.

283. W celu zaoszczędzenia sił stanu osobowego, stanu techniki bojowej, usunięcia niesprawności, obsługi technicznej i uzupełnienia stanu paliwa w pojazdach podczas marszu, wyznacza się krótkie odpoczynki, a w czasie wykonywania marszu na dużą odległość /po przekroczeniu połowy drogi marszu dobowego wyznacza się odpoczynki dzienne /nocne/.

Krótkie odpoczynki nie przekraczające 1 godz. wyznacza się co 3-4 godz. marszu i jeden odpoczynek o czasie trwania do 2 godz. w drugiej połowie marszu dobowego. Odpoczynek ten przeznaczony jest na spożycie posiłku.

Rejony odpoczynków powinny zapewniać rozwinięcie środków OPLw ugrupowanie bojowe, skuteczne maskowanie, ochronę przed bronią masowego rażenia, a także dostateczną ilość źródeł wody.

284. Przed rozpoczęciem marszu organizuje się rozpoznanie dróg marszu, celem określenia ich przejezdności stanu przepraw, mostów, wiaduktów, wykrycia odcinków zapór inżynieryjnych na drogach marszu i stref skażeń oraz wyznaczenia dróg obejścia. Gdy marsz wykonywany jest w warunkach kiedy nie zagraża możliwość spotkania się z nieprzyjacielem, wówczas dla rozpoznania dróg marszu, rejonów odpoczynków, a także wyboru rejonów rozwinięcia sił i środków w ugrupowanie bojowe, wysyła się zawczasu grupy rozpoznawcze, w których skład wchodzą oficerowie sztabu i służb, pododdziały inżynieryjne oraz pododdziały rozpoznania skażeń.

285. Przed rozpoczęciem marszu, sztab związku taktycznego /oddziału/ organizuje regulację ruchu. Posterunki regulacji

ruchu wystawia się na linii wyjściowej /punkcie wyjściowym/, na liniach wyrównania, w miejscach ograniczeń gabarytowych, przy przeprawach, na grzbietach górskich, w ciaśninach, przy węzłach dróg, większych miejscowościach i przejazdach kolejowych.

286. Obronę przeciwlotniczą wojsk w marszu na dużą odległość organizuje się uwzględniając:

- system OPK /OP sojuszniczego państwa/;

- rozwinięty system OPL frontu /A/ przez rejon którego /której/ maszerują wojska.

Pododdziały przeciwlotnicze maszerują zwykle w czołach kolumn osłanianych wojsk w gotowości do otwarcia ognia z marszu lub z krótkich przystanków. W rejonach odpoczynków rozwija się je na drogach marszu lub w ich pobliżu gdzie osiągają gotowość do odparcia nalotów nieprzyjaciela powietrznego.

Związki taktyczne i oddziały wojsk OPL w rejonach odpoczynku rozwijają się w ugrupowanie bojowe całością lub częścią sił; ustala się stopnie gotowości poszczególnych pododdziałów do otwarcia ognia; organizuje rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego; uzupełnia zapasy; sprawdza rakiety, których dopuszczalna odległość transportowania od momentu poprzedniego sprawdzenia zbliża się do wartości granicznej, a także przeprowadza się obsługę techniczną uzbrojenia i techniki bojowej.

Powiadamianie i ostrzeganie o nieprzyjacielu powietrznym

maszerujące wojska przyjmują ze SD KOPK /OP sojuszniczego państwa/, przy marszu przez obszar frontu /rejon armii/ przyjmują powiadamianie z ich S/R powiadamiania a ostrzeganie z PD OPL maszerujących dywizji.

287. Ochronę związków taktycznych /oddziałów/ wojsk OPL przed bronią masowego rażenia w marszu realizuje się poprzez: umiejętne wykorzystanie właściwości ochronnych techniki bojowej. Środków transportu i terenu, a także indywidualnych środków ochrony przed skażeniami; zachowanie ustalonych odległości między pojazdami; niedopuszczenie do nadmiernej koncentracji pododdziałów przed linią wyjściową, w rejonach odpoczynków, w czasie pokonywania wąwozów, przeszkód wodnych i przejść przez grzbiety górskie; terminowe powiadamianie oddziałów /pododdziałów/ o skażeniach radioaktywnych, chemicznych i biologicznych.

288. W czasie przygotowań do marszu wykonuje się obsługę techniczną uzbrojenia i sprzętu bojowego oraz uzupełnia zapasy paliwa oraz normy środków materiałowych.

Ewakuuje się rannych, chorych oraz niesprawny sprzęt bojowy, który nie może być wyremontowany do chwili rozpoczęcia marszu.

Dla zapewnienia pomocy technicznej kierowcom /obsługom/ przy remoncie niesprawnych pojazdów, ich ewakuacji i dla zatankowania ich paliwem, a także dla udzielenia pomocy medycznej w oddziałach /pododdziałach/ wojsk OPL organizuje się techniczne zamykanie kolumn, w którego skład wydziela się

siły i środki do remontu i ewakuacji sprzętu, siły i środki zabezpieczenia medycznego, samochody z mieniem czołgowym i samochodowym, częściami zapasowymi oraz materiałami pędnymi i smarami.

289. Do bezpośredniej ochrony kolumn podczas marszu organizuje się w zależności od sytuacji i ilości posiadanych sił i środków, ubezpieczenie bezpośrednie i ubezpieczenie tylne.

290. Otrzymawszy zadanie na marsz, dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL wydaje wytyczne do przygotowania marszu.

Sztab związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL na podstawie wytycznych dowódcy organizuje rozpoznanie i wydaje zarządzenia wstępne, w których wskazuje drogi i czas trwania marszu, czas gotowości do wymarszu, zasadnicze przedsięwzięcia związane z przygotowaniem pododdziałów do marszu oraz czas i sposób postawienia zadań.

Sztab przygotowuje dowódcy dane o nieprzyjacielu, stanie i możliwościach pododdziałów , drogach marszu, a także o sytuacji skażeń i zakażeń oraz kalkulację marszu, propozycję dotyczącą ugrupowania marszowego, organizacji dowodzenia, regulacji ruchu i pełnego zabezpieczenia pododdziałów.

291. W zamiarze na marsz dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL określa: sposób wykonania marszu /długość drogi marszu; ilość i wielkość przejść dobowych, drogi marszu na każde przejście, rejony odpoczynku dziennego /nocnego/ i czas przyjścia do nich/; rejon ześrodkowania, czas jego

zajęcia oraz sposób utrzymania gotowości bojowej; drogi marszu, ugrupowanie marszowe, średnią szybkość marszu, rubież wyjściową, rubieże wyrównania oraz rejony krótkich i długich odpoczynków, a także czasy ich trwania.

Zadania dla oddziałów stawia się tylko na pierwszą dobę marszu, na każdą następną dobę zadania stawia się w rejonie odpoczynku.

292. Rozkaz bojowy dowódcy związku taktycznego /oddziału/ na marsz określa:

- numery dróg marszu dla poszczególnych pododdziałów, miejsca pododdziałów w ugrupowaniu marszowym, rejon ześrodkowania /odpoczynku/ lub rejon ugrupowania bojowego /stanowisko bojowe/ i czas jego zajęcia /opuszczenia/, miejsca i czas krótkich odpoczynków, możliwe rejony rozwinięcia w ugrupowanie bojowe, terminy i stopnie gotowości; sposób działania podczas odparcia uderzeń nieprzyjaciela powietrznego; czas przekraczania linii wyjściowej /punktu wyjściowego/ i linii /punktów/ wyrównania;

- dla pododdziałów technicznych i tyłowych - numer drogi marszu, miejsce w ugrupowaniu marszowym, rejon ześrodkowania /odpoczynku/ i czas jego zajęcia, czas przekraczania linii wyjściowej i linii wyrównania;

- dla stanowiska dowodzenia - drogę marszu, miejsce w kolumnie, zasady organizacji łączności ostrzegania /alarmowania o nieprzyjacielu powietrznym, sygnały dowodzenia.

293. Decyzja dowódcy, rozkaz bojowy /zarządzenie bojowe/

i zarządzenie do zabezpieczenia marszu są przez sztab związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL opracowywane w formie dokumentów i przekazywane do pododdziałów. Ponadto sztab prowadzi kontrolę przygotowania pododdziałów do marszu, organizuje regulację ruchu i dowodzenie, wysyła grupy rozpoznawcze i dopilnowuje terminowości dojścia pododdziałów do rubieży wyjściowej.

Jeśli marsz wykonywany jest sposobem kombinowanym to zadania na marsz i przewóz pododdziałów stawia się w jednym rozkazie.

294. Kolumny oddziałów /pododdziałów/ formuje się z reguły w rejonie rozmieszczenia /rejonie ugrupowania bojowego/. Kolumny wyciąga się z takim wyliczeniem, aby znalazły się one czołami na linii wyjściowej /punkcie wyjściowym/ w dokładnie określonych dla nich czasach.

295. Oddziały i pododdziały w czasie marszu powinny ściśle przestrzegać ustalonych zasad marszu, szczególnie zachowania właściwej szybkości marszu, właściwych odstępów między pojazdami i pododdziałami, środków bezpieczeństwa i zasad maskowania. Kolumny poruszają się prawą stroną drogi natomiast lewą należy pozostawić wolną dla ruchu wstecznego i wyprzedzania.

Wyprzedzanie jednej kolumny przez drugą jest dopuszczalne tylko za zezwoleniem przełożonego, przy tym kolumna wyprzedzana zatrzymuje się na prawo od drogi lub na prawym jej poboczu.

Mosty i jary kolumny pokonują z możliwie dużą /dopuszczalną prędkością. Jeśli doszło do zatrzymania się kolumny w wąskim

miejscu na drodze marszu, kolumnę następną należy zatrzymać i ukryć w dogodnym rejonie.

Z chwilą pojawienia się nieprzyjaciela powietrznego pododdziały przeciwlotnicze zdolne prowadzić ogień z marszu i z krótkich przystanków zwalczają go wykorzystując swoje możliwości. Pozostałe pododdziały w zależności od sytuacji mogą zgodnie z decyzją dowódcy związku taktycznego /oddziału/ kontynuować marsz lub rozwinąć się w ugrupowanie bojowe wzdłuż dróg marszu, odpierać uderzenia nieprzyjaciela powietrznego, po czym dalej kontynuować marsz.

Podczas krótkich odpoczynków pododdziały zachowują przyjęte ugrupowanie marszowe; odstępy między pododdziałami ustalone do marszu nie ulegają zmianie; pojazdy w kolumnach pododdziałów zatrzymują się na prawym poboczu drogi w odstępach ustalonych przez dowódcę.

W rejonach dziennego /nocnego/ odpoczynku pododdziały zjeżdżają z dróg, w wyznaczonych rejonach rozwijają się w ugrupowanie bojowe i osiągają określone stopnie gotowości.

296. Strefy o wysokim poziomie radioaktywności oraz skażone odcinki dróg marszu należy obchodzić, gdy obejście jest niemożliwe strefy skażeń i zakażeń pokonuje się z wykorzystaniem przez stan osobowy indywidualnych środków ochrony przed skażeniami oraz ochronnych właściwości uzbrojenia i techniki bojowej, kolumny zwiększają szybkość marszu. Częściowe zabiegi specjalne wykonuje się natychmiast po wyjściu ze stref skażeń i zakażeń, a pełne zabiegi specjalne - w rejonach odpoczynku, lub po przybyciu do nakazanego rejonu.

297. Grupy dywersyjno-rozpoznawcze i desanty powietrzne nieprzyjaciela niszczone są przez ubezpieczenie marszowe, służbę regulacji ruchu, a także specjalnie do tego celu wydzielone pododdziały.

298. Stanowisko dowodzenia związku taktycznego /oddziału/ maszeruje z reguły w czole jednej z kolumn pododdziałów, a tyłowe stanowisko dowodzenia- w czole kolumny pododdziałów tyłowych.

Łączność w czasie marszu zabezpiecza się zasadniczo przez ruchome, a w pododdziałach ponadto i sygnałowe środki łączności.

Praca radiostacji krótkofalowych na nadawanie jest zabroniony, natomiast łączność ultrakrotkofalową i radioliniową na drogach marszu związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL wykorzystuje się zgodnie z wytycznymi sztabu szczebla nadrzędnego.

299. W wypadku nagłej zmiany kierunku marszu dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL powinien podjąć decyzję i szybko postawić zadania pododdziałom oraz określić zasady działań grup rozpoznawczych.

Kolumny pododdziałów wyprowadza się na nowe drogi marszu po najkrótszych i najbardziej dogodnych trasach, zachowując poprzednie lub zmienione zgodnie z potrzebami ugrupowanie marszowe.

300. Marsz zimą wymaga wykonania przedsięwzięć związanych z niedopuszczeniem do wystąpienia odmrożeń wśród stanu osobowego.

przygotowaniem sprzętu do pracy w warunkach niskich temperatur, wyposażeniem pojazdów kołowych i gąsienicowych w urządzenia i środki zwiększające ich zasięg i możliwości pokonywania trudnego terenu.

Podczas tworzenia ugrupowania marszowego w czoło kolumny włącza się pługi i środki odśnieżające przydzielone lub etatowe z zadaniem przetarcia dróg marszu, a do organów zamykania technicznego wydziela się środki do podgrzewania wody i smarów.

Samochody przeznaczone do przewozu stanu osobowego wyposaża się w opończe i inne pokrycie. Na dno metalowych skrzyń układa się podściółki. Podczas silnych zadymek i burz śnieżnych marsz z reguły wstrzymuje się, można go kontynuować na rozkaz dowódcy, który marsz wstrzymał.

Podczas wykonywania marszu po lodzie rzek, jezior i zatok organizuje się rozpoznanie lodu; w razie konieczności wykonuje się wzmocnienie lodu, oczyszczenie od śniegu i usunięcie z niego innych przeszkód; określa się zasady ruchu pojazdów oraz organizuje służbę ratowniczą i służby ewakuacyjne.

Podczas przewozu pojazdów gąsienicowych, wielokołowymi przyczepami nisko podwoziowymi dla ich załadunku i wyładunku wybiera się rejony z dobrymi drogami prowadzącymi do głównej drogi marszu. Dla oczyszczenia dróg ze śniegu w skład kolumn ciągników z przyczepami nisko podwoziowymi włącza się pojazdy o dużych zdolnościach pokonywania przeszkód terenowych wyposażonych w podwieszane urządzenia oczyszczające.

301. Dla wykonania marszu podczas roztopów niezbędnym jest wydzielenie ciągników na odcinki trudno przejezdne i wykonanie przedsięwzięć zwiększających możliwości pokonywania trudnego terenu przez pojazdy kołowe i gąsienicowe. W celu udzielenia pomocy pojazdom, które utknęły w drodze oraz zachowania ciągłości ruchu należy wykorzystać przydzielone do poszczególnych kolumn ciągniki o zwiększonych zdolnościach pokonywania przeszkód terenowych.

302. W lesie szczególnie starannie organizuje się regulację ruchu, posterunki regulacji rozstawia się gęściej, w razie konieczności w niektórych miejscach dokonuje się wycięcie drzew w celu niedopuszczenia do uszkodzenia anten stacji radiolokacyjnych, rakiet na wyrzutniach /samochodach transportowo-załadowczych/ oraz innej techniki; organizuje się przedsięwzięcia związane z ochroną przeciwpożarową i oczyszczaniem dróg marszu z możliwych zawałów leśnych i innych przeszkód.

303. Marsz w górach organizuje się uwzględniając profil drogi marszu. Przygotowuje się odcinki dróg charakteryzujących się ostrymi zakrętami, stromymi podjazdami i zjazdami oraz organizuje się regulację ruchu podczas pokonywania wąwozów, przejść przez grzbiety górskie i przepraw przez rzeki.

Szybkość marszu podczas pokonywania szczególnie trudnych odcinków drogi zmniejsza się, a odstępy między pojazdami - zwiększa do maksymalnie dopuszczalnych zabezpieczających bezpieczeństwo ruchu.

Na szczególnie niebezpiecznych odcinkach dróg marszu zakłada się ogrodzenia oraz ustawia dobrze widoczne znaki.

Ponadto w tych miejscach ustawia się ciągniki, a nocą - świecące wskaźniki, lub posterunki regulacji ruchu, wyposażone w środki sygnalizacji i łączności.

Wojska OPL powinny posiadać zawczasu przygotowane środki do pokonywania górskich rzek, krętych podjazdów i zjazdów, w tym urządzenia do hamowania pojazdów i armat.

Szczególną uwagę zwraca się na rozpoznanie dróg marszu w celu określenia odcinków trudnoprzejezdnych, zapór, odcinków na których są możliwe obrywy skalne - lawiny oraz wyszukania dróg ich obejście a także miejsc dla urządzenia przepraw przez rzeki oraz przejść przez szczeliny i kaniony.

Na krótkie odpoczynki wybiera się równe odcinki dróg zwykle przed podjazdami w pobliżu źródeł wody. Nie należy organizować odpoczynków w korytach wyschniętych rzek, w miejscach gdzie możliwe są obrywy skalne i lawiny, a także nad lub pod urwiskiem.
Przeprawy, szczeliny, kaniony i przejścia górskie pokonuje się w kolumnach bateryjnych /kompanijnych/ z reguły bez zatrzymywania. Gdy marsz bez zatrzymania się jest niemożliwy wówczas wyznacza się i urządza rejony oczekiwania, w których kolejne baterie /kompanie/ przygotowują się do przejścia przez te odcinki drogi marszu.

2. Przewóz wojsk OPL

304. Wojska OPL przewozi się zasadniczo transportem kolejowym lub morskim /rzecznym/. Niekiedy przegrupowują się one sposobem kombinowanym /częściowo transportem kolejowym,

morskim, rzecznym, a częściowo marszem/. W niektórych wypadkach dla szybkiego przerzutu oddziałów /pododdziałów/ na dużą odległość może być wykorzystywany transport powietrzny.

Przewóz organizuje dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL wspólnie z organami komunikacji wojskowej. W wypadku wstrzymania przewozu są oni zobowiązani podjąć działanie zapewniające szybkie przejście wojsk od przewozu do marszu.

Dla skrócenia czasu organizacji przewozu sztab związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL powinien stale posiadać gotowe warianty obliczeń i kalkulacji przewozów różnymi rodzajami transportu, a także na przegrupowanie sposobem kombinowanym. Obliczenia i kalkulacje udokładnia się w miarę zmian składu bojowego i ilościowego związku taktycznego /oddziału/. Kalkulację przewozów wykonuje się uwzględniając konieczność zachowania całości organizacyjnej pododdziałów i ich gotowości do prowadzenia samodzielnych działań bojowych po wyładunku ze środków przewozu.

305. Przewozy wojsk OPL transportem kolejowym odbywają się transportami wojskowymi. Dla załadunku /wyładunku/ wyznacza się stację załadunku /wyładunku/: dla związku taktycznego - dwie-trzy, a niekiedy i więcej; dla oddziałów - jedno-dwie.

Oddziały i pododdziały wojsk OPL do załadunku rozmieszczają się w rejonach wyczekiwania lub w rejonach ugrupowań bojowych, a po wyładunku wychodzą do rejonu zbiórki lub rejonów ugrupowań bojowych. Rejony wyczekiwania i zbiórki powinny zabezpieczać maskowanie wojsk i sprzętu, posiadać naturalne ukrycia, dogodne drogi dojazdu do nich i wyjścia z nich.

Oprócz zasadniczych wyznacza się również zapasowe rejony wyczekiwania /zbiórki/.

Odległość rejonów oczekiwania /zbiórki/ od miejsc załadunku /wyładunku/ określają warunki terenowe i powinna ona być nie mniejsza niż 10 km.

Oddziały /pododdziały/ w rejonach wyczekiwania /zbiórki/ rozmieszcza się uwzględniając rodzaj wykonywanych przez nie zadań, konieczność przydziału do poszczególnych transportów wojskowych, a także kolejność wyjścia do miejsc załadunku, Dla osłony rejonów wyczekiwania /zbiórki/ i stacji załadunku /wyładunku/ część pododdziałów przeciwlotniczych rozwija się w ugrupowanie bojowe.

306. Z chwilą otrzymania zadania na przewóz transportem kolejowym sztab związku taktycznego /oddziału/ jest zobowiązany udokładnić obliczenia i kalkulacje załadunku na transportery wojskowe i uzgodnić sposób załadunku z organami komunikacji wojskowej, skierować do wojskowego komendanta odcinka kolejowego /stacji/ zapotrzebowania i obliczania na transporty wojskowe, otrzymać od niego numery transporterów wojskowych, a także wytyczne dotyczące miejsc załadunku dróg dojścia do nich terminów rozpoczęcia i zakończenia załadunku.

307. Przed podjęciem decyzji do przewozu dowódca związku taktycznego /oddziału/ wraz z komendantami poszczególnych transportów wojskowych przeprowadza rekonesans.

Podczas rekonesansu rozpoznaje i określa się warunki załadunku, rejony oczekiwania, drogi podejścia do stacji

warunki ochrony przed bronią masowego rażenia i środkami zapalającymi, warunki maskowania i organizacji obrony przeciwlotniczej, warunki organizacji służby regulacji ruchu obhrony i obrony oraz dowodzenia pododdziałami podczas marszu do stacji załadunku.

Rejony wyładunku rozpoznają oficerowie sztabu związku taktycznego /oddziału/, którzy przybyli do nich wraz z pierwszym transportem, lub oficerowie sztabu wojsk OPL szczebla nadrzędnego.

308. Na podstawie danych otrzymanych od wojskowego komendanta odcinka kolejowego /stacji/, a także na podstawie danych z rekonesansu dowódca związku taktycznego /oddziału/ podejmuje decyzję do przewozu, w której określa:

- przydział pododdziałów do poszczególnych transportów i sposób rozmieszczenia uzbrojenia i techniki bojowej na transportach;

- przydział stacji załadunku dla poszczególnych transportów wojskowych;

- kolejność i terminy załadunku oraz odprawienia transportów wojskowych;

- rejony wyczekiwania /rejony ugrupowań bojowych/ i drogi marszu do miejsc załadunku;

- sposób dowodzenia podczas załadunku, w drodze i w czasie wyładunku;

- przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem wojsk w czasie załadunku i w drodze.

Na podstawie decyzji dowódcy związku taktycznego /oddziału/, jego wytycznych i danych otrzymanych od organów komunikacji wojskowej, sztab związku taktycznego opracowuje rozkaz na przewóz i plan załadunku, a sztab oddziału rozkaz na przewóz.

309. W rozkazie na przewóz związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL transportem wojskowym określa się:

- krótkie wiadomości o nieprzyjacielu;

-zadania związku taktycznego /oddziału/ związane z przewozem, transportem wojskowym ze wskazaniem ilości transportów wydzielonych do przewozu, stacji i terminów załadunków, rejonów wyczekiwania /rejonów ugrupowań bojowych/, dróg marszu do nich i do stacji załadunku, przydział pododdziałów do poszczególnych transportów wojskowych;

- zadania dla każdego transportu wojskowego ze wskazaniem jego numeru, komendanta, stacji załadunku, terminów początku i końca załadunku, określeniem przedsięwzięć dotyczących obrony przed bronią masowego rażenia, organizacji ochrony bezpośredniej w rejonie wyczekiwania w czasie marszu do stacji załadunku i w drodze, ilość niezbędnych w transporcie wojskowym środków zabezpieczenia materiałowego;

- zadania pododdziałów wydzielonych do osłony wojsk w rejonie wyjściowym, w rejonach wyczekiwania na załadunek, w drodze, w rejonach zbiórki po wyładunku, a także do osłony stacji załadunku i wyładunku;

- organizację dowodzenia w rejonach wyczekiwania, podczas przemarszu, w czasie załadunku, w drodze i po wyładunku.

310. W wykonywanym przez sztab związku taktycznego planie załadunku dla każdego transportu wojskowego określa się:

- numer transportu wojskowego, jego skład i komendanta;

- stację załadunku;

- ilość wagonów /platform/ podstawianych do załadunku jednocześnie;

- czas wymarszu z rejonu wyczekiwania /rejonu ugrupowania bojowego/ i przybycia na stację załadunku;

- początek i koniec załadunku;

- organizację obrony przeciwlotniczej i ochrony bezpośredniej w rejonie wyczekiwania, na stacji załadunku i w drodze.

Plan załadunku podpisuje szef sztabu, a zatwierdza dowódca związku taktycznego,

311. W czasie nieobecności dowódcy dowodzenie związkiem taktycznym /oddziałem/ podczas załadunku przejmuje jego zastępca.

Dla zabezpieczenia ciągłości dowodzenia i w czasie załadunku organizuje się łączność przewodową i łączność za pomocą środków ruchomych. Organizuje się łączność z pododdziałami znajdującymi się w rejonach wyczekiwania, z oficerami sztabu pracującymi na stacjach załadunku oraz z wojskowym komendantem odcinka kolejowego /stacji/. Dowódca i sztab związku taktycznego /oddziału/ przewożeni są jednym z pierwszych transportów.

Przyjęcie transportów wojskowych na stacji wyładunku i rozmieszczenia przybyłych pododdziałów w rejonach zbiórki /rejonach ugrupowań bojowych/ organizują oficerowie dowództwa wojsk OPL frontu / armii/ lub oficerowie sztabu, którzy przybyli pierwszym transportem.

312. Wyjście z rejonów wyczekiwania i domarsz do miejsc załadunku odbywa się w kolumnach bateryjnych z takim wyliczeniem aby przybywające pododdziały od razu przystępowały do załadunku i nie dochodziło do nadmiernej koncentracji wojsk i sprzętu bojowego na stacjach załadunku.

Załadunek i wyładunek sprzętu uzbrojenia i techniki bojowej - także różnego rodzaju ładunków, powinien odbywać się w ściśle określonych terminach, skrycie, z przestrzeganiem przepisów BHP oraz zasad załadunku i mocowanie sprzętu na platformach, a także w sposób wykluczający uszkodzenia środków transportowych.

Podczas przewozu pododdziały powinny zachować stałą gotowość do wyładunku i dalszego przegrupowywania się marszem oraz wykonywania zadania bojowego.

313. Obrona przeciwlotnicza związku taktycznego /oddziału/ w rejonach wyjściowych, w rejonach wyczekiwania, zbiórki i ześrodkowania oraz w czasie załadunku i wyładunku, realizowana jest we współdziałaniu z wojskami OPL przełożonego i część sił przewożonego związku taktycznego /oddziału/ rozwijanych w ugrupowanie bojowe w tych rejonach. Bezpośrednią obronę przeciwlotniczą transportów wojskowych w drodze

realizują środki przeciwlotnicze przewożonych pododdziałów. W tym celu armaty przeciwlotnicze, przeciwlotnicze wozy bojowe PZR bliskiego zasięgu, strzelcy-przeciwlotnicy rozmieszczają się na platformach w czole, w środku i w ogonie pociągu, w gotowości do niezwłocznego otwarcia i prowadzenia ognia do celów powietrznych.

Między lokomotywą /krytym wagonem lub półwagonem/ i armatą przeciwlotniczą /przeciwlotniczym wozem bojowym/ powinna znajdować się co najmniej jedna platforma z ładunkiem o niewielkiej wysokości. Każdej armacie /przeciwlotniczemu wozowi bojowemu/ wyznacza się sektory zakazu i obowiązujące kąty przewyższenia.

Gdy transport wojskowy porusza się po trasie zelektryfikowanej wówczas podejmuje się środki mające na celu niedopuszczenie do uszkodzenia trakcyjnej sieci elektrycznej podczas prowadzenia ognia do celów powietrznych z platform.

Rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego podczas marszu transportu wojskowego prowadzone jest przez posterunki obserwacji przestrzeni powietrznej /obserwatorów/, rozmieszczone w czole i ogonie transportu, a także przez zestawy radiolokacyjno-przeliczników owe.

Powiadamianie o nieprzyjacielu powietrznym w rejonach wyczekiwania /zbiórki/, załadunku /wyładunku/ zapewnia KOPK front /A/ ostrzeganie sztab związku taktycznego /oddziału/, a w drodze - komendant transportu wojskowego. W każdym transporcie wydziela się odbiorniki radiowe dla przyjmowania danych

powiadamiania o nieprzyjacielu powietrznym.

Przekazywanie danych o sytuacji powietrznej do pododdziałów w transporcie odbywa się za pomocą środków łączności przewodowej a także sygnałów dźwiękowych /świetlnych/.

Po otrzymaniu danych z powiadamiania o nieprzyjacielu powietrznym, transporty z reguły kontynuują marsz. Dyżurnym pododdziałom przeciwlotniczym ogłasza się alarm i doprowadza w gotowość do niezwłocznego otwarcia ognia. Przy zatrzymaniu transportu alarm ogłasza się wszystkim pododdziałom przeciwlotniczym.

314. Ochronę bezpośrednią w rejonie załadunku realizuje stan osobowy pododdziałów odjeżdzających ostatnim transportem, natomiast w drodze - służba dyżurna transportu. W miejscach wyładunku ochrona bezpośrednia realizowana jest przez pododdziały, które przybyły pierwszym transportem.

Maskowanie pododdziałów odbywa się poprzez skryty marsz do rejonów wyczekiwania i miejsc załadunku, załadunek i wyładunek w porze nocnej oraz umiejętne wykorzystanie etatowych i innych środków maskujących.

Łączność z przewożonymi transportem kolejowym pododdziałami utrzymywana jest za pomocą środków łączności dowództwa, a także poprzez punkty dyspozytorskie kolejowej służby trakcyjnej i organa komunikacji wojskowej.

315. Związek taktyczny /oddział/ wojsk OPL zabezpiecza się na całą drogę w zapas żywności. Zapasy przewozi się razem z pododdziałami.

Zapasy utrzymywane w tyłach związku taktycznego, /oddziału/ rozśrodkowuje się na kilka transportów wojskowych.

316. Transportem morskim związek taktyczny /oddział/ wojsk OPL przewożony jest okrętami transportowymi lub desantowymi, rzecznym okrętami rzecznymi względnie barkami.

Dla przewozu transportem morskim /rzecznym/ formuje się ze składu związku taktycznego oddziału transporty wojskowe, których ilość odpowiada ilości środków pływających przeznaczonych do ich przewozu.

317. Podczas formowania transportów wojskowych do przewozu wojsk morzem /rzekami/ należy mieć na uwadze konieczność zachowania zdolności pododdziałów do samodzielnego wykonywania zadań po wyładunku.

318. Dla załadunku wojsk i sprzętu na środki pływające i ich wyładunku wyznacza się poszczególnym związkom taktycznym /oddziałom/ rejony załadunku i wyładunku, w których skład wchodzą rejony wyczekiwania /zbiórki/, punkty załadunku /wyładunku/ oraz drogi marszu z rejonów wyczekiwania do punktów załadunku /z punktów wyładunku do rejonów zbiórek/.

319. Załadunek /wyładunek/ uzbrojenia, techniki bojowej oraz innego sprzętu na środki pływające odbywa się za pomocą dźwigów okrętowych i portowych.

Pracami załadunkowymi /wyładunkowymi/ kierują bezpośrednio pracownicy portu /punktu/ załadunku /wyładunku/. Pracami załadunkowo-wyładunkowymi zajmują się grupy załadunkowo-

wyładunkowe okrętów transportowych i innych środków pływających, którym do pomocy wydziela się grupy załadunkowo-wyładunkowe i załadunkowych z pododdziałów.

320. Po otrzymaniu zadania na przewóz transportem morskim lub rzecznym sztab związku taktycznego /oddziału/ jest zobowiązany: wspólnie z organami komunikacji wojskowej wykonać kalkulację załadunku na środki pływające i sporządzić zapotrzebowanie na dostarczenie odpowiedniej ich ilości pod załadunek; przeprowadzić rekonesans dróg marszu, rejonów wyczekiwania i portu /punktu/ załadunku; zorganizować wszechstronne zabezpieczenie przewozu i dowodzenie związkiem taktycznym /oddziałem/ w czasie załadunku; opracować rozkaz na przewóz, plan załadunku a jeśli możliwości pozwalają również plan wyładunku.

Dla wykonania kalkulacji przewozu związku taktycznego /oddziału/ transportem morskim lub rzecznym jego sztab powinien posiadać dane o ciężarze i rozmiarach gabarytowych techniki bojowej i sprzętu będącego na uzbrojeniu związku taktycznego /oddziału/ a także o rozmiarach gabarytowych pomieszczeń ładunkowych poszczególnych rodzajów środków pływających, o rozmiarach luków oraz o udźwigu środków załadunkowych, w które wyposażone są środki pływające.
Powinien posiadać również dane o możliwościach ustawienia środków przeciwlotniczych na pokładach okrętów oraz ich wykorzystanie.

W zapotrzebowaniu na przewóz określa się ilość ludzi, uzbrojenia, techniki bojowej oraz innego sprzętu / wyszczególniając te, które mają duży ciężar/ w poszczególnych

pododdziałach, dane gabarytowe i wagowe sprzętu oraz niezbędny metraż powierzchni załadunkowej dla przewożonego sprzętu i mienia.

321. W rozkazie na przewóz związku taktycznego /oddziału/ transportem wodnym określa się:

- krótkie wiadomości o nieprzyjacielu;

- zadania związku taktycznego /oddziału/ na przewóz transportem morskim /rzecznym/ ze wskazaniem ilości i typów środków pływających wydzielonych do przewozu, rozdziału pododdziałów na poszczególne środki pływające /transporty/, rejonów wyczekiwania, punktów załadunku, dróg marszu oraz sposobów i terminów załadunku;

- zadania dla każdego transportu ze wskazaniem numeru transportu, jego komendanta, rejon wyczekiwania i punktu załadunku, dróg marszu, sposobu i terminu załadunku zasady organizacji obrony przeciwlotniczej, obrony przed bronią masowego rażenia, ochrony i obrony bezpośredniej w rejonie wyczekiwania, w czasie marszu w punktach /portach/ załadunku, niezbędną ilość środków zabezpieczenia materiałowego, którą należy zabrać na transport;

- zasady i sposób organizacji dowodzenia w rejonach wyczekiwania, podczas marszu do rejonu załadunku, w czasie załadunku, w drodze i po wyładunku ze wskazaniem miejsca stanowiska dowodzenia w rejonie wyczekiwania, sposobu organizacji łączności z komendantami poszczególnych transportów do czasu zakończenia załadunku i w drodze, przydział grup dowodzenia

dowodzenia związku taktycznego /oddziału/ do poszczególnych transportów i numer transportu, w którym znajduje się dowódca, terminy i sposoby przedstawiania meldunków, zastępców dowódcy.

322. W planie załadunku określa się:

- punkty załadunku poszczególnych pododdziałów;

- ilość i typ środków pływających, sposób załadunku, numery transportów i podział pododdziałów na poszczególne transporty /środki pływające/;

- czas początku i zakończenia załadunku każdego transportu;

- czas odprawienia środków pływających po ich załadunku;

- zabezpieczenie bojowe związku taktycznego /oddziału/ w rejonach wyczekiwania i w punktach /portach załadunku/.

323. Zasady i sposób wyładunku pododdziałów określa sztab związku taktycznego /oddziału/ w czasie planowania załadunku. Jeśli warunki pozwalają to w czasie planowania załadunku sztab opracowuje również plan wyładunku. Po przybyciu do rejonu wyładunku dowódca /sztab/ związku taktycznego /oddziału/ w razie konieczności udokładnia plan wyładunku i doprowadza do podwładnych zadania związane z wyładunkiem.

W planie wyładunku przedstawia się:

- rejon i punkty wyładunku;

- sposób i czas wyładunku transportu;

- rejon zbiórki pododdziałów po wyładunku;

- rejon ugrupowania bojowego /rejon rozmieszczenia w terenie/, drogi marszu do niego i czas jego zajęcia;

- stopnie gotowości pododdziałów w rejonie ugrupowania bojowego i czas ich osiągnięcia;

- zasadnicze przedsięwzięcia związane z ochroną przed bronią masowego rażenia i innymi rodzajami zabezpieczenia działań bojowych, a także organizacją dowodzenia wyładunkiem transportu.

Plan załadunku i wyładunku podpisuje szef sztabu związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL, a zatwierdza dowódca.

324. Pododdziały wojsk OPL przewozi się transportem powietrznym w przypadkach konieczności szybkiego przerzutu ich na dużą odległość.

Po otrzymaniu zadania na przewóz transportem powietrznym dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL określa wspólnie z dowódcą związku taktycznego /oddziału/ lotnictwa transportowego i organami komunikacji wojskowej zasady i sposób przewozu oraz skład transportów powietrznych, wykonuje kalkulację przewozu, rozdziela pomiędzy pododdziały zapasowe i zasadnicze lotniska /lądowiska/ załadunku i wyładunku, wyznacza rejony wyczekiwania /zbiórki/, zasady i terminy zajęcia ich przez pododdziały przed załadunkiem /po wyładunku/.

Sztab związku taktycznego /oddziału/ organizuje rekonesans wybranych rejonów i dróg marszu pododdziałów z tych rejonów do punktów załadunku, wszechstronne zabezpieczenie

przewozu, a także dowodzenie związkiem taktycznym /oddziałem/ podczas załadunku.

Na podstawie decyzji dowódcy związku taktycznego /oddziału/ sztab związku taktycznego /oddziału/ zobowiązany jest opracować rozkaz do przewozu oraz wspólnie ze sztabem związku taktycznego /oddziału/ lotnictwa transportowego - plan przewozu związku taktycznego /oddziału/ transportem powietrznym.

Dla wykonania kalkulacji przewozu sztab związku taktycznego /oddziału/ powinien posiadać dane wagowe i gabarytowe każdej jednostki techniki i sprzętu bojowego.

W zapotrzebowaniu na przewóz przedstawia się ilość ludzi, uzbrojenia, techniki i sprzętu bojowego / oddzielnie wyszczególniając jednostki ciężkie/, dane gabarytowe i wagowe sprzętu a także potrzebną ilość samolotów.

325. W rozkazie na przewóz związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL transportem powietrznym podaje się:

- krótkie wiadomości o nieprzyjacielu;

- zadania związku taktycznego /oddziału/ ze wskazaniem wydzielonego do przewozu związku taktycznego /oddziału/ lotnictwa transportowego, głównych i zapasowych lotnisk załadunku, rejonów wyczekiwania i dróg marszu z nich do miejsc załadunku;

- zadania każdego pododdziału ze wskazaniem jaka jednostka organizacyjna lotnictwa transportowego została wydzielona

do jego przewozu, lotniska załadunku, ilość i typy samolotów, terminy załadunków;

- organizację dowodzenia w rejonach wyczekiwania w czasie marszu, załadunku i po wyładunku ze wskazaniem miejsca stanowiska dowodzenia związku taktycznego /oddziału/ w rejonie wyczekiwania, zasady utrzymywania łączności do czasu zakończenia załadunku, rozdział grup dowodzenia związku taktycznego /oddziału/ do poszczególnych samolotów i numer rejsu którym leci dowódca oraz jego zastępca.

326. W planie przewozu transportem powietrznym przedstawia się:

- wyszczególnienie przewożonych pododdziałów;

- rejony wyczekiwania, drogi marszu do nich i czas ich zajęcia przez pododdziały;

- numer jednostki organizacyjnej lotnictwa transportowego, ilość i typ wydzielonych do przewozu samolotów;

- lotniska oraz czas załadunku i wyładunku;

- rejony zbiórki po wyładunku i czas ich zajęcia.

Plan przewozu związku taktycznego /oddziału/ transportem powietrznym podpisują dowódcy i szefowie sztabów związków taktycznych /oddziałów/ wojsk OPL i lotnictwa transportowego, a zatwierdza przełożony organizujący przewóz.

327. W rejonie wyczekiwania sztab związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL organizuje na czas załadunku łączność ze sztabami oddziałów lotnictwa transportowego wydzielonymi do przewozu i z komendantami lotnisk.

Dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL znajduje się ze sztabem w pobliżu punktu dowodzenia związku taktycznego /oddziału/ lotnictwa transportowego skąd kieruje działalnością pododdziałów.

Dowódca i sztab związku taktycznego /oddziału/ są przewożeni pierwszym rejsem, natomiast zastępca dowódcy d/s liniowych - ostatnim.

328. W wyznaczonym czasie pododdziały wychodzą z rejonów wyczekiwania na place załadunku i na ustalony sygnał załadowują się do samolotów /śmigłowców/. Załadunek techniki, ładunków i ludzi odbywa się zgodnie z wytycznymi dowódców lotnictwa. Przed załadunkiem do samolotów na każdej wyrzutni, samochodzie, przyczepie, wózku technologicznym i innej jednostce sprzętu powinna być namalowana farbą oś podłużna przechodząca przez jej środek ciężkości.

329. Łączność z pododdziałami w czasie lotu i wyładunku jest utrzymywana za pomocą środków łączności związku taktycznego /oddziału/ lotnictwa transportowego.

W rejonie wyładunku dowódca /sztab/ związku taktycznego /oddziału/ organizuje łączność z przełożonym, rozwija stanowiska dowodzenia i czuwa nad terminowością wyładunku i wymarszu pododdziałów do rejonu zbiórki lub rejonu ugrupowania bojowego. Rejon wyczekiwania /zbiórki/ wyznacza się w odległości nie mniejszej niż 10 km od lotnisk.

3. Rozmieszczenie wojsk OPL w terenie

330. Związki taktyczne /oddziały/ OPL rozmieszczają

się w rejonach ześrodkowania, odpoczynku i innych, z reguły dla odtworzenia gotowości bojowej przeformowania i uzupełnienia stanu osobowego.

Rejony rozmieszczenia wyznacza się w terenie sprzyjającym organizacji ochrony przed bronią masowego rażenia posiadającym naturalne ukrycia i umożliwiającym szybkie wykonanie manewru. Należy unikać rozmieszczania oddziałów /pododdziałów/ w pobliżu ważnych obiektów, na które nieprzyjaciel może wykonać uderzenia jądrowe.

Dla związku taktycznego /oddziału/ wyznacza się z reguły zasadniczy i zapasowy rejon ześrodkowania, których zmianę wykonuje się zgodnie z wytycznymi przełożonego, a w wypadku użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia - zgodnie z zarządzeniem dowódcy związku taktycznego /oddziału/. Nie wyznacza się zapasowych rejonów dla pododdziałów wewnątrz zasadniczego rejonu zajmowanego przez związek taktyczny. Wielkość rejonu ześrodkowania /koncentracji/ dla brygady /pułku/ powinna wynosić nie mniej niż 50 km^2, dla dywizjonu /batalionu/ nie mniej niż 4 km^2.

Rejon ześrodkowania /koncentracji/ powinien zapewniać:

- rozśrodkowanie i ukrycie uzbrojenia, techniki i stanu osobowego;

- możliwość szybkiej zbiórki pododdziałów i wykonanie manewru w wymaganym kierunku;

- dogodne rozmieszczenie i dobre warunki odpoczynku stanu osobowego;

- dobre warunki sanitarno-higieniczne;

- dostateczną ilość źródeł wody i dróg dojazdowych.

331. Dla udokładnienia rejonu rozmieszczenia związek taktyczny /oddział/ wojsk OPL zawczasu wysyła grupy rekonesansowe na czele z zastępcą dowódcy.

W czasie rekonesansu udokładnia się rejony rozmieszczenia pododdziałów, punktów dowodzenia, sprawdza się drogi dojazdowe, miejsca stanowisk bojowych na wypadek rozwijania pododdziałów w ugrupowanie bojowe, obecność i stan źródeł wody przeprowadza się ogólną ocenę rejonu pod względem sanitarno-higienicznym, ujawnia się miejsca skażone i zaminowane oraz organizuje spotkanie i przyjęcie przybywających w dany rejon pododdziałów.

332. W swoim rozkazie podczas stawiania zadań dowódca związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL określa:

- dla pododdziałów - zasadnicze i zapasowe rejony koncentracji, sposób ich zajęcia oraz zadania ochrony i obrony;

- dla pododdziałów przeciwlotniczych wyznaczonych do osłony rejonów rozmieszczenia - stanowiska startowe /ogniowe/ w rejonie zasadniczym i zapasowym oraz stopnie i terminy gotowości;

- przedsięwzięcia związane z utrzymaniem gotowości i odparciem napadu nieprzyjaciela.

333. Związek taktyczny /oddział/ wojsk OPL zajmuje nakazany rejon ześrodkowania. Pododdziały rozmieszczają się

z reguły wzdłuż dróg w odległościach wykluczających jednoczesne rażenie dwóch dywizjonów /batalionów/ jednym ładunkiem jądrowym średniej mocy.

Pododdziały tyłowe w rejonie rozmieszczenia związku taktycznego /oddziału/ rozmieszczają się w pobliżu dróg zaopatrywania i ewakuacji.

W rejonie ześrodkowania /koncentracji/ i na zasadniczych drogach prowadzących do niego ściśle przestrzega się zasady maskowania, organizuje służbę wewnętrzną, regulację ruchu oraz ochronę i obronę bezpośrednią.

Rozbudowę inżynieryjną rejonów rozmieszczenia rozpoczyna się po zajęciu ich przez pododdziały, a gdy możliwości pozwalają - przed przybyciem pododdziałów. Dla stanu osobowego wykonuje się szczeliny, a przy dostatecznej ilości czasu przygotowuje się ukrycia i schrony: dla sprzętu uzbrojenia /techniki i zapasów materiałowych przygotowuje się ukrycia. Całość sprzętu i techniki bojowej oraz rozbudowy inżynieryjnej dokładnie maskuje się.

334. Stanowisko dowodzenia związku taktycznego /oddziału/ wojsk OPL, rozwija się w rejonie zapewniających ciągłe dowodzenie pododdziałami zarówno w czasie przebywania ic w rejonie rozmieszczenia jak i w czasie wymarszu z niego.

Tyłowy punkt dowodzenia rozwija się w rejonie rozmieszczenia pododdziałów tyłowych.

Dowódca związku taktycznego /oddziału/ dowodzi pododdziałami osobiście i poprzez sztab wykorzystując ruchome i przewodowe środki łączności. Praca środków radiowych na nadawanie

dozwolona jest tylko przy ostrzeganiu wojsk o nieprzyjacielu powietrznym i kierowaniu ogniem.

335. W rejonach rozmieszczenia pododdziałów organizuje się i prowadzi ciągłe rozpoznanie skażeń i zakażeń oraz wykonuje przedsięwzięcia sanitarno-higieniczne i inne według potrzeb.

336. Dla rozmieszczenia pododdziału w górach wykorzystuje się skłony gór, tunele, wyrobiska i jaskinie wykluczające niebezpieczeństwo przysypania wojsk obrywami skalnymi i lawinami oraz zatopienia ich.

W lesie pododdziały rozmieszcza się wzdłuż dróg i przesiek. Dowódca określa sposób i drogi wyjścia do rejonów zapasowych w wypadku pożaru. Dowódca określa sposób i drogi wyjścia do rejonów zapasowych w wypadku pożaru. Do gaszenia pożaru i wykonywania prac ratunkowych wydziela się niezbędną ilość ludzi ze środkami gaśniczymi.

W warunkach zimowych dla rozmieszczenia /koncentracji/ wojsk w terenie wybiera się rejony osłonięte od wiatru. Szczególną uwagę zwraca się na utrzymanie przejezdności dróg, a także wykonanie przedsięwzięć wykluczających wystąpienie odmrożeń wśród stanu osobowego.

Wydrukowano w 100 egz.
Egz. nr 1-100 - Bibl.Nauk.OZS
Wyk. płk Banach
Druk ASG WP nr pf-2088/WW

BIBLIOTEKA GŁÓWNA-ARCHIWUM
Akademii Obrony Narodowej
Nr inw. II 49612

BIBLIOTEKA NAUKOWA AON WP
Nr 1391
Dział Zbiorów Specjalnych